

A marble sculpture of a woman, likely a classical Greek or Roman work, shown in a state of distress. She is reclining, holding her head with both hands, suggesting intense emotional suffering or grief. The sculpture is set against a background of vertical wooden planks. Two blue decorative flourishes are positioned above the title, and another is centered below the subtitle.

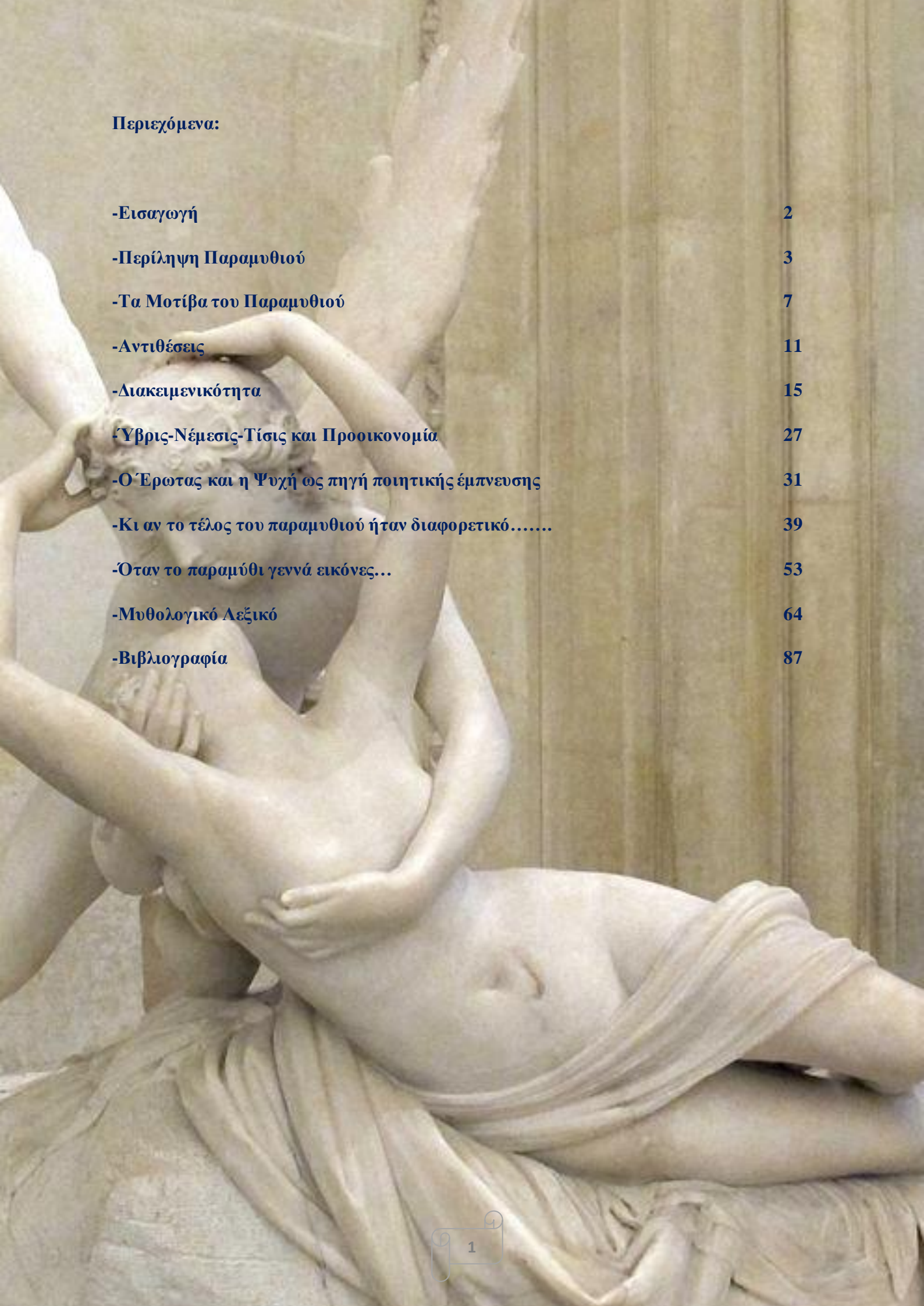
ΈΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Μία πολυδιάστατη προσέγγιση του δημοφιλούς παραμυθιού από τον Χρυσό
Γάδαρο ή τις Μεταμορφώσεις του Απουλίου

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ Α2 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ
1ΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΙΛΙΟΥ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΙΖΑΝΙΑ Ν. ΓΕΩΡΓΙΑ

Μάιος 2022

Περιεχόμενα:

-Εισαγωγή	2
-Περίληψη Παραμυθιού	3
-Τα Μοτίβα του Παραμυθιού	7
-Αντιθέσεις	11
-Διακειμενικότητα	15
-Υβρις-Νέμεσις-Τίσις και Προοικονομία	27
-Ο Έρωτας και η Ψυχή ως πηγή ποιητικής έμπνευσης	31
-Κι αν το τέλος του παραμυθιού ήταν διαφορετικό.....	39
-Όταν το παραμύθι γεννά εικόνες...	53
-Μυθολογικό Λεξικό	64
-Βιβλιογραφία	87

Εισαγωγή

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μία πολυδιάστατη προσέγγιση του δημοφιλούς παραμυθιού «Έρωτας και Ψυχή» από το βιβλίο του Απουλίου *Ο Χρυσός Γάιδαρος ή οι Μεταμορφώσεις*. Οι μαθητές του Α2 τμήματος του 1^{ου} Πρότυπου Γυμνασίου Ιλίου στα πλαίσια του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας αφιέρωσαν -παράλληλα με τις λοιπές υποχρεώσεις που απαιτούσε το μάθημα- το Β΄ Τετράμηνο του σχολικού έτους 2021-2022 εργαζόμενοι σε ομάδες ή ατομικά πάνω σε μία ποικιλία λογοτεχνικών και όχι μόνο θεμάτων, που προσφέρονταν από το ίδιο το παραμύθι.

Εξέτασαν τα μοτίβα του παραμυθιού, τη διακειμενικότητά του, τις αντιθέσεις ανάμεσα στο ήθος και τα συναισθήματα των κεντρικών ηρώων, την αφηγηματική τεχνική της προοικονομίας, το μοντέλο «Υβρις-Νέμεσις-Τίσις» που κυριαρχεί στην κοσμοθεωρία του αρχαίου κόσμου. Συνέθεσαν ένα μυθολογικό λεξικό, ώστε ο αναγνώστης του παραμυθιού και της εργασίας τους να νιώσει οικείος με τα μυθολογικά πρόσωπα, που αναφέρονται σε αυτό. Ακόμη, οι μαθητές εκφράστηκαν δημιουργικά συνθέτοντας τα δικά τους έμμετρα και πεζά κείμενα ή δημιουργώντας καλαίσθητες εικόνες, πάντα εμπνεόμενοι από την ιστορία του Έρωτα και της Ψυχής, η οποία από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα δεν έχει πάψει να τροφοδοτεί δημιουργικά τη λογοτεχνία και τις τέχνες εν γένει.

Πιστεύοντας ότι η εργασία αυτή αποτελεί ένα πλούσιο εγχείρημα στην αρχή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των μαθητών, ευχόμαστε να την απολαύσετε κι εσείς!

Η φιλόλογος του τμήματος,

Γεωργία Ν. Πιζάνια

A marble sculpture depicting a winged figure, possibly Cupid, being held or embraced by another figure. The winged figure has curly hair and is looking towards the viewer. The other figure's hands are visible, holding the winged figure's head and chest. The background is a plain, light-colored wall.

Περίληψη Παραμυθιού

Φλάβια Μπαλοδήμα

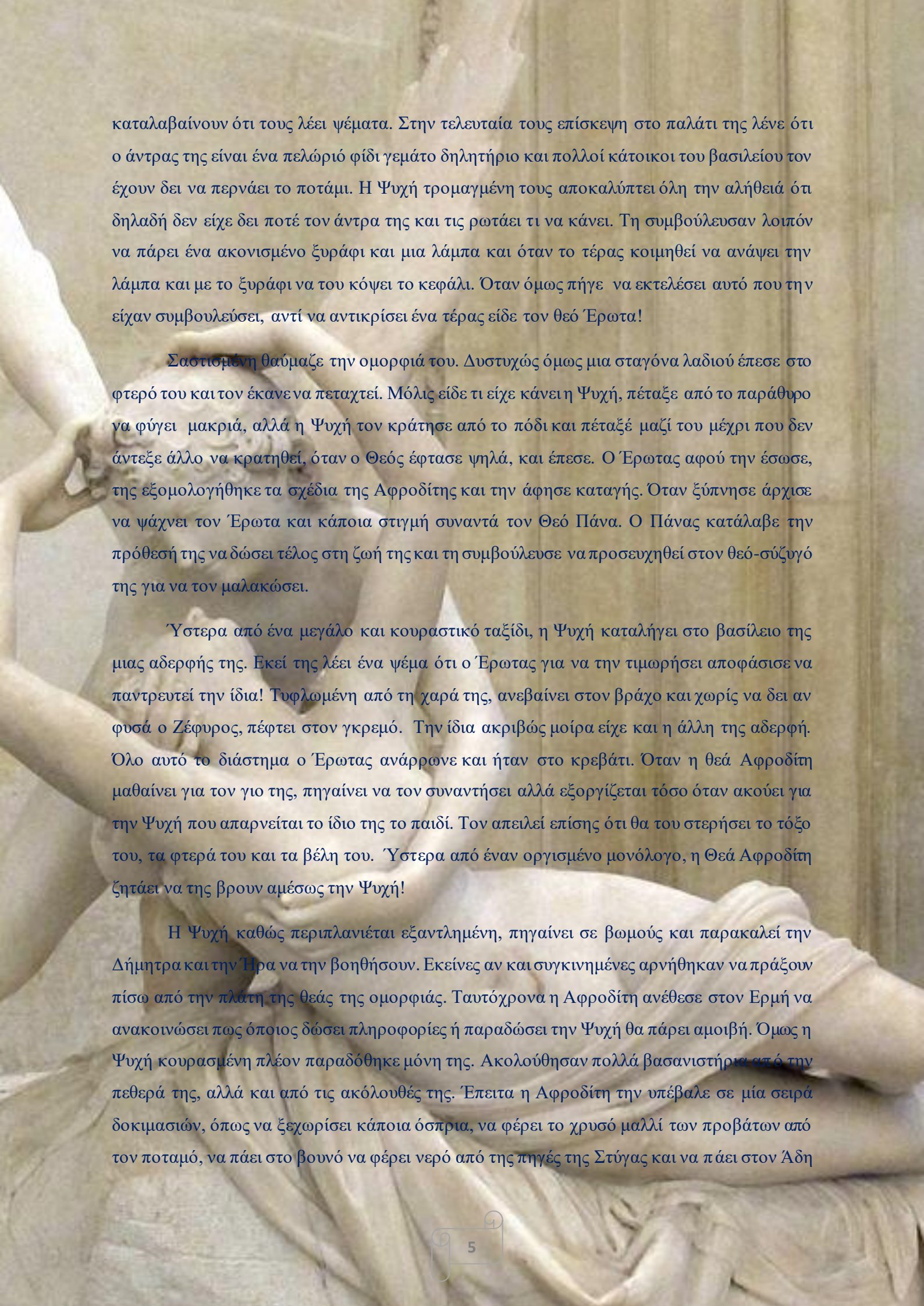
Ηλίας Παναγιωτίδης

Κάποτε ένας βασιλιάς με την γυναικά του είχαν αποκτήσει τρεις πανέμορφες κόρες. Όλοι τις εξυμνούσαν, αλλά η μικρότερη είχε κάτι ξεχωριστό, την παρομοίαζαν με την θεά Αφροδίτη και της φέρονταν σαν να ήταν η ίδια η θεά. Αφού αυτή η φήμη διαδόθηκε παντού, η Κνίδος και η Πάφος, τόποι λατρείας της Αφροδίτης, ερημώθηκαν και η Αφροδίτη δεν λατρεύονταν πια από τους θνητούς. Όλες οι τιμές και οι θυσίες προσφέρονταν στη βασιλοπούλα!

Τότε η θεά εξοργισμένη αποφασίζει να βάλει ένα τέλος σ' αυτή την κατάσταση και μαζί με τον γιο της πηγαίνουν στο βασίλειο της Ψυχής. Παρακαλεί η θεά τον γιο της να κάνει την Ψυχή να ερωτευτεί τον ασχημότερο άνθρωπο που υπάρχει. Η Ψυχή μέχρι τότε δεν είχε παντρευτεί σε αντίθεση με τις αδερφές της. Υπήρχε μια προφητεία για να μπορέσει η Ψυχή να παντρευτεί η οποία έλεγε ότι έπρεπε να την αφήσουν σε έναν βράχο και να νυμφευτεί ένα τέρας. Ο βασιλιάς απελπισμένος αποφασίζει να στείλει τη βασιλοπούλα στο βράχο κάνοντας μια τελετή που θύμιζε περισσότερο κηδεία. Αφού ανέβηκε πάνω στον βράχο, ο Ζέφυρος την σήκωσε και την πήγε μακριά, στους πρόποδες ενός βουνού. Ύστερα από έναν βαθύ ύπνο η Ψυχή συναντά ένα παλάτι και μαγεύεται από την υψηλή αισθητική και την πολυτέλειά του. Τότε μια φωνή ακούστηκε, λέγοντάς της ότι τα πάντα σ' αυτό το παλάτι ανήκουν σε εκείνη, αφού είναι η κυρία του σπιτιού.

Ο καιρός περνούσε και η βασιλοπούλα ήταν ήρεμη, σε αντίθεση με την βασιλική οικογένεια που θρηνούσε για τον χαμό της. Ο νέος της σύζυγος ξέροντας τι πρόκειται να ακολουθήσει την προειδοποιεί να μην ανταποκριθεί στις αδερφές της όταν θα την φωνάξουν από το βράχο. Την επόμενη μέρα όμως η Ψυχή κλαίει σπαραχτικά για τις αδερφές της, γι' αυτό ο σύζυγός της υποχωρεί. Φτάνοντας και οι δυο στο βράχο, ο Ζέφυρος τις μεταφέρει στο παλάτι και η Ψυχή τις καλωσορίζει προσφέροντας τους ένα πλούσιο γεύμα. Την ρώτησαν για τον άντρα της και η Ψυχή για να μην φανερώσει την αλήθεια τους έδωσε μια ψευδή περιγραφή και τις έδωσε από το παλάτι φορτώνοντάς τις με δώρα. Εκείνη την στιγμή ορκίστηκαν και οι δύο να καταστρέψουν την ευτυχία της. Οι επισκέψεις συνεχίστηκαν και κάθε φορά ο φθόνος και η ζήλια τους μεγάλωνε.

Η Ψυχή μαθαίνει ότι θα γίνει μητέρα και αν δεν φανερώσει την αλήθεια στις αδερφές της για την ταυτότητα του άντρα της τότε το παιδί της θα μείνει αθάνατο. Ο άντρας της για τελευταία φορά την προειδοποιεί να μην φανερώσει τίποτα και εκείνη είναι σίγουρη ότι θα κρατήσει την υπόσχεση της. Όμως όλα ανατρέπονται όταν δίνει στις αδερφές της μια εντελώς διαφορετική περιγραφή από αυτή που είχε δώσει την τελευταία φορά. Έτσι και οι δύο

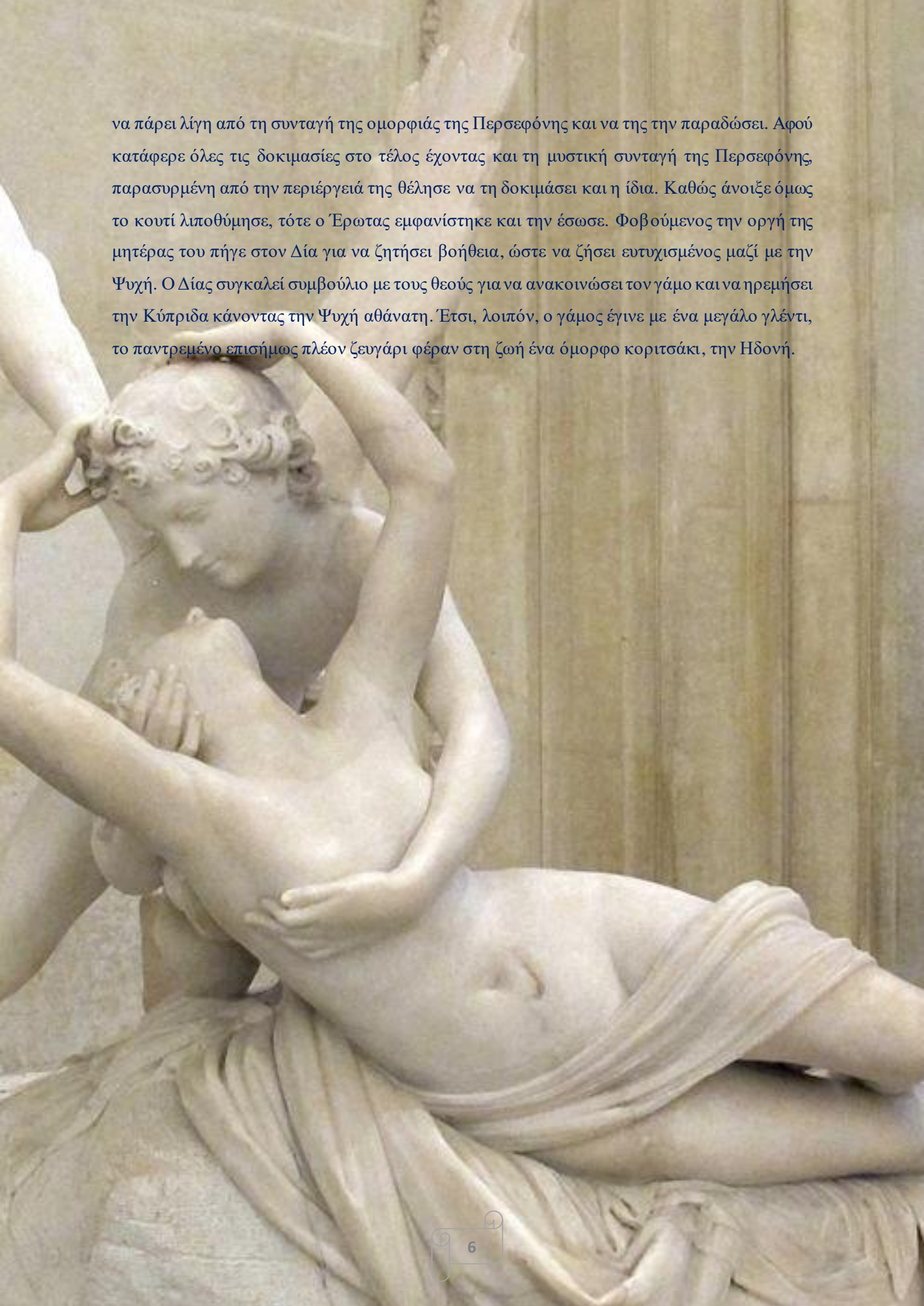
καταλαβαίνουν ότι τους λείει ψέματα. Στην τελευταία τους επίσκεψη στο παλάτι της λένε ότι ο άντρας της είναι ένα πελώριό φίδι γεμάτο δηλητήριο και πολλοί κάτοικοι του βασιλείου τον έχουν δει να περνάει το ποτάμι. Η Ψυχή τρομαγμένη τους αποκαλύπτει όλη την αλήθειά ότι δηλαδή δεν είχε δει ποτέ τον άντρα της και τις ρωτάει τι να κάνει. Τη συμβούλευσαν λοιπόν να πάρει ένα ακονισμένο ξυράφι και μια λάμπα και όταν το τέρας κοιμηθεί να ανάψει την λάμπα και με το ξυράφι να του κόψει το κεφάλι. Όταν όμως πήγε να εκτελέσει αυτό που την είχαν συμβουλεύσει, αντί να αντικρίσει ένα τέρας είδε τον θεό Έρωτα!

Σαοτισμένη θαύμαζε την ομορφιά του. Δυστυχώς όμως μια σταγόνα λαδιού έπεσε στο φτερό του και τον έκανε να πεταχτεί. Μόλις είδε τι είχε κάνει η Ψυχή, πέταξε από το παράθυρο να φύγει μακριά, αλλά η Ψυχή τον κράτησε από το πόδι και πέταξε μαζί του μέχρι που δεν άντεξε άλλο να κρατηθεί, όταν ο Θεός έφτασε ψηλά, και έπεσε. Ο Έρωτας αφού την έσωσε, της εξομολογήθηκε τα σχέδια της Αφροδίτης και την άφησε καταγής. Όταν ξύπνησε άρχισε να ψάχνει τον Έρωτα και κάποια στιγμή συναντά τον Θεό Πάνα. Ο Πάνας κατάλαβε την πρόθεσή της να δώσει τέλος στη ζωή της και τη συμβούλευσε να προσευχηθεί στον θεό-σύζυγό της για να τον μαλακώσει.

Ύστερα από ένα μεγάλο και κουραστικό ταξίδι, η Ψυχή καταλήγει στο βασίλειο της μιας αδερφής της. Εκεί της λείει ένα ψέμα ότι ο Έρωτας για να την τιμωρήσει αποφάσισε να παντρευτεί την ίδια! Τυφλωμένη από τη χαρά της, ανεβαίνει στον βράχο και χωρίς να δει αν φυσά ο Ζέφυρος, πέφτει στον γκρεμό. Την ίδια ακριβώς μοίρα είχε και η άλλη της αδερφή. Όλο αυτό το διάστημα ο Έρωτας ανάρρωνε και ήταν στο κρεβάτι. Όταν η θεά Αφροδίτη μαθαίνει για τον γιο της, πηγαίνει να τον συναντήσει αλλά εξοργίζεται τόσο όταν ακούει για την Ψυχή που απαρνείται το ίδιο της το παιδί. Τον απειλεί επίσης ότι θα του στερήσει το τόξο του, τα φτερά του και τα βέλη του. Ύστερα από έναν οργισμένο μονόλογο, η Θεά Αφροδίτη ζητάει να της βρουν αμέσως την Ψυχή!

Η Ψυχή καθώς περιπλανιέται εξαντλημένη, πηγαίνει σε βωμούς και παρακαλεί την Δήμητρα και την Ήρα να την βοηθήσουν. Εκείνες αν και συγκινημένες αρνήθηκαν να πράξουν πίσω από την πλάτη της θεάς της ομορφιάς. Ταυτόχρονα η Αφροδίτη ανέθεσε στον Ερμή να ανακοινώσει πως όποιος δώσει πληροφορίες ή παραδώσει την Ψυχή θα πάρει αμοιβή. Όμως η Ψυχή κουρασμένη πλέον παραδόθηκε μόνη της. Ακολούθησαν πολλά βασανιστήρια από την πεθερά της, αλλά και από τις ακόλουθές της. Έπειτα η Αφροδίτη την υπέβαλε σε μία σειρά δοκιμασιών, όπως να ξεχωρίσει κάποια όσπρια, να φέρει το χρυσό μαλλί των προβάτων από τον ποταμό, να πάει στο βουνό να φέρει νερό από της πηγές της Στύγας και να πάει στον Άδη

να πάρει λίγη από τη συνταγή της ομορφιάς της Περσεφόνης και να της την παραδώσει. Αφού κατάφερε όλες τις δοκιμασίες στο τέλος έχοντας και τη μυστική συνταγή της Περσεφόνης, παρασυρμένη από την περιέργειά της θέλησε να τη δοκιμάσει και η ίδια. Καθώς άνοιξε όμως το κουτί λιποθύμησε, τότε ο Έρωτας εμφανίστηκε και την έσωσε. Φοβούμενος την οργή της μητέρας του πήγε στον Δία για να ζητήσει βοήθεια, ώστε να ζήσει ευτυχισμένος μαζί με την Ψυχή. Ο Δίας συγκαλεί συμβούλιο με τους θεούς για να ανακοινώσει τον γάμο και να ηρεμήσει την Κύπριδα κάνοντας την Ψυχή αθάνατη. Έτσι, λοιπόν, ο γάμος έγινε με ένα μεγάλο γλέντι, το παντρεμένο επισήμως πλέον ζευγάρι φέραν στη ζωή ένα όμορφο κοριτσάκι, την Ηδονή.

Τα Μοτίβα του Παραμυθιού

Πολυχρόνης Κουτσογιαννάκης

Γιώργος Κυπριδάκης

Αλέξανδρος Μπουρούνης

- **Τυπική αρχική και τελική φράση:**

Όλα τα παραμύθια ξεκινούν και τελειώνουν με έναν τυπικό τρόπο. Συνήθως χρησιμοποιούνται οι φράσεις: «Μια φορά και έναν καιρό», ή όπως και στο συγκεκριμένο παραμύθι, «Μια φορά ήταν» για την εισαγωγή στην αφήγηση. Στο τέλος του παραμυθιού βλέπουμε κυρίως την φράση: «Και ζήσαμε εμείς καλά κι αυτοί καλύτερα», κάτι όμως που δεν είναι απαραίτητο, καθώς στο παραμύθι του *Έρωτα και της Ψυχής* δεν περιλαμβάνεται μια τέτοια τυπική φράση.

- **Αγρονία και ατοπία:**

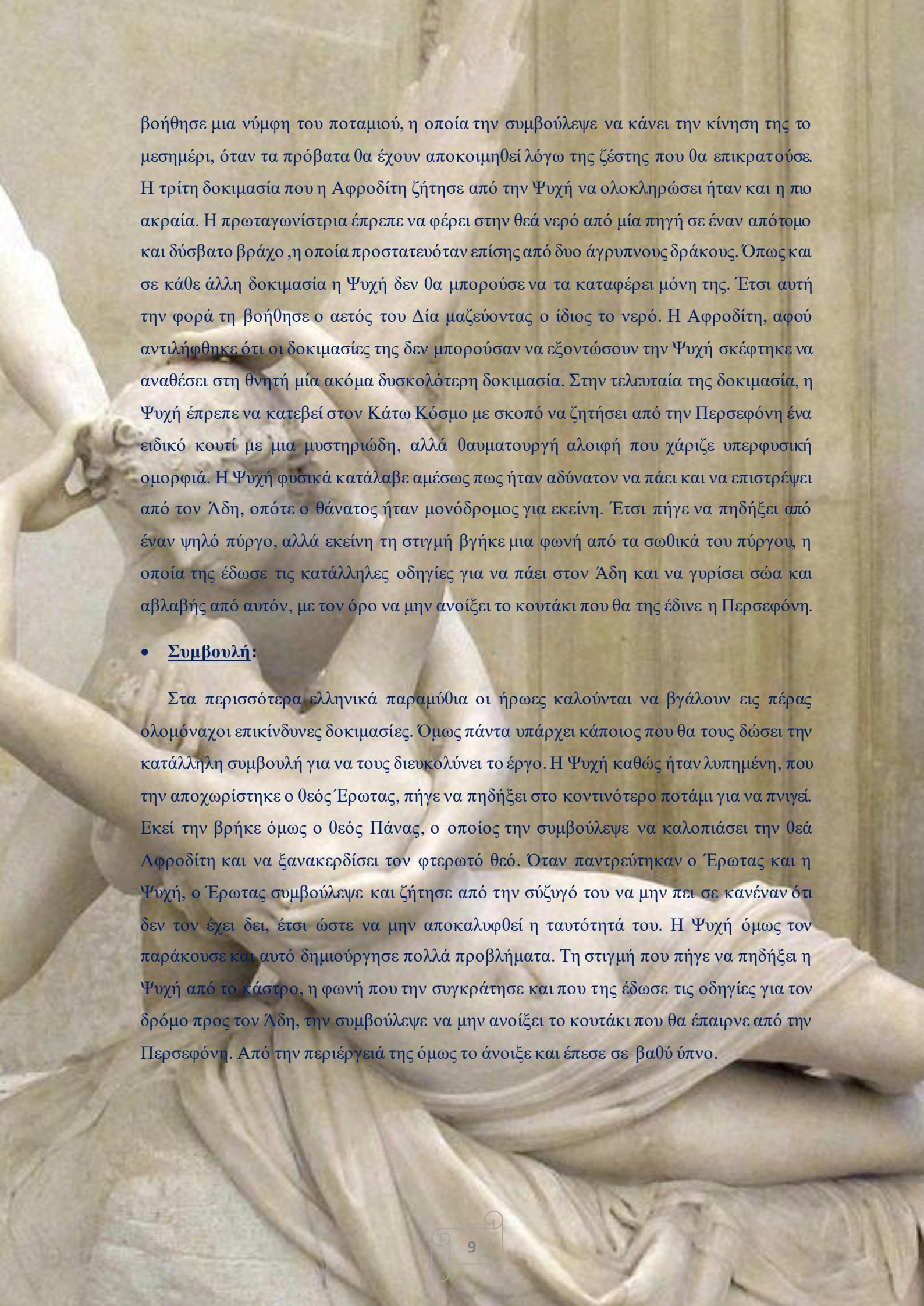
Όπως και όλα τα υπόλοιπα παραμύθια, το συγκεκριμένο έχει χρόνο και τόπο απροσδιόριστο. Έτσι ο αναγνώστης δεν μπορεί να γνωρίζει το μέρος και τη χρονική περίοδο που τα γεγονότα λαμβάνουν χώρα, αλλά μπαίνει στη διαδικασία να προσπαθήσει να καταλάβει μέσα από τον τρόπο ζωής των ηρώων της ιστορίας, τα ήθη και τον πολιτισμικό υπόβαθρο της εποχής τους.

- **Απομόνωση:**

Η απομόνωση της Ψυχής στο παλάτι του Έρωτα. Επίσης η ψυχή είναι απομονωμένη καθ' όλη την διάρκεια των δοκιμασιών της. Όμως στις δοκιμασίες που της τέθηκαν πάντα υπήρχε κάποιος που θα την συμβούλευε πράγμα που δείχνει πως ήταν αγαπητή.

- **Δοκιμασίες:**

Σε όλα τα παραμύθια οι ήρωες και κυρίως ο πρωταγωνιστής τίθεται σε δοκιμασίες. Πρώτον, οι αδελφές της Ψυχής την ζήλευαν που ζούσε σε ένα παλάτι, μες στα πλούτη. Γι' αυτό αφού είχαν καταλάβει πως ούτε η ίδια δεν γνώριζε το αληθινό πρόσωπο του άντρα της προσπάθησαν να την πείσουν ότι ο Έρωτας ήταν μια τερατώδης μορφή και να την παρασύρουν να τον σκοτώσει. Σε αυτό το παραμύθι η Αφροδίτη βάζει σε δοκιμασίες την Ψυχή, δήθεν για να αποδείξει την αγάπη της προς τον Έρωτα, άλλα στην πραγματικότητα για να την εξοντώσει. Η πρώτη δοκιμασία που έπρεπε να φέρει εις πέρας η Ψυχή ήταν να διαχωρίσει σπόρους από διάφορα δημητριακά και σιτηρά, όπως το κριθάρι, στη διάρκεια μιας μέρας. Δεν θα μπορούσε όμως να τα καταφέρει, αν δεν την βοηθούσαν τα μαργαρίτσα που την λυπήθηκαν. Ύστερα, η επόμενη δοκιμασία ήταν να κόψει μια τούφα από το χρυσόμαλλο δέρας ενός κοπαδιού από δηλητηριώδη άγρια πρόβατα, που έβοσκαν πίσω από ένα επικίνδυνο ποτάμι σε μία απόκρημη κοιλάδα. Σε αυτή την δοκιμασία της την

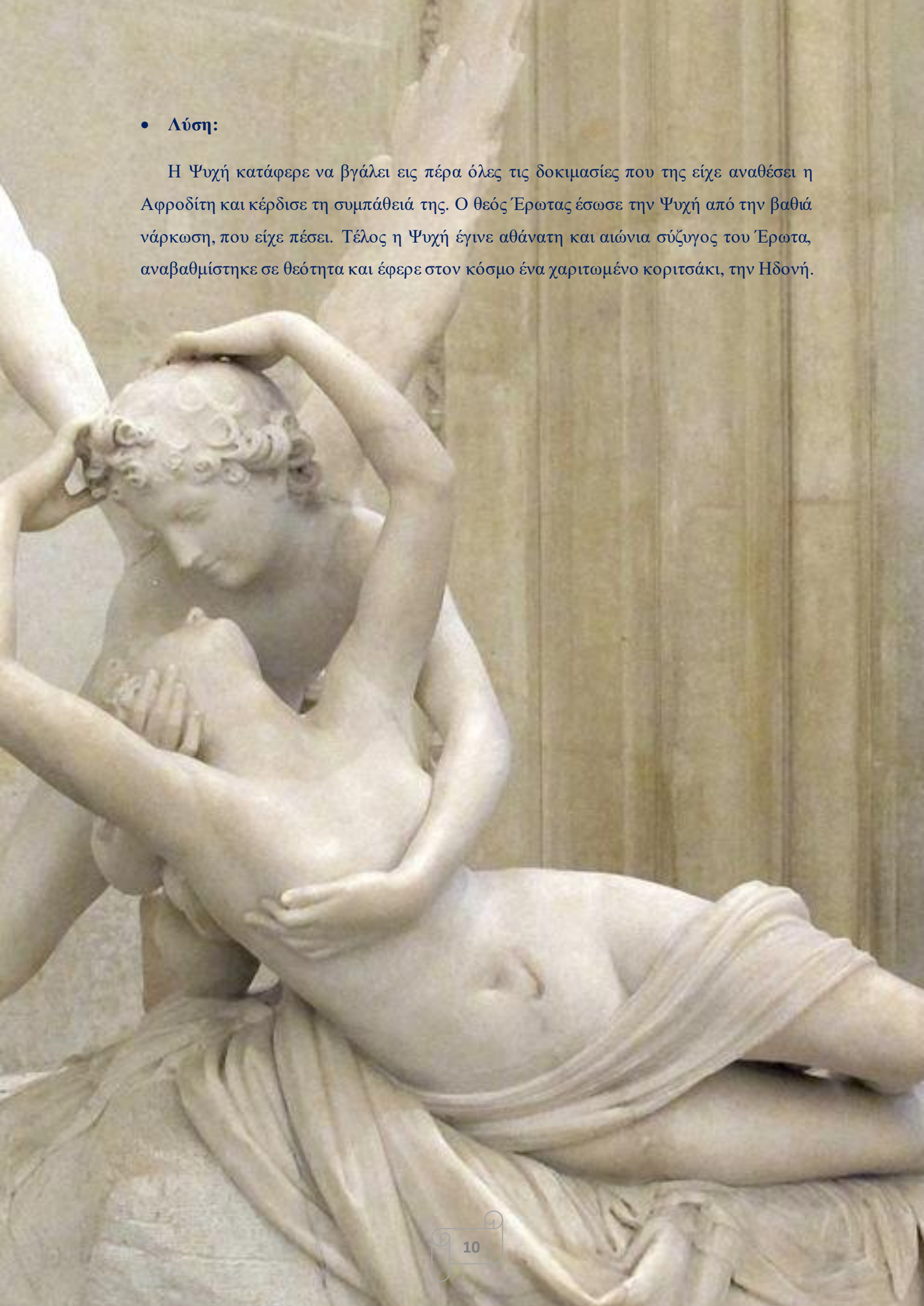
βοήθησε μια νύμφη του ποταμιού, η οποία την συμβούλεψε να κάνει την κίνηση της το μεσημέρι, όταν τα πρόβατα θα έχουν αποκοιμηθεί λόγω της ζέστης που θα επικρατούσε. Η τρίτη δοκιμασία που η Αφροδίτη ζήτησε από την Ψυχή να ολοκληρώσει ήταν και η πιο ακραία. Η πρωταγωνίστρια έπρεπε να φέρει στην θεά νερό από μία πηγή σε έναν απότομο και δύσβατο βράχο, η οποία προστατευόταν επίσης από δυο άγρυπνους δράκους. Όπως και σε κάθε άλλη δοκιμασία η Ψυχή δεν θα μπορούσε να τα καταφέρει μόνη της. Έτσι αυτή την φορά τη βοήθησε ο αετός του Δία μαζεύοντας ο ίδιος το νερό. Η Αφροδίτη, αφού αντιλήφθηκε ότι οι δοκιμασίες της δεν μπορούσαν να εξοντώσουν την Ψυχή σκέφτηκε να αναθέσει στη θνητή μία ακόμα δυσκολότερη δοκιμασία. Στην τελευταία της δοκιμασία, η Ψυχή έπρεπε να κατεβεί στον Κάτω Κόσμο με σκοπό να ζητήσει από την Περσεφόνη ένα ειδικό κουτί με μια μυστηριώδη, αλλά θαυματουργή αλοιφή που χάριζε υπερφυσική ομορφιά. Η Ψυχή φυσικά κατάλαβε αμέσως πως ήταν αδύνατον να πάει και να επιστρέψει από τον Άδη, οπότε ο θάνατος ήταν μονόδρομος για εκείνη. Έτσι πήγε να πηδήξει από έναν ψηλό πύργο, αλλά εκείνη τη στιγμή βγήκε μια φωνή από τα σωθικά του πύργου, η οποία της έδωσε τις κατάλληλες οδηγίες για να πάει στον Άδη και να γυρίσει σώα και αβλαβής από αυτόν, με τον όρο να μην ανοίξει το κουτάκι που θα της έδινε η Περσεφόνη.

- **Συμβουλή:**

Στα περισσότερα ελληνικά παραμύθια οι ήρωες καλούνται να βγάλουν εις πέρας ολομόναχοι επικίνδυνες δοκιμασίες. Όμως πάντα υπάρχει κάποιος που θα τους δώσει την κατάλληλη συμβουλή για να τους διευκολύνει το έργο. Η Ψυχή καθώς ήταν λυπημένη, που την αποχωρίστηκε ο θεός Έρωτας, πήγε να πηδήξει στο κοντινότερο ποτάμι για να πνιγεί. Εκεί την βρήκε όμως ο θεός Πάνας, ο οποίος την συμβούλεψε να καλοπιάσει την θεά Αφροδίτη και να ξανακερδίσει τον φτερωτό θεό. Όταν παντρεύτηκαν ο Έρωτας και η Ψυχή, ο Έρωτας συμβούλεψε και ζήτησε από την σύζυγό του να μην πει σε κανέναν ότι δεν τον έχει δει, έτσι ώστε να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητά του. Η Ψυχή όμως τον παράκουσε και αυτό δημιούργησε πολλά προβλήματα. Τη στιγμή που πήγε να πηδήξει η Ψυχή από το κάστρο, η φωνή που την συγκράτησε και που της έδωσε τις οδηγίες για τον δρόμο προς τον Άδη, την συμβούλεψε να μην ανοίξει το κουτάκι που θα έπαιρνε από την Περσεφόνη. Από την περιέργειά της όμως το άνοιξε και έπεσε σε βαθύ ύπνο.

- **Λύση:**

Η Ψυχή κατάφερε να βγάλει εις πέρα όλες τις δοκιμασίες που της είχε αναθέσει η Αφροδίτη και κέρδισε τη συμπάθειά της. Ο θεός Έρωτας έσωσε την Ψυχή από την βαθιά νάρκωση, που είχε πέσει. Τέλος η Ψυχή έγινε αθάνατη και αιώνια σύζυγος του Έρωτα, αναβαθμίστηκε σε θεότητα και έφερε στον κόσμο ένα χαριτωμένο κοριτσάκι, την Ηδονή.

A marble sculpture of a woman, likely a goddess or a noblewoman, holding a child. The woman has her hair styled in curls and is looking down at the child. The child is wrapped in a cloth. The sculpture is set against a background of vertical wooden panels.

Αντιθέσεις

Αλέξανδρος Κουσούλης

Φίλιππος Λιώρης

Θέμις Μυργιάννη

Η Ψυχή και οι αδελφές της

Στο παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής υπάρχουν πολλές αντιθέσεις, χαρακτηριστικές είναι όμως αυτές μεταξύ της ίδιας της Ψυχής και των αδελφών της.

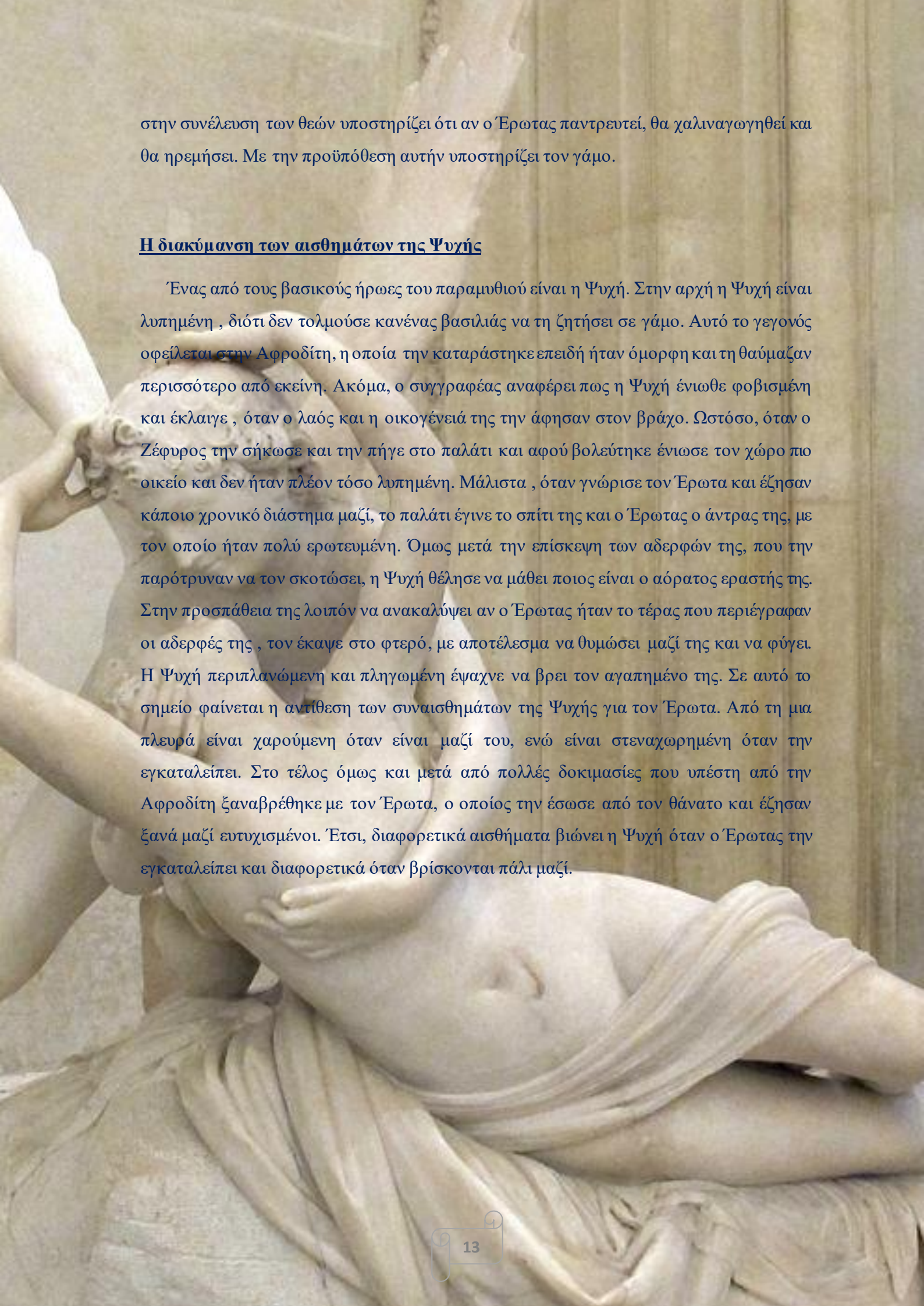
Αρχικά, οι δύο μεγαλύτερες αδερφές παρουσιάζονται όμορφες και γοητευτικές, όμως η Ψυχή έχει ανείπωτο κάλλος, σχεδόν αφύσικο, μοιάζει σαν δεύτερη Αφροδίτη. Αυτό πιθανόν να συνδέεται με την καλοσύνη και την αθωότητά της, που δεν διαθέτουν οι δύο αδερφές της.

Οι δύο αδερφές, στη συνέχεια, παρόλο που χαρακτηρίζονται «συνηθισμένης όψης», κάνουν εξαιρετικούς γάμους με βασιλικούς ακολούθους, ενώ η πανέμορφη Ψυχή μένει ανύπαντρη και ανέγγιχτη. Βέβαια, αυτό δεν τις εμποδίζει να θεωρούν τους εαυτούς τους άτυχους όταν διαπιστώνουν ότι η αδερφή τους ζει ευτυχισμένη μέσα στον πλούτο, ενώ αυτές είναι εξόριστες, με ξένους συζύγους, μεγάλους σε ηλικία, και φιλάσθενους. Στο τέλος δεν διστάζουν να εξαπατήσουν και να εγκαταλείψουν τους συζύγους τους, όταν η Ψυχή τις παραπλανά λέγοντάς τους ότι ο Έρωτας δήθεν θέλει να τις παντρευτεί.

Ακόμα, ενώ αρχικά οι αδερφές θρηνούν και δείχνουν να υποφέρουν για τον χαμό της Ψυχής, αφού είναι η μικρή τους αδερφή και την αγαπούν, όταν διαπιστώνουν ότι ζει μια ονειρεμένη ζωή, εκφράζουν μόνο ζήλια, μίσος και κακία. Αυτό φαίνεται και από την πρόθεσή τους να την τιμωρήσουν για την δήθεν αλαζονεία της, την στιγμή που η Ψυχή κάνει τα πάντα για να τις καθησυχάσει, τους προσφέρει απλόχερα την φιλοξενία της και τις γεμίζει με δώρα όταν φεύγουν. Ενώ φαίνονται θλιμμένες στην πραγματικότητα είναι θυμωμένες και σκέφτονται πονηρά και διαβολικά για το μικρό και αθώο κορίτσι που τις θεωρεί ειλικρινείς και τις εμπιστεύεται. Φτάνουν τελικά στο σημείο να της προτείνουν να δολοφονήσει τον άντρα της δήθεν για το καλό της και την σωτηρία της ενώ οδηγούνται από ταπεινά κίνητρα, ζήλια, κακία και συμπλέγματα κατωτερότητας.

Ο Δίας, η Αφροδίτη και το ερωτευμένο ζευγάρι

Ο Δίας φαίνεται να μην παίρνει θέση στην εμμονή της Αφροδίτης να εκδικηθεί την Ψυχή και όταν ο Έρωτας τον επισκέπτεται στο παλάτι του και τον ικετεύει για την ευνοιά του, εκείνος αφού του θυμίζει όλες τις πονηριές του, τελικά του υπόσχεται να τον στηρίξει, με την προϋπόθεση να του στείλει για συντροφιά ένα νέο, πανέμορφο κορίτσι. Ωστόσο

στην συνέλευση των θεών υποστηρίζει ότι αν ο Έρωτας παντρευτεί, θα χαλιναγωγηθεί και θα ηρεμήσει. Με την προϋπόθεση αυτήν υποστηρίζει τον γάμο.

Η διακύμανση των αισθημάτων της Ψυχής

Ένας από τους βασικούς ήρωες του παραμυθιού είναι η Ψυχή. Στην αρχή η Ψυχή είναι λυπημένη, διότι δεν τολμούσε κανένας βασιλιάς να τη ζητήσει σε γάμο. Αυτό το γεγονός οφείλεται στην Αφροδίτη, η οποία την καταράστηκε επειδή ήταν όμορφη και τη θαύμαζαν περισσότερο από εκείνη. Ακόμα, ο συγγραφέας αναφέρει πως η Ψυχή ένιωθε φοβισμένη και έκλαιγε, όταν ο λαός και η οικογένειά της την άφησαν στον βράχο. Ωστόσο, όταν ο Ζέφυρος την σήκωσε και την πήγε στο παλάτι και αφού βολεύτηκε ένιωσε τον χώρο πιο οικείο και δεν ήταν πλέον τόσο λυπημένη. Μάλιστα, όταν γνώρισε τον Έρωτα και έζησαν κάποιο χρονικό διάστημα μαζί, το παλάτι έγινε το σπίτι της και ο Έρωτας ο άντρας της, με τον οποίο ήταν πολύ ερωτευμένη. Όμως μετά την επίσκεψη των αδερφών της, που την παρότρυναν να τον σκοτώσει, η Ψυχή θέλησε να μάθει ποιος είναι ο αόρατος εραστής της. Στην προσπάθειά της λοιπόν να ανακαλύψει αν ο Έρωτας ήταν το τέρας που περιέγραφαν οι αδερφές της, τον έκαψε στο φτερό, με αποτέλεσμα να θυμώσει μαζί της και να φύγει. Η Ψυχή περιπλανώμενη και πληγωμένη έψαχνε να βρει τον αγαπημένο της. Σε αυτό το σημείο φαίνεται η αντίθεση των συναισθημάτων της Ψυχής για τον Έρωτα. Από τη μια πλευρά είναι χαρούμενη όταν είναι μαζί του, ενώ είναι στεναχωρημένη όταν την εγκαταλείπει. Στο τέλος όμως και μετά από πολλές δοκιμασίες που υπέστη από την Αφροδίτη ξαναβρέθηκε με τον Έρωτα, ο οποίος την έσωσε από τον θάνατο και έζησαν ξανά μαζί ευτυχισμένοι. Έτσι, διαφορετικά αισθήματα βιώνει η Ψυχή όταν ο Έρωτας την εγκαταλείπει και διαφορετικά όταν βρίσκονται πάλι μαζί.

Ο Έρωτας και η θεά Αφροδίτη

Αρχικά, μια από τις μεγαλύτερες αντιθέσεις που εντοπίζουμε ανάμεσα στα δύο αυτά πρόσωπα είναι η στάση που κρατούν απέναντι στην Ψυχή. Συγκεκριμένα, ο Έρωτας αγαπά την Ψυχή και τη θέλει για γυναίκα του. Από την άλλη πλευρά η Αφροδίτη δεν την εγκρίνει για τον γιο της και μόλις φτάνει στα χέρια της τη βασανίζει χωρίς έλεος. Όλα αυτά συμβαίνουν, διότι η Αφροδίτη εχθρευόταν την Ψυχή για το κάλλος της.

Επίσης, μια ακόμη αντίθεση που διακρίνουμε είναι ότι ο Έρωτας μαλακώνει όταν του μιλάει η Ψυχή και της έχει τυφλή εμπιστοσύνη. Από την άλλη η Αφροδίτη είναι σκληρή με την Ψυχή και όπως φαίνεται δεν της έχει καμία εμπιστοσύνη, υποβάλλοντάς την στη μία δοκιμασία μετά την άλλη.

Τέλος, αντικρουόμενα είναι τα συναισθήματα του ίδιου του έρωτα, αφού από τη μία συμπεριφέρεται ως θερμός εραστής και σύζυγος, ενώ από την άλλη προσφεύγει πληγωμένος στη μητέρα του και ζητά εκεί τη γιατρεία σαν μικρό παιδί.

A marble sculpture depicting a woman in a state of distress or being held. She has her head tilted back and eyes closed, with her hands raised to her head. Another figure's hands are visible, one holding her head and another supporting her back. The background is a plain, light-colored wall.

Διακειμενικότητα

**Μυρτώ Μαμαλουκάκη
Μαρία Μπενέτου
Αλεξάνδρα Μπόκα**

Χιονάτη

«...Η ομορφιά της μικρότερης ήταν τόσο σπάνια και τόσο εξαίσια που όλη η ανθρώπινη ευγλωττία δε θα μπορούσε να βρει λέξεις για να μιλήσει γι' αυτή»

Έρωτας και Ψυχή

«... Και περνούσε ο καιρός και μεγάλωσε η Χιονάτη και γινόταν όλο και πιο όμορφη. Και όταν έγινε εφτά χρονών, έλαμπε σαν τον ήλιο και ήταν ομορφότερη και από τη βασίλισσα την ίδια»

Χιονάτη

«...Η εξαιρετική αυτή λατρεία, οι θεϊκές αυτές τιμές που γίνονταν σε μία απλή θνητή εξόργισαν πολύ τη μητέρα των ερώτων»

Έρωτας και Ψυχή

«...Και η βασίλισσα έπεσε να πεθάνει και πρασίνισε και κιτρίνισε απ' τη ζήλια της και το κακό της εξαιτίας της ομορφιάς της Χιονάτης»

Χιονάτη

«...Θα γονιμοποιώ λοιπόν εγώ τα πάντα μέσα στον άπειρο κόσμο, μα θα μοιράζομαι τις τιμές που μου οφείλονται με μίαν απλή θνητή;»

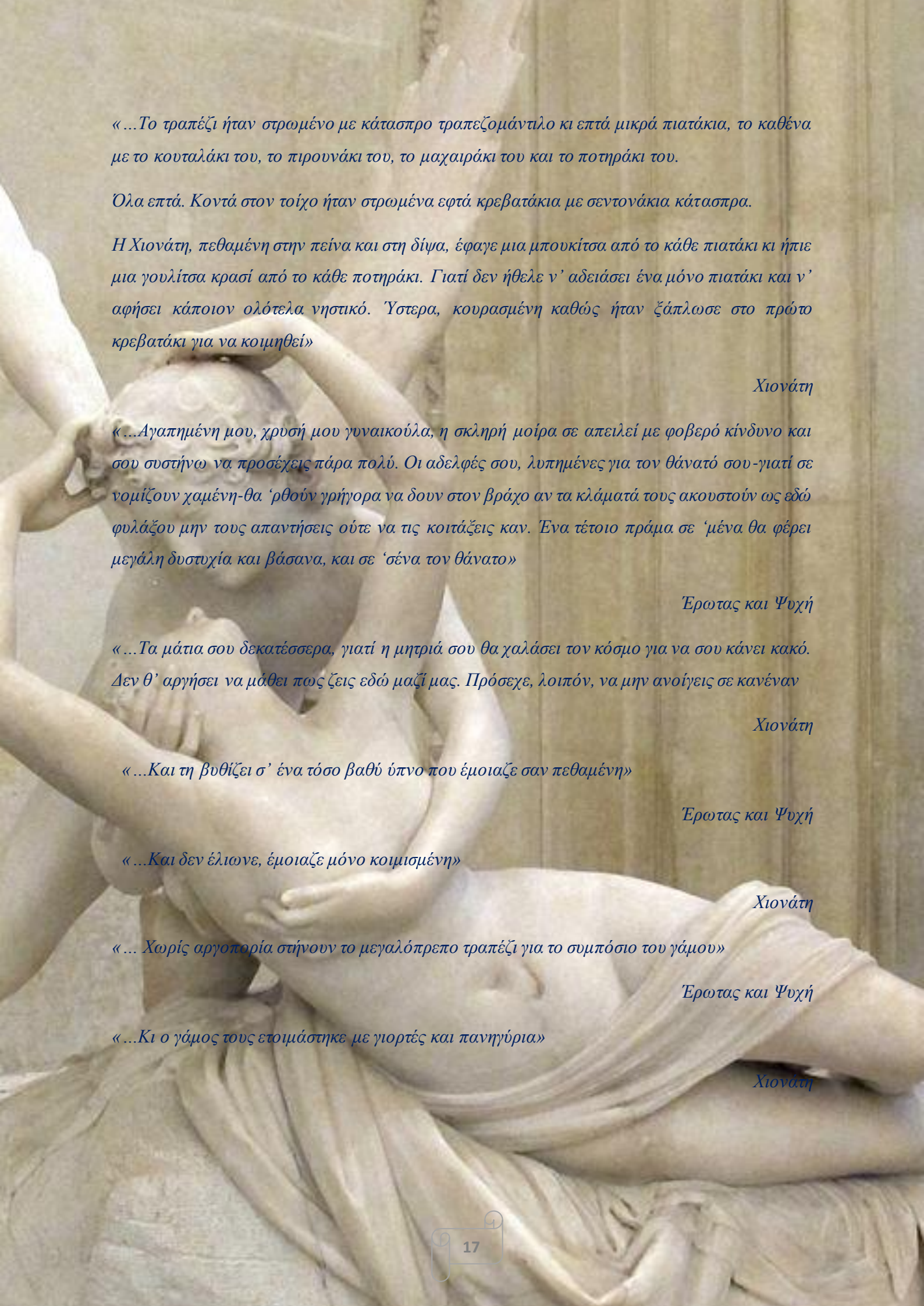
Έρωτας και Ψυχή

«...Και η καινούρια βασίλισσα ήταν όμορφη, αλλά περήφανη και ζιπασμένη για την ομορφιά της. Και ήθελε να είναι η πιο όμορφη του κόσμου και άλλη καμία»

Χιονάτη

«...Υστερα βλέπει ένα γεύμα σερβιρισμένο στο γειτονικό δωμάτιο και με τη σκέψη ότι τα φαγητά εκείνα, το πλούσιο εκείνο σερβίτιο την περίμεναν, κάθισε με χαρά στο τραπέζι. Αμέσως τα ωραιότερα κρασιά, τα πιο ορεκτικά και ποικίλα πιάτα τοποθετήθηκαν μπροστά της από αόρατα χέρια• δε βλέπει κανέναν, μα ακούει ωστόσο λόγια και μονάχα φωνές να την υπηρετούν. Μετά από το θαυμάσιο γεύμα, ένα από τα αόρατα αυτά πνεύματα μπήκε και τραγουδησε, ενώ ένα άλλο ακομπανιάριζε με κιθάρα αόρατη επίσης. Σε λίγο συναυλία από μελωδικές φωνές χτύπησε τα αυτιά της• και μολονότι κανένας δεν παρουσιάστηκε, καταλάβαινε καλά πως ήταν ολόκληρη χορωδία. Αφού τελείωσε η διασκέδαση, η ψυχή πήγε να αναπαυθεί• είχε άλλωστε βραδιάσει»

Έρωτας και Ψυχή

«...Το τραπέζι ήταν στρωμένο με κατάσπρο τραπεζομάντιλο κι επτά μικρά πιατάκια, το καθένα με το κουταλάκι του, το πιρουνάκι του, το μαχαιράκι του και το ποτηράκι του.

Όλα επτά. Κοντά στον τοίχο ήταν στρωμένα εφτά κρεβατάκια με σεντονάκια κατάσπρα.

Η Χιονάτη, πεθαμένη στην πείνα και στη δίψα, έφαγε μια μπουκίτσα από το κάθε πιατάκι κι ήπιε μια γουλίτσα κρασί από το κάθε ποτηράκι. Γιατί δεν ήθελε ν' αδειάσει ένα μόνο πιατάκι και ν' αφήσει κάποιον ολότελα νηστικό. Ύστερα, κουρασμένη καθώς ήταν ξάπλωσε στο πρώτο κρεβατάκι για να κοιμηθεί»

Χιονάτη

«...Αγαπημένη μου, χρυσή μου γυναικούλα, η σκληρή μοίρα σε απειλεί με φοβερό κίνδυνο και σου συστήνω να προσέχεις πάρα πολύ. Οι αδελφές σου, λυπημένες για τον θάνατό σου-γιατί σε νομίζουν χαμένη-θα 'ρθούν γρήγορα να δουν στον βράχο αν τα κλάματά τους ακουστούν ως εδώ φυλάξου μην τους απαντήσεις ούτε να τις κοιτάξεις καν. Ένα τέτοιο πράμα σε 'μένα θα φέρει μεγάλη δυστυχία και βάσανα, και σε 'σένα τον θάνατο»

Έρωτας και Ψυχή

«...Τα μάτια σου δεκατέσσερα, γιατί η μηριά σου θα χαλάσει τον κόσμο για να σου κάνει κακό. Δεν θ' αργήσει να μάθει πως ζεις εδώ μαζί μας. Πρόσεχε, λοιπόν, να μην ανοίγεις σε κανέναν

Χιονάτη

«...Και τη βυθίζει σ' ένα τόσο βαθύ ύπνο που έμοιαζε σαν πεθαμένη»

Έρωτας και Ψυχή

«...Και δεν έλιωνε, έμοιαζε μόνο κοιμισμένη»

Χιονάτη

«... Χωρίς αργοπορία στήνουν το μεγαλόπρεπο τραπέζι για το συμπόσιο του γάμου»

Έρωτας και Ψυχή

«...Κι ο γάμος τους ετοιμάστηκε με γιορτές και πανηγύρια»

Χιονάτη

Πανδώρα

«...Σ' αυτά τα λόγια ανοίγει το κουτί. Ωχ Θεέ μου. Δεν βρίσκει μέσα ούτε χαρές ούτε την ομορφιά που γύρευε. Βγαίνει μόνο ένας ναρκωτικός ατμός, μια αναθυμίαση, που την περικυκλώνει.»

Έρωτας και Ψυχή

«...Η Πανδώρα κάποια στιγμή άνοιξε το κουτί της από περιέργεια και ξεχύθηκαν από μέσα όλες οι συμφορές»

Πανδώρα

Ο κακός βασιλιάς

«...Μου φαίνεται πως είσαι ικανότατη μάγισσα, αφού κατορθώνεις κι εκτελείς τόσο εύκολα τέτοιες διαταγές πρέπει όμως μικρούλα μου να μου κάνεις ακόμη κάτι. Πάρε αυτό το κουτί που σου δίνω, έμπα στον Άδη και προχώρησε ως το παλάτι του Πλούτωνα, δώσε το στην Περσεφόνη και πες της: «Η Αφροδίτη σε παρακαλεί να της στείλεις λίγη από την ομορφιά σου, όσο χρειάζεται μόνο για λίγες ώρες. Γιατί οι μεγάλες φροντίδες που έχει με την αρρώστια του γιου της, μάραναν ολότελα τα φυσικά της θέλητρα». Να γυρίσεις όμως πολύ γρήγορα. Είναι απαραίτητο να μεταχειριστώ τη συνταγή για να κάνω εντύπωση στη συνέλευση των αθανάτων»

Έρωτας και Ψυχή

«...Άκου, παιδί μου, επειδή δεν μπορώ να καταγίνομαι πια με τις υποθέσεις του βασιλείου, πρέπει να αναλάβεις εσύ αυτή την δουλειά. Για να είσαι όμως πραγματικός βασιλιάς πρέπει να έχεις το βασιλικό δαχτυλίδι με τη διαμαντόπετρα. Αυτό όμως, το πήρε η μητέρα σου μαζί της όταν πέθανε και έτσι, θα κάνεις ένα κόπο να πας να της το ζητήσεις».

Ο κακός βασιλιάς

«...Προσπερνά τον κουτσό αγωγιάτη, χωρίς να του δώσει προσοχή. Πληρώνει τα ναύλα της στο Χάροντα, χωρίς να σταματήσει στα παρακάλια του φαντάσματος που κολυμπούσε. Οι ψεύτικες παρακλήσεις των γριών που ύφαιναν δεν την σταμάτησαν. Καθησύχασε τη λύσσα του Κέρβερου ρίχνοντάς του τη μια πίτα και μπαίνει τέλος στο παλάτι της Περσεφόνης. Αρνήθηκε να καθίσει αναπαυτικά και να φάγει από τα διαλεχτά φαγητά. Ζάρωσε με ταπεινότητα στα πόδια της Θεάς έφαγε λίγο μαύρο ψωμί κι έδωσε την παραγγελία της Αφροδίτης»

Έρωτας και Ψυχή

«...Στο δρόμο που πήγαινε βρήκε έναν άνθρωπο που άδειαζε με ένα τσόφλι αβγού τη θάλασσα. «Ει μάστορα», του λέει, «Τι κάνεις εκεί;». «Εγώ παιδί μου», απαντάει εκείνος, «όταν ήμουν στον επάνω κόσμο, έκλεβα πολλά αβγά, για αυτό με τιμώρησε ο Θεός να τυραννιέμαι έτσι». «Τότε τράβα την αμαρτία σου», λέει το βασιλόπουλο. Πιο πέρα βρίσκει μια γυναίκα. Αυτή κρατούσε στο χέρι της ένα κομμάτι ζεστό ψωμί και έδινε στις άλλες γυναίκες, μα καμιά δεν έπαιρνε. «Έθεια, τι κάνεις εκεί;». «Εγώ παιδί μου», του απαντάει εκείνη, «στον απάνω κόσμο όταν ήμουνα δεν έδινα σε κανέναν ζεστό ψωμί. Και τώρα δίνω και κανένας δεν το παίρνει. Για αυτό ο Θεός με τιμώρησε έτσι». «Τράβα τότε την αμαρτία σου», της λέει το βασιλόπουλο. Πιο πέρα βρίσκει έναν που ήθελε να στερεώσει μια πέτρα όπου και αν την έβαζε αυτή μετακινιόταν. «Τι κάνεις εκεί;», του λέει, «αφεντικό;». «Α παιδί μου, εγώ στον απάνω κόσμο χάλασα πολλά σύνορα χωραφιών και τώρα με έβαλε έτσι ο θεός και παιδεύομαι». «Τράβα και εσύ στην αμαρτία σου». Μετά από λίγο βρίσκει την μητέρα του σε μια γωνιά. «Καλώς το παλληκάρι μου», του λέει εκείνη. Αφού τον αγκάλιασε και τον φίλησε τον γιο της, τον ρώτησε την αιτία του ερχομού του.»

Ο κακός βασιλιάς

Η Σταχτοπούτα

«...Η θέα όμως τόσο πλούτου, γέννησε μες τη ψυχή τους το δηλητήριο του μίσους. Η μία δεν έπαυε να τη ρωτά με μεγάλη περιέργεια το όνομα του νοικοκύρη τόσων και τέτοιων μεγαλείων και για τη καταγωγή και τη μορφή του ανδρός της.»

Έρωτας και ψυχή

«...Μία νεαρή κοπέλα, ορφανεύει από μητέρα και ο πατέρας της ξαναπαντρεύεται μία άλλη γυναίκα. Αυτή είχε δύο άσχημες και κακές ιστορίες. Όταν ο πατέρας φεύγει μακρινό ταξίδι, μητριά και ετεροθαλείς αδερφές μετατρέπουν την ορφανή κοπέλα σε δουλικό από τη ζήλια τους που εκείνη ήταν πιο όμορφη.»

Η Σταχτοπούτα

«...Η ψυχή θυμήθηκε τις συμβουλές που της είχε δώσει και φύλαξε το μυστικό της έπλασε αμέσως μίαν απάντηση ότι είναι ένας ωραίος νέος, με λεπτό, ελαφρό μουστάκι που μόλις φύτρωνε κι ότι διασκεδάζε διαρκώς με το κυνήγι και στα βουνά και στα δάση. Κι από φόβο μήπως μια μακρύτερη συζήτηση την προδώσει, τους δίνει πολλά κοσμήματα χρυσά και διαμαντόπετρες.»

Έρωτας και ψυχή

«...Το πρώτο βράδυ η Σταχτοπούτα χάνεται μέσα σε έναν περιστερώνα και το δεύτερο πάνω σε μία αχλαδιά. Ο πατέρας της δε, καταστρέφει την κρυψώνα προς τιμήν του πρίγκιπα, αναρωτώμενος μάλιστα μήπως είναι η Σταχτοπούτα αυτή που κρύβεται από το βασιλόπουλο. Η επιστροφή της οικογένειας στο σπίτι βρίσκει πάντα τη Σταχτοπούτα να κάθεται στο μισοσκόταδο μέσα στις στάχτες και στα κουρελιασμένα ρούχα της.»

Η Σταχτοπούτα

«... «Μου φαίνεσαι ένα τόσο σιχαμένο δουλικό, και δε θα κατορθώσεις ποτέ να γίνεις συμπαθής, παρά μόνο αν δείξεις έκτακτη ικανότητα στη δουλειά. Θέλω να δοκιμάσω την αξιοσύνη σου χωρίς αργοπορία. Λοιπόν θα μου ξεχωρίσεις αυτά τα ανακατωμένα όσπρια και ως το βράδυ να τα 'χεις έτοιμα.» Της είπε αυτά και βγήκε για να πάει σε ένα γάμο. Η Ψυχή μήτε που άπλωσε χέρι στον ανακατωμένο αυτό σωρό, και συντριμμένη από μία τόσο σκληρή διαταγή σιωπούσε ακίνητη. Τότε ένα μικρό μυρμήγκι, συγκινημένο που έβλεπε τη γυναίκα ενός τόσο μεγάλου θεού καταδικασμένη σε μία δουλειά τόσο δύσκολη και αηδιασμένο με τη σκληρότητα της πεθεράς της, τρέχει γρήγορα να καλέσει όλα τα μυρμήγκια της επαρχίας: «Προκομμένα παιδιά της γης», τους είπε, «συγκινηθείτε από τους κινδύνους της γυναίκας του Έρωτα· τρέξτε να βοηθήσετε το ομορφότερο κορίτσι.»

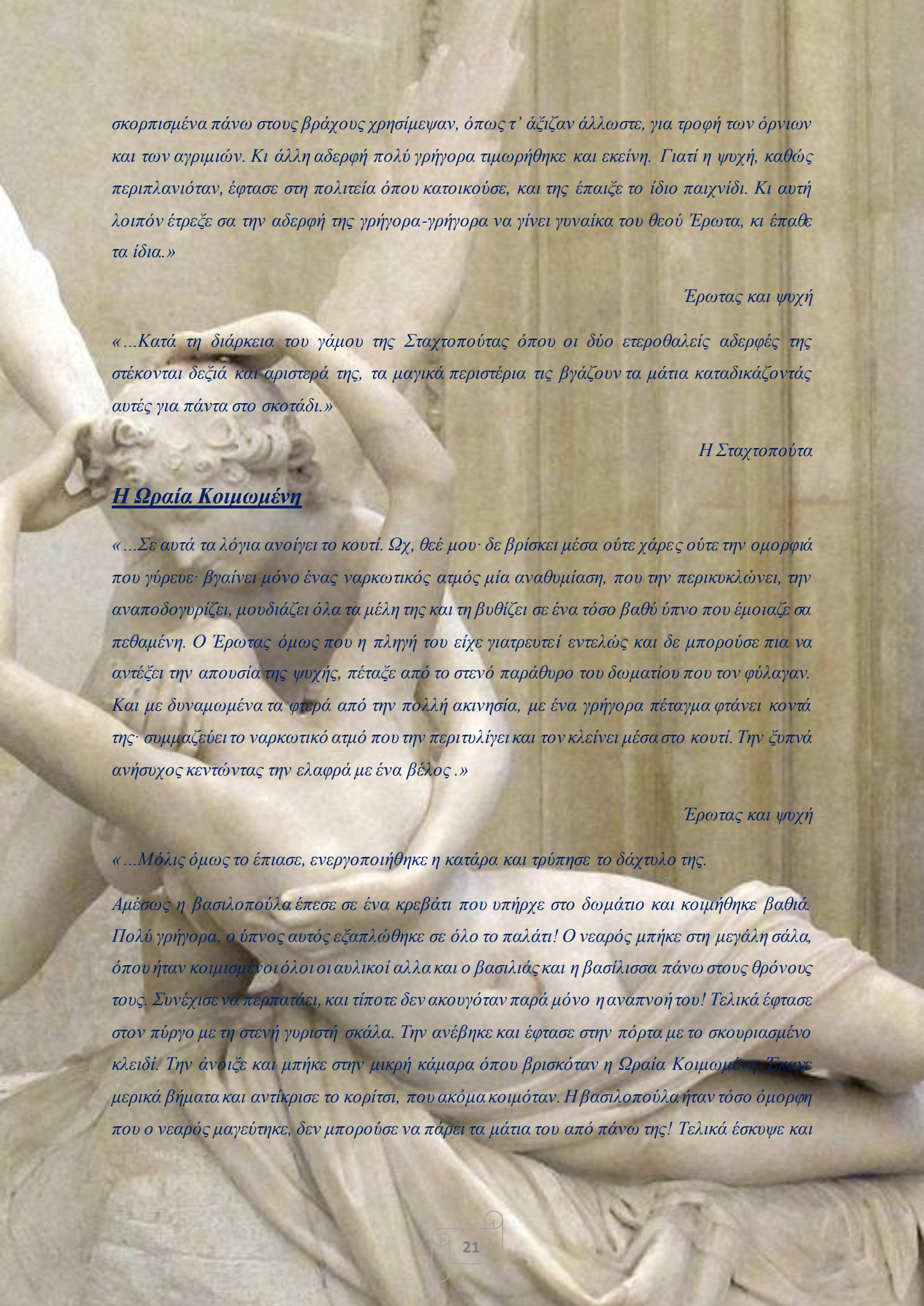
Έρωτας και ψυχή

«...Μία μέρα ο βασιλιάς του τόπου αποφασίζει να διοργανώσει ένα βασιλικό χορό προς αναζήτηση συζύγου για τον γιο του, το βασιλόπουλο. Η μητριά και οι κόρες της αρχίζουν τις προετοιμασίες και η Σταχτοπούτα εκφράζει την επιθυμία να πάει και αυτή στο χορό. Η μητριά της την υποβάλει σε δύο δοκιμασίες- όχι ταυτόχρονα αλλά διαδοχικά- υποκρινόμενη ότι αν τις επιτύχει θα πάει μαζί τους στο μεγάλο γεγονός. Να μαζέψει τις φακές που έχει ρίξει στις στάχτες της κουζίνας αλλά μέσα σε συγκεκριμένο χρόνο. Και την πρώτη και την δεύτερη φορά η Σταχτοπούτα καταφέρνει να μαζέψει τις φακές αλλά όχι μόνη της.

Με μαγική επίκληση, περιστέρια και άλλα πτηνά του δάσους μαζεύουν για αυτήν τις φακές από τις στάχτες. Παρό την επιτυχία της, η μητριά αρνείται την παρουσία της Σταχτοπούτας στο χορό. Ύστατη δικαιολογία πως δεν έχει κατάλληλα ρούχα, δεν ξέρει να χορεύει, θα ρεζιλέψει την οικογένειά της.»

Η Σταχτοπούτα

«...Την ίδια ώρα ρίχνεται στο κενό και κατρακυλά από γκρεμό σε γκρεμό· δε μπόρεσε ούτε νεκρή να φτάσει στο παλάτι, στο τέρμα της τρελής επιθυμίας της· τα μέλη της σπασμένα και

σκορπισμένα πάνω στους βράχους χρησίμεψαν, όπως τ' άξιζαν άλλωστε, για τροφή των όρνιων και των αγριμιών. Κι άλλη αδερφή πολύ γρήγορα τιμωρήθηκε και εκείνη. Γιατί η ψυχή, καθώς περιπλανιόταν, έφτασε στη πολιτεία όπου κατοικούσε, και της έπαιξε το ίδιο παιχνίδι. Κι αυτή λοιπόν έτρεξε σα την αδερφή της γρήγορα-γρήγορα να γίνει γυναίκα του θεού Έρωτα, κι έπαθε τα ίδια.»

Έρωτας και ψυχή

«...Κατά τη διάρκεια του γάμου της Σταχτοπούτας όπου οι δύο ετεροθαλείς αδερφές της στέκονται δεξιά και αριστερά της, τα μαγικά περιστέρια τις βγάζουν τα μάτια καταδικάζοντάς αυτές για πάντα στο σκοτάδι.»

Η Σταχτοπούτα

Η Ωραία Κοιμωμένη

«...Σε αυτά τα λόγια ανοίγει το κουτί. Ωχ, θεέ μου· δε βρίσκει μέσα ούτε χάρες ούτε την ομορφιά που γύρευε· βγαίνει μόνο ένας ναρκωτικός ατμός μία αναθυμίαση, που την περικυκλώνει, την αναποδογυρίζει, μουδιάζει όλα τα μέλη της και τη βυθίζει σε ένα τόσο βαθύ ύπνο που έμοιαζε σα πεθαμένη. Ο Έρωτας όμως που η πληγή του είχε γιατρευτεί εντελώς και δε μπορούσε πια να αντέξει την απουσία της ψυχής, πέταξε από το στενό παράθυρο του δωματίου που τον φύλαγαν. Και με δυναμωμένα τα φτερά από την πολλή ακινησία, με ένα γρήγορα πέταγμα φτάνει κοντά της· συμμαζεύει το ναρκωτικό ατμό που την περιτυλίγει και τον κλείνει μέσα στο κουτί. Την ζυπνά ανήσυχος κεντώντας την ελαφρά με ένα βέλος.»

Έρωτας και ψυχή

«...Μόλις όμως το έπιασε, ενεργοποιήθηκε η κατάρα και τρύπησε το δάχτυλο της.

Αμέσως η βασιλοπούλα έπεσε σε ένα κρεβάτι που υπήρχε στο δωμάτιο και κοιμήθηκε βαθιά. Πολύ γρήγορα, ο ύπνος αυτός εξαπλώθηκε σε όλο το παλάτι! Ο νεαρός μπήκε στη μεγάλη σάλα, όπου ήταν κοιμισμένοι όλοι οι αυλικοί αλλά και ο βασιλιάς και η βασίλισσα πάνω στους θρόνους τους. Συνέχισε να περπατάει, και τίποτε δεν ακουγόταν παρά μόνο η αναπνοή του! Τελικά έφτασε στον πύργο με τη στενή γυριστή σκάλα. Την ανέβηκε και έφτασε στην πόρτα με το σκουριασμένο κλειδί. Την άνοιξε και μπήκε στην μικρή κάμαρα όπου βρισκόταν η Ωραία Κοιμωμένη. Έκανε μερικά βήματα και αντίκρισε το κορίτσι, που ακόμα κοιμόταν. Η βασιλοπούλα ήταν τόσο όμορφη που ο νεαρός μαγεύτηκε, δεν μπορούσε να πάρει τα μάτια του από πάνω της! Τελικά έσκυψε και

της έδωσε ένα φιλί. Μόλις την φίλησε, η κοπέλα ζύπνησε, άνοιξε τα μάτια της, και κοίταζε γλυκά τον νέο. Η κατάρα είχε τελειώσει.»

Η Ωραία Κοιμωμένη

Η Πεντάμορφη και το τέρας

«...Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς. Η γυναίκα του είχε κάνει τρεις κόρες, ζηλευτές για την ομορφιά τους. Όσο μεγάλες κι αν ήταν οι χαρές των δύο πρώτων, πάντα ένας άνθρωπος θα βρήκε λόγια να τις εξυμνήσει, μα η ομορφιά της μικρότερης ήταν τόσο σπάνια, και τόσο εξαίσια, που όλη η ανθρώπινη ευγλωττία, δεν θα μπορούσε να βρει λέξεις να μιλήσει για αυτήν.....κι έκαναν μπροστά της προσευχές και υποκλίσεις όπως στην ίδια την Αφροδίτη..... Άλλοι πάλι φανταζόντουσαν, ότι με την δύναμη των αστεριών, η γη έκανε και αυτήν μιαν άλλη Αφροδίτη, που διατηρούσε ακόμα το λουλούδι της παρθενίας.»

Έρωτας και ψυχή

«...Τα όμορφα κορίτσια στα παραμύθια είναι τόσο πολλά όσα τα βότσαλα σε μια παραλία. Γαλατούδες με αλαβάστρινο δέρμα συναγωνίζονται πανέμορφες θεές και, στην πραγματικότητα, κάθε δεσποινίδα με λαμπερά μάτια θα μπορούσε να δημιουργήσει έναν ολόκληρο γαλαξία, φωτεινών αστεριών.»

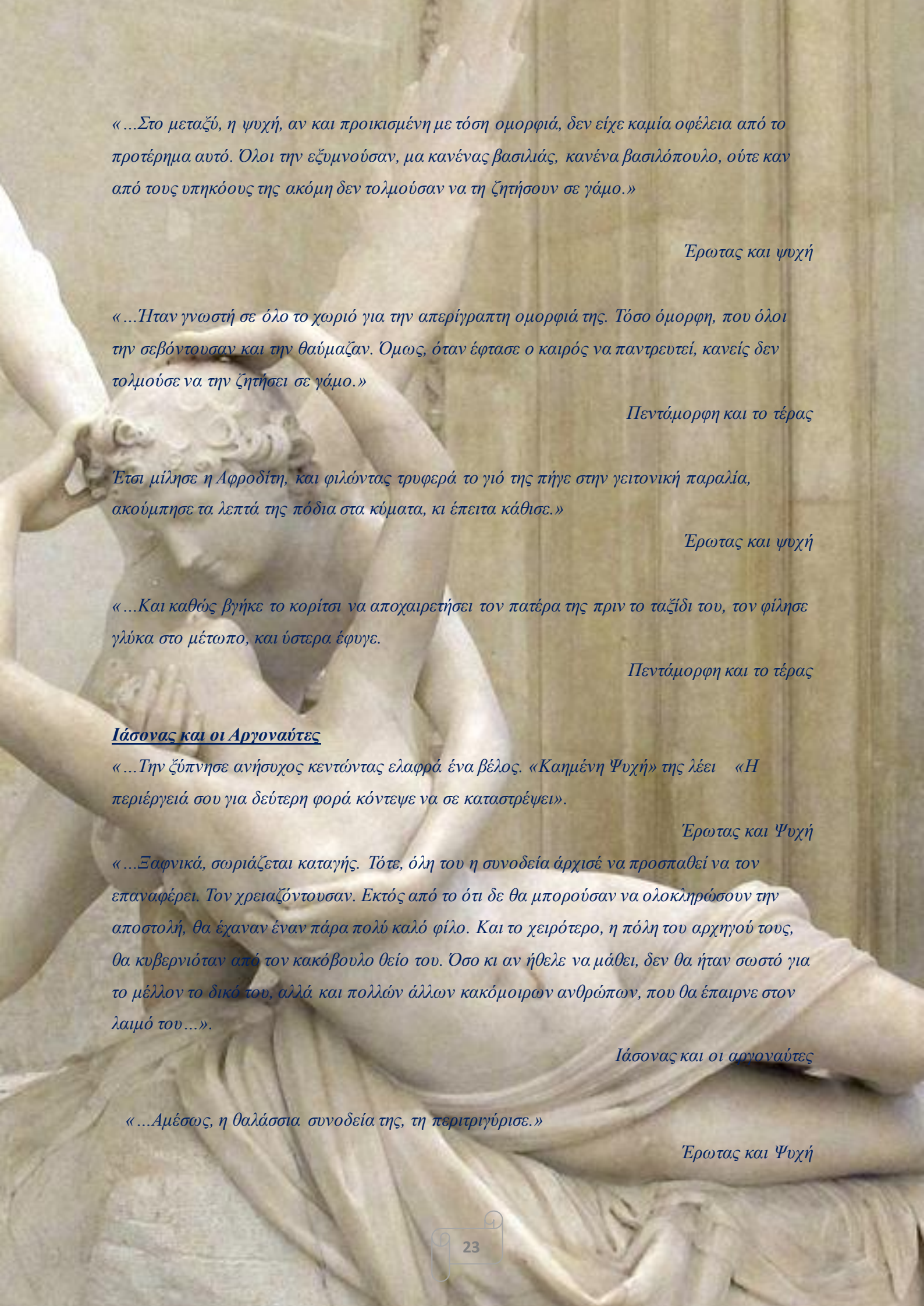
Πεντάμορφη και το τέρας

«...Κι επειδή ο πατέρας της κι η μητέρα της, που η μεγάλη αυτή συμφορά τους είχε απελπίσει, δεν μπορούσαν να αποφασίσουν να εκτελέσουν μία τέτοια βάρβαρη διαταγή, τους λέει εκείνη για να τους ενθαρρύνει: "Γιατί να λιώνετε με ασταμάτητους και άχρηστους θρήνους, λιγοστεύετε τη ζωή σας, που μου είναι πιο αγαπητή και από τη δική μου;"»

Έρωτας και ψυχή

«...Το δέχτηκε λοιπόν. Θα άφηγε την κόρη του να ζήσει με αυτό το τρομερό πλάσμα. Με βαριά καρδιά, έφυγε από το παλάτι, ήξερε όμως ότι τον αγαπούσε, γι' αυτό και δέχτηκε την πρόταση. Τον αγαπούσε τόσο τον πατέρα της, που θα μπορούσε ακόμα και να σκοτωθεί για χατίρι του.»

Πεντάμορφη και το τέρας

«...Στο μεταξύ, η ψυχή, αν και προικισμένη με τόση ομορφιά, δεν είχε καμία οφέλεια από το προτέρημα αυτό. Όλοι την εξυμνούσαν, μα κανένας βασιλιάς, κανένα βασιλόπουλο, ούτε καν από τους υπηκόους της ακόμη δεν τολμούσαν να τη ζητήσουν σε γάμο.»

Έρωτας και ψυχή

«...Ήταν γνωστή σε όλο το χωριό για την απερίγραπτη ομορφιά της. Τόσο όμορφη, που όλοι την σεβόντουσαν και την θαύμαζαν. Όμως, όταν έφτασε ο καιρός να παντρευτεί, κανείς δεν τολμούσε να την ζητήσει σε γάμο.»

Πεντάμορφη και το τέρας

Έτσι μίλησε η Αφροδίτη, και φιλώντας τρυφερά το γιό της πήγε στην γειτονική παραλία, ακούμπησε τα λεπτά της πόδια στα κύματα, κι έπειτα κάθισε.»

Έρωτας και ψυχή

«...Και καθώς βγήκε το κορίτσι να αποχαιρετήσει τον πατέρα της πριν το ταξίδι του, τον φίλησε γλύκα στο μέτωπο, και ύστερα έφυγε.

Πεντάμορφη και το τέρας

Ιάσοντας και οι Αργοναύτες

«...Την ζύπνησε ανήσυχος κεντώντας ελαφρά ένα βέλος. «Καιμένη Ψυχή» της λέει «Η περιέργειά σου για δεύτερη φορά κόντεψε να σε καταστρέψει».

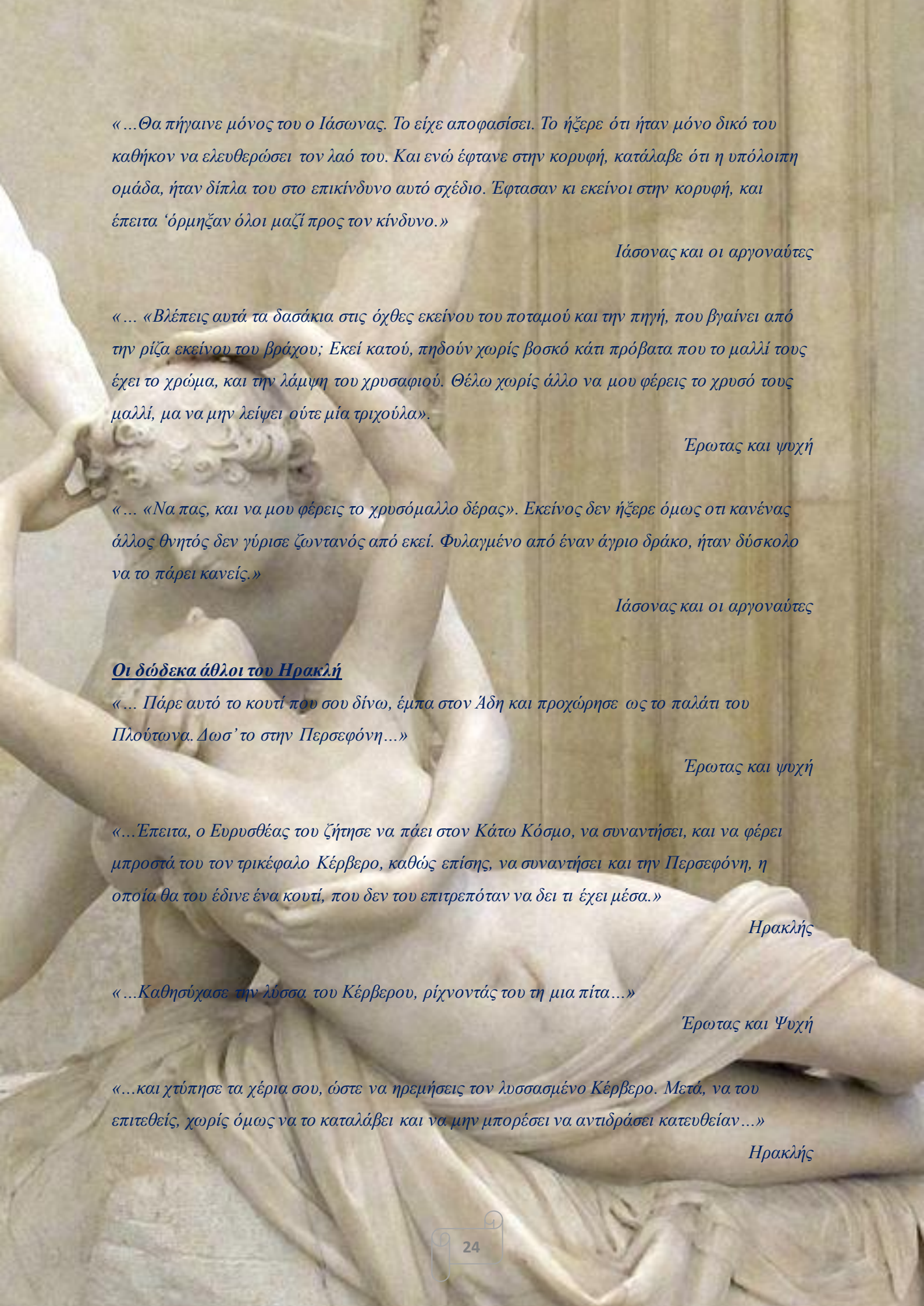
Έρωτας και Ψυχή

«...Ξαφνικά, σωριάζεται καταγής. Τότε, όλη του η συνοδεία άρχισε να προσπαθεί να τον επαναφέρει. Τον χρειαζόντουσαν. Εκτός από το ότι δε θα μπορούσαν να ολοκληρώσουν την αποστολή, θα έχαναν έναν πάρα πολύ καλό φίλο. Και το χειρότερο, η πόλη του αρχηγού τους, θα κυβερνιόταν από τον κακόβουλο θείο του. Όσο κι αν ήθελε να μάθει, δεν θα ήταν σωστό για το μέλλον το δικό του, αλλά και πολλών άλλων κακόμοιρων ανθρώπων, που θα έπαιρνε στον λαιμό του...».

Ιάσοντας και οι αργοναύτες

«...Αμέσως, η θαλάσσια συνοδεία της, τη περιτριγύρισε.»

Έρωτας και Ψυχή

«...Θα πήγαινε μόνος του ο Ιάσωνας. Το είχε αποφασίσει. Το ήξερε ότι ήταν μόνο δικό του καθήκον να ελευθερώσει τον λαό του. Και ενώ έφτανε στην κορυφή, κατάλαβε ότι η υπόλοιπη ομάδα, ήταν δίπλα του στο επικίνδυνο αυτό σχέδιο. Έφτασαν κι εκείνοι στην κορυφή, και έπειτα 'όρμηξαν όλοι μαζί προς τον κίνδυνο.»

Ιάσωνας και οι αργοναύτες

«... «Βλέπεις αυτά τα δασάκια στις όχθες εκείνου του ποταμού και την πηγή, που βγαίνει από την ρίζα εκείνου του βράχου; Εκεί κατού, πηδούν χωρίς βοσκό κάτι πρόβατα που το μαλλί τους έχει το χρώμα, και την λάμψη του χρυσαφιού. Θέλω χωρίς άλλο να μου φέρεις το χρυσό τους μαλλί, μα να μην λείψει ούτε μία τριχούλα.»

Έρωτας και ψυχή

«... «Να πας, και να μου φέρεις το χρυσόμαλλο δέρας». Εκείνος δεν ήξερε όμως οτι κανένας άλλος θνητός δεν γύρισε ζωντανός από εκεί. Φυλαγμένο από έναν άγριο δράκο, ήταν δύσκολο να το πάρει κανείς.»

Ιάσωνας και οι αργοναύτες

Οι δώδεκα άθλοι του Ηρακλή

«... Πάρε αυτό το κουτί που σου δίνω, έμπα στον Άδη και προχώρησε ως το παλάτι του Πλούτωνα. Δωσ' το στην Περσεφόνη...»

Έρωτας και ψυχή

«...Έπειτα, ο Ευρυσθέας του ζήτησε να πάει στον Κάτω Κόσμο, να συναντήσει, και να φέρει μπροστά του τον τρικέφαλο Κέρβερο, καθώς επίσης, να συναντήσει και την Περσεφόνη, η οποία θα του έδινε ένα κουτί, που δεν του επιτρεπόταν να δει τι έχει μέσα.»

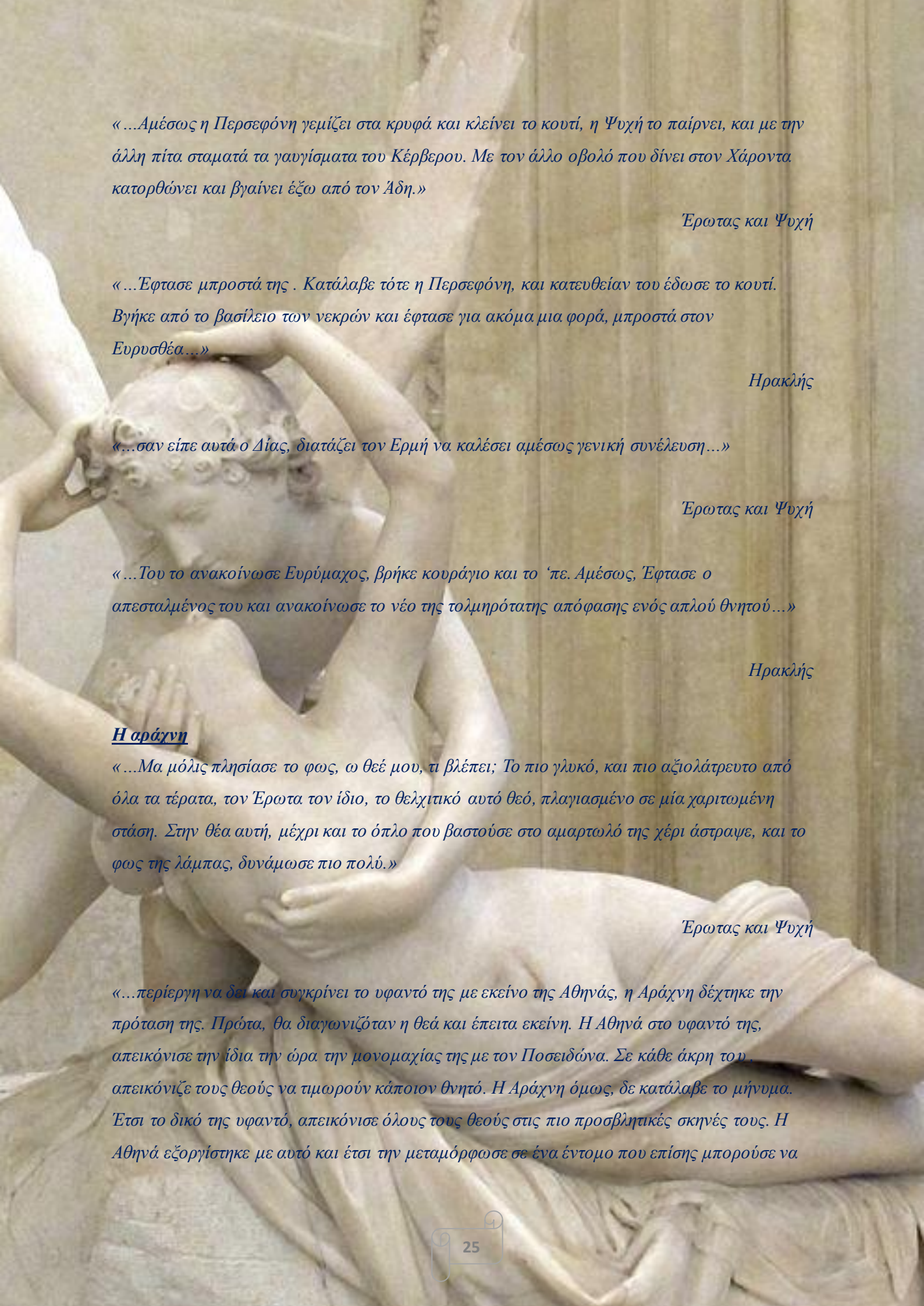
Ηρακλής

«...Καθησύχασε την λύσσα του Κέρβερου, ρίχνοντάς του τη μια πίτα...»

Έρωτας και Ψυχή

«...και χτύπησε τα χέρια σου, ώστε να ηρεμήσεις τον λυσσασμένο Κέρβερο. Μετά, να του επιτεθείς, χωρίς όμως να το καταλάβει και να μην μπορέσει να αντιδράσει κατευθείαν...»

Ηρακλής

«...Αμέσως η Περσεφόνη γεμίζει στα κρυφά και κλείνει το κουτί, η Ψυχή το παίρνει, και με την άλλη πίτα σταματά τα γαυγίσματα του Κέρβερου. Με τον άλλο οβολό που δίνει στον Χάροντα κατορθώνει και βγαίνει έξω από τον Άδη.»

Έρωτας και Ψυχή

«...Έφτασε μπροστά της . Κατάλαβε τότε η Περσεφόνη, και κατευθείαν του έδωσε το κουτί. Βγήκε από το βασίλειο των νεκρών και έφτασε για ακόμα μια φορά, μπροστά στον Ευρυσθέα...»

Ηρακλής

«...σαν είπε αυτά ο Δίας, διατάζει τον Ερμή να καλέσει αμέσως γενική συνέλευση...»

Έρωτας και Ψυχή

«...Του το ανακοίνωσε Ευρύμαχος, βρήκε κουράγιο και το 'πε. Αμέσως, Έφτασε ο απεσταλμένος του και ανακοίνωσε το νέο της τολμηρότατης απόφασης ενός απλού θνητού...»

Ηρακλής

Η αράχνη

«...Μα μόλις πλησίασε το φως, ω θεέ μου, τι βλέπει; Το πιο γλυκό, και πιο αξιολάτρευτο από όλα τα τέρατα, τον Έρωτα τον ίδιο, το θελχίτικο αυτό θεό, πλαγιασμένο σε μία χαριτωμένη στάση. Στην θεά αυτή, μέχρι και το όπλο που βαστούσε στο αμαρτωλό της χέρι άστραψε, και το φως της λάμπας, δυνάμωσε πιο πολύ.»

Έρωτας και Ψυχή

«...περίεργη να δει και συγκρίνει το υφαντό της με εκείνο της Αθηνάς, η Αράχνη δέχτηκε την πρόταση της. Πρώτα, θα διαγωνιζόταν η θεά και έπειτα εκείνη. Η Αθηνά στο υφαντό της, απεικόνισε την ίδια την ώρα την μονομαχίας της με τον Ποσειδώνα. Σε κάθε άκρη του υφαντού, απεικόνιζε τους θεούς να τιμωρούν κάποιον θνητό. Η Αράχνη όμως, δε κατάλαβε το μήνυμα. Έτσι το δικό της υφαντό, απεικόνισε όλους τους θεούς στις πιο προσβλητικές σκηνές τους. Η Αθηνά εξοργίστηκε με αυτό και έτσι την μεταμόρφωσε σε ένα έντομο που επίσης μπορούσε να

υφαίνει επειδή δεν ήθελε να της στερήσει την υφαντική της ικανότητα. Ωστόσο, επειδή διέπραξε ύβρη απέναντι στους θεούς δεν μπορούσε να μείνει ατιμώρητη.»

Αράχνη

Ύβρις-Νέμεσις-Τίσις
Προικονομία

Φλαβιανή Μπαλοδήμα

Πολυξένη Οικονόμου

Ύβρις

Ορισμός: Η ύβρις ήταν βασική αντίληψη της κοσμοθεωρίας των αρχαίων Ελλήνων. Όταν κάποιος υπερεκτιμώντας τις ικανότητες και τη δύναμή του σωματική, αλλά κυρίως πολιτική, στρατιωτική και οικονομική, συμπεριφερόταν με βίαιο, αλαζονικό και προσβλητικό τρόπο απέναντι στους άλλους, στους νόμους της πολιτείας και κυρίως απέναντι στον άγραφο θεϊκό νόμο - που επέβαλλαν όρια στην ανθρώπινη δράση -, θεωρούνταν ότι διέπραττε «Ύβριν», δηλαδή παρουσίαζε συμπεριφορά με την οποία επιχειρούσε να υπερβεί τη θνητή φύση του και να εξομοιωθεί με τους θεούς, με συνέπεια την προσβολή και τον εξοργισμό τους.

Στο παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής διακρίνουμε στοιχεία ύβρεως.

Ύβρις στο παραμύθι:

- Στην αρχή του παραμυθιού οι άνθρωποι εκείνης της εποχής απηύθυναν όλες τους τις προσευχές και τις θυσίες στην βασιλοπούλα και όχι στην Αφροδίτη. Η λατρεία αυτή που γινόταν προς μια απλή θνητή εξόργισαν τη θεά της ομορφιάς.

(σελ.106 « Όλες οι προσευχές ... μητέρα των ερώτων »)

- Οι αδελφές της Ψυχής από την ζήλια τους θέλησαν να “κλέψουν” τον Έρωτα (σύζυγο της αδελφής τους – αόρατο μέχρι τότε). Προσπάθησαν να τον πάρουν μακριά της παρόλο που δεν τους ανήκε.

(σελ.117 « Οι υπέροχες ... φρένο εγωισμό της σελ.118 »)

- Η Ψυχή ενήργησε απερίσκεπτα και επιχειρήσε να αποκαλύψει την ταυτότητα του ανδρός της παρακούοντας τον (διέπραξε ύβρη).

(σελ. 125 Η Ψυχή τότε, με αδυναμία... έπεσε καταγής σελ.127 »)

- Η βασιλοπούλα διέπραξε ύβρη, διότι στέρησε τη ζωή των αδελφών της για εκδίκηση μέσω του ψέματος.

- Η Ψυχή διέπραξε ύβρη προς την Αφροδίτη, όταν άνοιξε το κουτί της Περσεφόνης που άνηκε στην θεά (περιέργεια).

(σελ.148 « Μα μόλις ξαναείδε το φως ... σαν πεθαμένη »)

- Ο Έρωτας παράκουσε την μητέρα του και χτυπήθηκε με τα βέλη του για να ερωτευτεί την Ψυχή διαπράττοντας ύβρη.

(σελ.128 « Έκανα πολλά λάθη... θέλησες να με σκοτώσεις »)

- Ο φτερωτός θεός διέπραξε και πάλι ύβρη, όταν δεν άκουσε τη μητέρα του για δεύτερη φορά και έσπευσε να σώσει την γυναίκα του.

(σελ.148 « Ο Έρωτας όμως, ... στην Αφροδίτη σελ. 149

- Οι αδελφές της Ψυχής είπαν ψέματα στην βασιλοπούλα ότι ο Έρωτας ήταν τέρας.

(σελ.123 « Ζεις ευτυχισμένη, ... καθήκον »)

Νέμεσις

Ορισμός: Νέμεσις είναι η αναπόφευκτη οργή των θεών.

Σε διάφορα σημεία του παραμυθιού είναι παρούσα.

Νέμεσις στο παραμύθι:

- Η οργή της θεάς Αφροδίτης, όταν οι θνητοί παραμέλησαν τις θυσίες προς εκείνη.
(σελ.106 « Όλες οι προσευχές ... μητέρα των ερώτων »)
- Ο θυμός της θεάς Αφροδίτης, γιατί ο γιος της την παράκουσε (να μην είναι μαζί με την Ψυχή).
- Ο θυμός του θεού Έρωτα, γιατί η σύζυγος του δεν τον πίστεψε και νόμιζε πως ήταν τέρας και του επιτέθηκε.

Τίσις

Ορισμός: Τίσις είναι η αδυσώπητη τιμωρία.

Επίσης απαντάται στο παραμύθι.

Τίσις στην ιστορία:

- Οι δοκιμασίες που υπέστη η Ψυχή από τη θεά (τιμωρία γιατί την αντιπαθούσε και παντρεύτηκε τον γιό της).
- Η τιμωρία που επέβαλε η Αφροδίτη στον γιο της για την ανυπακοή του και τον γάμο του με την Ψυχή.
- Η θεά τιμώρησε τη βασιλοπούλα να ερωτευτεί τον πιο άσχημο στον κόσμο.

(σελ.107 « *Να ανάψεις ... σε όλο τον κόσμο* »)

Προοικονομία

Ορισμός: Η προοικονομία είναι μια αφηγηματική τεχνική κατά την οποία ο συγγραφέας τακτοποιεί και έπειτα παρουσιάζει την πλοκή ενός έργου με τέτοιο τρόπο, ώστε να προετοιμάσει κατάλληλα και φυσικά τα επόμενα.

Σε πολλά σημεία του κειμένου οι εξελίξεις προοικονομούνται. Όπως:

- Στην αρχή του διηγήματος με την ασέβεια των θνητών προοικονομείται η τιμωρία της βασιλοπούλας.
- Η προφητεία του μαντείου για την κατάληξη και τη ζωή της Ψυχής.

(σελ.108 « *Η Ψυχή ...τους Ουρανούς* »)

A marble sculpture of a winged figure, possibly a personification of Love or Psyche, holding a globe. The figure is shown from the waist up, with its right arm raised to hold the top of the globe. The figure's left arm is bent, with the hand resting on its chest. The figure is wearing a draped garment. The background is a plain, light-colored wall.

Ο Έρωτας και η Ψυχή ως πηγή ποιητικής έμπνευσης

Λάμπρος Παπαζάχος
Αλέξανδρος Κουσούλης
Ορέστης Παπανικολάου
Νικόλας Κυριακάκης

Αυτή την νύχτα

Αυτή την νύχτα ερωτεύτηκα
και απ' την ομορφιά σου μαγεύτηκα

Να νυχτώσει ανυπομονώ
παρότι εσένα να δω δεν μπορώ

Η γλυκιά σου η φωνή
είναι πάντα ονειρική

Η φωτεινή σου αναλαμπή
μου ομορφαίνει την ψυχή

Δεν μπορώ να αντισταθώ
θα προδώσω το μεγάλο μυστικό

Αυτή την νύχτα που ερωτεύτηκα
απ' την κακία πονηρεύτηκα

Ανάβω το κερί και τι να δω;
τον Έρωτα τον μαγικό

Πρέπει να φύγω, να κρυφτώ
για τον εαυτό μου να ντροπιαστώ

Αυτό που έκανα είναι τρομερό
ανήκουστο και τραγικό

Είναι όμως πλάσμα σαγηνευτικό
με πρόσωπο ζωηρό

Τώρα που ξύπνησε εκλιπαρώ
από εκείνον πρέπει να τιμωρηθώ

Λάμπρος Παπαζάχος

Αν ήσουνα εδώ

Αν ήσουνα εδώ, να με δεις να περπατώ
Να σε έβλεπα εγώ, και μαζί σου να γελώ
Τα μαλλιά σου στις ηλιαχτίδες να μπλέκονται
Και τα πουλιά κελαηδιστά, από πίσω σου να έρχονται
Αν ήσουνα εδώ, έστω και για μια στιγμή
Στην Στύγα θα ορκιζόμουν αιώνια την δική μου την ψυχή
Αν η αλήθεια μπορούσε να κρυφτεί
Θα ερχόταν μαζί μου, μαζί με την Αυγή
Αν ήσουνα εδώ, τι άλλο μπορώ να πω
Ας κάνω κάτι σοβαρό
Θα ψάξω να σε βρω
Πάλι με εσένα να αγαπηθώ
Και ναι, θα το ξαναπώ
Μέχρι στον θάνατο να 'ρθώ

Λάμπρος Παπαζάχος

Ερωτευμένος μια ζωή

Ερωτευμένος μια ζωή
Σε μια άδεια φυλακή
Κανένας πίσω δεν κοιτά
Να ξαναζήσει τα παλιά
Έχει σπάσει το γυαλί
Θρύψαλα σε όλη τη γη
Στην απαρχή του χρόνου
Στη ζωή ανθρώπου μόνου
Η απληστία σιγουριά
Αρχίζει πόλεμο ξανά
Οι άγγελοι να πέφτουν νεκροί απ' τον ουρανό
Ζει η δικαιοσύνη κι αυτή μονάχα ζητώ
Η ζήλια караδοκεί
Άλλο θύμα να βρει
Πως θα αγαπηθώ
Με ένα πνεύμα αγαθό
Πως θα μάθω να περπατώ
Στο χώμα το νεκρό
Πως θα ερωτευτώ,
Αφού δεν ξέρω να ξεχνώ...

Λάμπρος Παπαζάχος

Πόσο μου λείπεις

Αχ, πόσο μου λείπεις, που δεν θα σε ξαναδώ
εσένα και τα δύο σου μάτια που ποθώ
κι έστω μια φορά ακόμη να το πω θα νιώσω πως υπάρχω, πως ζω

Δεν θέλω να σε θυμηθώ
όμως να το κάνω αυτό δεν μπορώ
δεν θέλω να σε ξεχάσω
την εικόνα σου να χάσω
σε χρειάζομαι στην ζωή μου
δίπλα μου, στην τελευταία πνοή μου.

Πόσο μου λείπεις, δεν αντέχω
που εσένα κοντά μου δεν έχω

Μια φορά να σε δω,
και μετά ας χαθώ.

Ίσως ακουστεί πολύ χαζό
μπορεί να είναι σαχλό,
όμως εγώ σε αγαπώ
και θέλω να το ξαναπώ

Πόσο μου λείπεις...

Λάμπρος Παπαζάχος

Η αγάπη συγχωρεί

Η αγάπη συγχωρεί ...
Προσπαθεί να μην λυπεί
κι αν καμιά φορά πονεί,
τελικά χαροποιεί.
Μοιάζει με τρελή γιορτή
κι ότι όλα τα μπορεί,
όμως για να φτάσει εκεί
στη φωτιά έχει καεί...
Κι αν θυσία θα φανεί
και σημάδι στην ψυχή,
όποιος αγαπάει ξέρει
πως μπορεί να καταφέρει
το «εγώ» να γίνει «εσύ»..!
Η αγάπη συγχωρεί.

Αλέξανδρος Κουσούλης

Ο Έρωτας και η ψυχή

Μια ηλιαχτίδα είναι, μια λάμψη στο σκοτάδι,
Το αίσθημα της υπομονής, της συνεχούς επιμονής,

Η ζήλια, η αποτυχία, η νίκη και η θυσία,

Η πονεμένη σκιά, η προδοσία,

Το ένστικτο, το ένστικτο.

Όλα γίνονται με τον φόβο της στιγμής που θα λιώσει ο πάγος,

θα σκιστεί το χαρτί, θα αδειάσει η κλεψύδρα,

θα καεί το ξύλο,

Μα μονάχα με μια παράδοξη προσδοκία,

ότι δεν θα λιώσει, δεν θα σκιστεί, δεν θα αδειάσει, δεν θα καεί, ποτέ.

Άγνωστη η αφετηρία, απροσδόκητος ο προορισμός,

Συναρπαστικό, αγωνιώδες ταξίδι.

Ένας δρόμος γεμάτος λακκούβες να σου κόβουν την φόρα.

Η αίσθηση ότι υπάρχει μονάχα μια ευθεία για το τέλος, η ανατροπή.

Η απογοήτευση.

Μοιάζει πως τα πάντα εκμηδενίζονται τριγύρω.

Πως η ζωή περιστρέφεται γύρω από μια ματιά, ένα πονηρό χαμόγελο.

Και όταν φτάσει το τέλος θα φανεί,

Το πάθος, η ψυχή, ο έρωτας,

Εγώ, εσύ, το είναι μου, το είναι σου...

Ορέστης Παπανικολάου

Η προδοσία

Σε εμπιστεύτηκα κι εσύ με πρόδωσες

Σε αγάπησα κι εσύ με αρνήθηκες

Σε βοήθησα και με κατέστρεψες

Αλλά όπως εσύ με αρνήθηκες εγώ δεν μπορώ

να σε αρνηθώ, γιατί μετά την καταστροφή που

έφερες, εξακολουθώ να σε αγαπώ

Η αγάπη μου όμως για εσένα ήταν λάθος

Στο ένστικτο μου δεν έπρεπε να στηρικτώ

Όσο και να σε αγαπώ δεν πρέπει να είμαι κοντά σου

Εξαιτίας αυτής της αμαρτίας πρέπει για πάντα να

είμαι μακριά σου

Όσο και αν ποθώ τη συντροφιά σου,

πότε δεν πρέπει να σε ξαναδώ

Νικόλας Κυριακάκης

**Κι αν το τέλος του παραμυθιού
ήταν διαφορετικό.....**

Παναγιώτα Κόκκα

Βασίλης Κουλοχέρης

Δημήτρης Κουτρούμπας

Μαρία Ξανθοπούλου

Κωνσταντίνος Ξύδης

Ηλίας Παναγιωτίδης

Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος

Λάμπρος Παπαζάχος

Το άδοξο τέλος ενός μεγάλου «Έρωτα»

Η Ψυχή τότε, με αδυναμία σωματική και ψυχική, μα ωθούμενη από την κακή μοίρα που ερέθιζε τις δυνάμεις της, βγαίνει από το κρεβάτι της, παίρνει τη λάμπα και το ξυράφι και αισθάνεται εκείνη την ώρα μία ορμή και μία τόλμη ανώτερη από τη γυναικεία φύση της. Φτάνει έξω από το δωμάτιο του τέρατος. Δεν μπορούσε να διακρίνει τη μορφή του, γιατί ήταν σκεπασμένος με ένα ελαφρύ άσπρο σεντόνι μέχρι τον λαιμό και γυρισμένος από την άλλη πλευρά. Τα μόνα που φαινόntonτουσαν ήταν τα σγουρά μαλλιά του που έπεφταν ανάλαφρα στους ώμους του. Στο κρεβάτι ήταν κρεμασμένα μία φαρέτρα με βέλη και ένα τόξο. Τρομοκρατήθηκε στη θέα τους και δεν τους ξαναέδωσε σημασία.

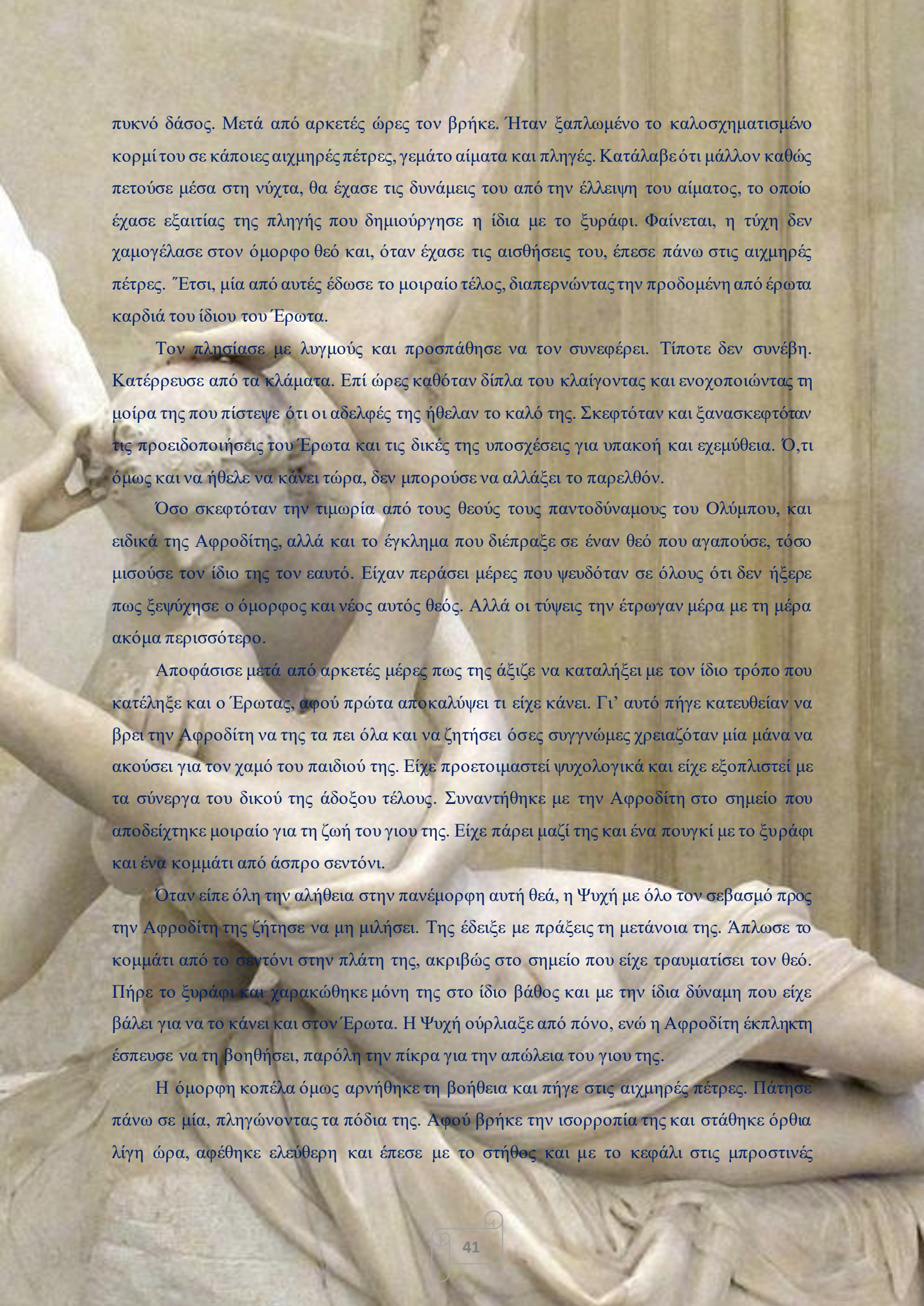
Επηρεασμένη από τις ζηλιάρες αδελφές της, πλησιάζει το ξαπλωμένο κοιμισμένο πλάσμα που εδώ και πολύ καιρό λαχταρούσε να αντικρίσει. Σφίγγει το ξυράφι στα χέρια της, πληγώνοντάς τα, και με όλο το θάρρος που είχε ποτέ, χαρακώνει βαθιά την πλάτη του, σκίζοντας το σεντόνι. Το τέρας ξύπνησε κραυγάζοντας από πόνο.

Τότε η όμορφη κοπέλα συνειδητοποίησε τι είχε κάνει πριν από λίγα δευτερόλεπτα. Εκείνη τη στιγμή το πλάσμα με τα σγουρά μαλλιά σηκώθηκε από το κρεβάτι και γύρισε να δει ποιος είχε το θράσος να τραυματίσει έναν θεό. Η Ψυχή αντίκρισε τον πιο όμορφο νέο που είχε δει στη ζωή της. Κατάλαβε ότι ήταν ο θεός Έρωτας το τέρας που πίστευε ότι ζούσε τόσο καιρό μαζί του. Μετάνιωσε για κάθε στιγμή που σκεφτόταν να κάνει κάτι τέτοιο. Και κυρίως κατάλαβε πόσο πολύ τη ζήλευαν οι αδελφές της, συμβουλευόντάς τη για το κακό της και μόνο.

Κατευθείαν του ζήτησε συγγνώμη για την απιστία της και για την απάνθρωπη και ασυγχώρητη πράξη που διέπραξε χωρίς τα λογικά της. Κλαμένη και με λυγμούς είδε την βαθιά πληγή που είχε δημιουργηθεί και κατάλαβε ότι θα μπορούσε να αναρρώσει μόνο με τη βοήθεια ενός θαύματος. Δεν του είπε κάτι γι' αυτό που είδε και έτρεξε να του φέρει νερό και πανί για να καθαρίσει τα αίματα που έτρεχαν σαν ποτάμι ανάμεσα στα όμορφα ροζ φτερά που ξανοίγονταν στους ώμους του.

Όσπου να γυρίσει, ο Έρωτας έλειπε από το κρεβάτι. Αφού έψαξε όλο το παλάτι και δεν τον βρήκε, πέταξε στο πάτωμα το πανί και το πήλινο βαζάκι με το νερό και βγήκε έξω στο κοντινό δάσος να τον ψάξει. Το μόνο φως που τη βοηθούσε να δει ήταν το φως του ασημένιου φεγγαριού. Πέρασε όλη τη νύχτα αναζητώντας τον, αλλά μάταιος κόπος, αφού δεν μπορούσε να δει καθαρά μέσα στη μαύρη νύχτα.

Το επόμενο πρωί ξύπνησε και βρήκε τον εαυτό της ξαπλωμένο κάτω από ένα δέντρο, κοντά σε ένα ρυάκι. Δεν ήταν πολύ μακριά από το παλάτι. Σηκώθηκε και άρχισε να ξαναψάχνει τον Έρωτα. Είχε φτάσει μέρα μεσημέρι. Η ζέστη ήταν πολλή, αλλά συνέχισε να προχωρά στο

πυκνό δάσος. Μετά από αρκετές ώρες τον βρήκε. Ήταν ξαπλωμένο το καλοσηματισμένο κορμί του σε κάποιες αιχμηρές πέτρες, γεμάτο αίματα και πληγές. Κατάλαβε ότι μάλλον καθώς πετούσε μέσα στη νύχτα, θα έχασε τις δυνάμεις του από την έλλειψη του αίματος, το οποίο έχασε εξαιτίας της πληγής που δημιούργησε η ίδια με το ξυράφι. Φαίνεται, η τύχη δεν χαμογέλασε στον όμορφο θεό και, όταν έχασε τις αισθήσεις του, έπεσε πάνω στις αιχμηρές πέτρες. Έτσι, μία από αυτές έδωσε το μοιραίο τέλος, διαπερνώντας την προδομένη από έρωτα καρδιά του ίδιου του Έρωτα.

Τον πλησίασε με λυγμούς και προσπάθησε να τον συνεφέρει. Τίποτε δεν συνέβη. Κατέρρευσε από τα κλάματα. Επί ώρες καθόταν δίπλα του κλαίγοντας και ενοχοποιώντας τη μοίρα της που πίστεψε ότι οι αδελφές της ήθελαν το καλό της. Σκεφτόταν και ξανασκεφτόταν τις προειδοποιήσεις του Έρωτα και τις δικές της υποσχέσεις για υπακοή και εχεμύθεια. Ό,τι όμως και να ήθελε να κάνει τώρα, δεν μπορούσε να αλλάξει το παρελθόν.

Όσο σκεφτόταν την τιμωρία από τους θεούς τους παντοδύναμους του Ολύμπου, και ειδικά της Αφροδίτης, αλλά και το έγκλημα που διέπραξε σε έναν θεό που αγαπούσε, τόσο μισούσε τον ίδιο της τον εαυτό. Είχαν περάσει μέρες που ψευδόταν σε όλους ότι δεν ήξερε πως ξεψύχησε ο όμορφος και νέος αυτός θεός. Αλλά οι τύψεις την έτρωγαν μέρα με τη μέρα ακόμα περισσότερο.

Αποφάσισε μετά από αρκετές μέρες πως της άξιζε να καταλήξει με τον ίδιο τρόπο που κατέληξε και ο Έρωτας, αφού πρώτα αποκαλύψει τι είχε κάνει. Γι' αυτό πήγε κατευθείαν να βρει την Αφροδίτη να της τα πει όλα και να ζητήσει όσες συγγνώμες χρειαζόταν μία μάνα να ακούσει για τον χαμό του παιδιού της. Είχε προετοιμαστεί ψυχολογικά και είχε εξοπλιστεί με τα σύνεργα του δικού της άδοξου τέλους. Συναντήθηκε με την Αφροδίτη στο σημείο που αποδείχτηκε μοιραίο για τη ζωή του γιου της. Είχε πάρει μαζί της και ένα πουγκί με το ξυράφι και ένα κομμάτι από άσπρο σεντόνι.

Όταν είπε όλη την αλήθεια στην πανέμορφη αυτή θεά, η Ψυχή με όλο τον σεβασμό προς την Αφροδίτη της ζήτησε να μη μιλήσει. Της έδειξε με πράξεις τη μετάνοια της. Άπλωσε το κομμάτι από το σεντόνι στην πλάτη της, ακριβώς στο σημείο που είχε τραυματίσει τον θεό. Πήρε το ξυράφι και χαρακώθηκε μόνη της στο ίδιο βάθος και με την ίδια δύναμη που είχε βάλει για να το κάνει και στον Έρωτα. Η Ψυχή ούρλιαξε από πόνο, ενώ η Αφροδίτη έκπληκτη έσπευσε να τη βοηθήσει, παρόλη την πίκρα για την απώλεια του γιου της.

Η όμορφη κοπέλα όμως αρνήθηκε τη βοήθεια και πήγε στις αιχμηρές πέτρες. Πάτησε πάνω σε μία, πληγώνοντας τα πόδια της. Αφού βρήκε την ισορροπία της και στάθηκε όρθια λίγη ώρα, αφέθηκε ελεύθερη και έπεσε με το στήθος και με το κεφάλι στις μπροστινές

αιχμηρές πέτρες. Μόνο λίγο ακόμα ένωσε πόνο και μετά η Ψυχή είχε ξεμείνει από το ίδιο της το όνομα, δηλαδή από ψυχή.

Κόκκα Παναγιώτα

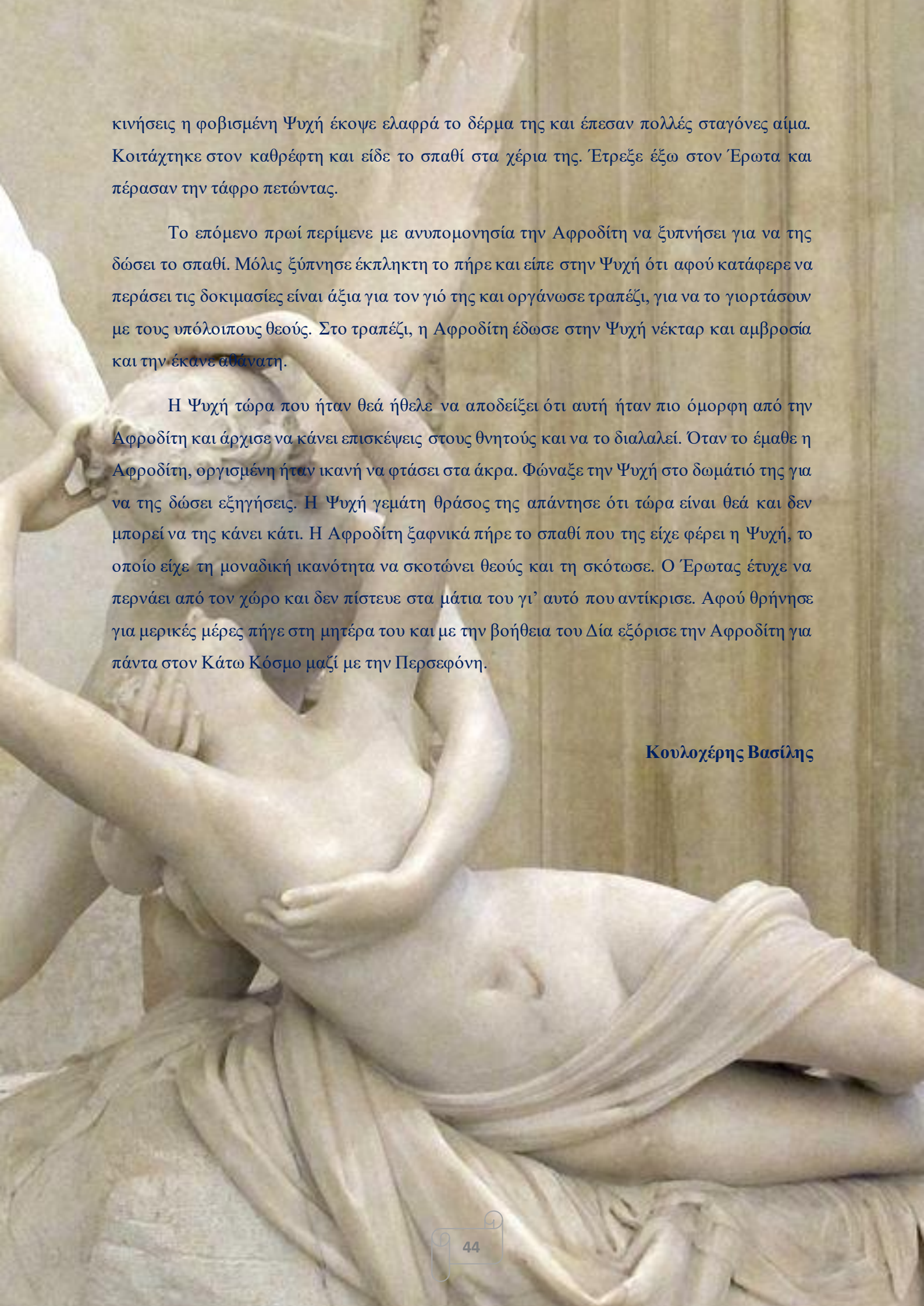
Το «δίκοπο» σπαθί

...Αφού η Ψυχή επέστρεψε στην Αφροδίτη μετά την εκτέλεση της παραγγελιάς της, εκείνη της ενέθεσε μια ακόμη. Ήθελε ένα σπαθί που μπορούσε να σκοτώσει τους θεούς που βρίσκονταν στο παλάτι του Δία. Η Αφροδίτη δεν ήθελε να μάθει η Ψυχή την ικανότητα του σπαθιού. Τη συμβούλεψε να πάει στις δύο το πρωί, ώρα που ο Δίας συνήθιζε να λείπει έως τα ξημερώματα. Της είπε επίσης πως ήταν κρυμμένο κάτω από το κρεβάτι του και πως δεν θα το καταλάβαινε ότι θα έλειπε ποτέ, γιατί είχε δώσει όρκο να μην το ξαναδεί, αφού κάποτε το είχε χρησιμοποιήσει απερίσκεπτα.

Η Ψυχή φοβισμένη ζήτησε τη βοήθεια του Έρωτα, που της αποκάλυψε τις παγίδες και τους κινδύνους που υπήρχαν στο παλάτι. Περιμετρικά είχε μία τάφρο γεμάτη λάβα, πλάτους 100 μέτρων, που μπορούσε κανείς να περάσει μόνο πετώντας. Αν την προσπερνούσε, στην είσοδο θα συναντούσε 20 φρουρούς φαντάσματα, που τους είχε κάνει δώρο ο Άρης στον Δία και ήταν άτρωτοι. Μόνο η μυρωδιά του πιο σπάνιου φυτού στον κόσμο, του μαύρου τριαντάφυλλου, μπορούσε να τους κάνει να λιποθυμήσουν για μία ώρα. Σε αυτό είχαν πρόσβαση μόνο αθάνατοι και γι' αυτό ο Έρωτας, που μπορούσε να το έχει, πρόθυμα της το έδωσε. Στο εσωτερικό του παλατιού βρίσκονταν παντού αντικείμενα μαγεμένα από τον ίδιο τον Δία, τα οποία αν τα ακουμπούσε θνητός μπορούσε να πεθαίνει ακαριαία. Τη συμβούλεψε να μην μπει σε κανένα άλλο δωμάτιο, εκτός από το υπνοδωμάτιο που βρισκόταν ευθεία και απέναντι από την είσοδο. Τέλος, για να πάρει το σπαθί κάτω από το κρεβάτι χρειαζόταν να κάνει μία θυσία. Με έναν σουγιά να κόψει ελαφρά το δέρμα της μέχρι να στάξει στο πάτωμα μία σταγόνα αίμα και τότε το σπαθί θα εμφανιζόταν.

Στη μία η ώρα της ίδιας μέρας, η Ψυχή ετοιμάστηκε για την τελευταία επιθυμία της Αφροδίτης και στις δύο ακριβώς έφτασε στην τάφρο. Για καλή της τύχη ο Έρωτας, δεν ήθελε να αφήσει την Ψυχή να ταλαιπωρηθεί με το πέρασμα της τάφρου.

Ο Έρωτας την πέρασε απέναντι και της είπε πως έκανε ότι μπορούσε και ότι τώρα ήταν μόνη της. Θα την περίμενε να τελειώσει. Με το εξαιρετικά σπάνιο μαύρο τριαντάφυλλο, η Ψυχή έκανε όλους τους φρουρούς να λιποθυμήσουν και πέρασε μέσα στο παλάτι. Ξεπρόβαλαν μπροστά της πολλά πανέμορφα βάζα και ασημικά, τα πιο όμορφα που είχε δει στην ζωή της. Πήγε να τα ακουμπήσει, αλλά ευτυχώς θυμήθηκε τη συμβουλή του Έρωτα και απομακρύνθηκε γοργά. Μπήκε στο υπνοδωμάτιο του Δία και παρατήρησε έναν πολύ μεγάλο καθρέφτη απέναντι της, τον αγνόησε και έβγαλε τον σουγιά, ώστε να κάνει την θυσία. Με γοργές

A marble sculpture depicting Aphrodite and Psyche. Aphrodite is seated on the left, holding a mirror. Psyche is lying on the right, looking up at Aphrodite. The background is a plain wall.

κινήσεις η φοβισμένη Ψυχή έκοψε ελαφρά το δέρμα της και έπεσαν πολλές σταγόνες αίμα. Κοιτάχτηκε στον καθρέφτη και είδε το σπαθί στα χέρια της. Έτρεξε έξω στον Έρωτα και πέρασαν την τάφρο πετώντας.

Το επόμενο πρωί περίμενε με ανυπομονησία την Αφροδίτη να ξυπνήσει για να της δώσει το σπαθί. Μόλις ξύπνησε έκπληκτη το πήρε και είπε στην Ψυχή ότι αφού κατάφερε να περάσει τις δοκιμασίες είναι άξια για τον γιό της και οργάνωσε τραπέζι, για να το γιορτάσουν με τους υπόλοιπους θεούς. Στο τραπέζι, η Αφροδίτη έδωσε στην Ψυχή νέκταρ και αμβροσία και την έκανε αθάνατη.

Η Ψυχή τώρα που ήταν θεά ήθελε να αποδείξει ότι αυτή ήταν πιο όμορφη από την Αφροδίτη και άρχισε να κάνει επισκέψεις στους θνητούς και να το διαλαλεί. Όταν το έμαθε η Αφροδίτη, οργισμένη ήταν ικανή να φτάσει στα άκρα. Φώναξε την Ψυχή στο δωμάτιό της για να της δώσει εξηγήσεις. Η Ψυχή γεμάτη θράσος της απάντησε ότι τώρα είναι θεά και δεν μπορεί να της κάνει κάτι. Η Αφροδίτη ξαφνικά πήρε το σπαθί που της είχε φέρει η Ψυχή, το οποίο είχε τη μοναδική ικανότητα να σκοτώνει θεούς και τη σκότωσε. Ο Έρωτας έτυχε να περνάει από τον χώρο και δεν πίστευε στα μάτια του γι' αυτό που αντίκρισε. Αφού θρήνησε για μερικές μέρες πήγε στη μητέρα του και με την βοήθεια του Δία εξόρισε την Αφροδίτη για πάντα στον Κάτω Κόσμο μαζί με την Περσεφόνη.

Κουλοχέρης Βασίλης

Λάθος έρωτας χτυπά την Αφροδίτη

Η Ψυχή την ώρα που γύριζε από την τρίτη αποστολή, που της είχε αναθέσει η Αφροδίτη, δηλαδή γυρίζοντας από το σπίτι της θεάς Περσεφόνης κρατώντας το κουτί με την μαγική πούδρα, την έφαγε η περιέργεια και άνοιξε το κουτί να δει τι έχει μέσα. Όταν άνοιξε το κουτί, σοκαρίστηκε γιατί αντί για πούδρα, υπήρχε μία σκόνη που ανέβηκε αμέσως στο πρόσωπο της και την πήρε ο ύπνος επί τόπου, έπεσε κάτω στη μέση του δρόμου, ένα νυσταλέο σώμα χωρίς νόημα ή κίνηση. Πέρασαν αρκετές ώρες ώσπου η θεά Αφροδίτη ήρθε να δει τι είχε απογίνει η Ψυχή. Μόλις την είδε κάτω λιπόθυμη με το κουτί ανοιγμένο γέλασε εξοργισμένη με ένα σαρκαστικό ύφος.

Αμέσως έκλεισε το κουτί και για να την εξευτελίσει τη μεταμόρφωσε σε ένα άσχημο βρομερό πλάσμα, το οποίο περπατούσε στα τέσσερα και έμοιαζε με γουρούνι, αλλά ταυτόχρονα και με ποντίκι. Αμέσως την πήγε στον δήθεν γιο της και του την έδειξε. Εκείνος ήταν μεν εξουθενωμένος από το ψάξιμο της ερωμένης του, αλλά και εξοργισμένος από αυτή τη διαβολική πράξη της μητέρας του. Μεταμόρφωσε την Ψυχή ξανά στην κανονική της μορφή και για να εκδικηθεί τη μητέρα του την έκανε να ερωτευτεί ένα πολύ άσχημο Κύκλωπα, τον Πολύφημο. Μετά ο Έρωτας πήγε στον Δία για να τον ρωτήσει αν μπορεί παντρευτεί την Ψυχή. Εκείνος δέχτηκε και έγινε ένας μεγάλος γάμος. Ο Δίας έδωσε στην Ψυχή αμβροσία για να γίνει αθάνατη. Όσο για την Αφροδίτη, ο Έρωτας σταμάτησε αυτή την αγάπη που της είχε δημιουργήσει για τον Πολύφημο με την προϋπόθεση ότι δεν θα πειράξει την Ψυχή ούτε θα τους χαλάσει τον γάμο.

Κουτρούμπας Δημήτρης

Ο θανατηφόρος Έρωτας

...Όταν ο έρωτας, ο φτερωτός θεός, αντιλήφθηκε πως στην αγαπημένη του Ψυχή συμβαίνει κάτι άσχημο, άρχισε να πετά όλο και γρηγορότερα, όλο και ψηλότερα με την ελπίδα πως θα προλάβει να τη σώσει. Όταν όμως έφτασε στο σημείο, όπου η Ψυχή είχε λιποθυμήσει, ήταν ήδη πολύ αργά... Ήταν ήδη νεκρή...

Προσπάθησε με κάθε τρόπο να την σώσει. Δεν κατάφερε όμως τίποτα. Θρήνησε, έκλαψε και πόνεσε για πολλές ώρες πάνω από το πτώμα της. Κατάλαβε όμως πως έτσι δεν θα την επανέφερε στη ζωή, κρατώντας την δηλαδή απλώς στην αγκαλιά του. Το μόνο που σκεφτόταν, όσο θρηνούσε για τον άδικο χαμό της, ήταν η θέληση για εκδίκηση.

Πέταξε γρήγορα με προορισμό το σπίτι της μητέρας του, της θεάς Αφροδίτης, του δολοφόνου της Ψυχής. Υπήρξε μεγάλη σύγκρουση ανάμεσα στον γιο και τη μητέρα. Ο Έρωτας είπε λόγια βαριά στην Αφροδίτη για το κακό που προκάλεσε σ' αυτόν και στην αγαπημένη του. Κι Αφροδίτη όμως του αντιμίλησε λέγοντάς του πως δε γίνεται ο ωραιότερος όλων των θεών να παντρευτεί μία θνητή.

Ο Έρωτας τότε έγινε έξαλλος και με ένα χρυσό βέλος της λάβωσε την καρδιά και την έκανε να ερωτευτεί ένα τεράστιο χρυσελεφάντινο ξίφος. Η ερωτευμένη με το ξίφος, Αφροδίτη, έτρεξε να το αγκαλιάσει. Έτσι, λοιπόν, όπως το αγκάλιαζε αυτό πέρασε μέσα απ' την καρδιά της και η θεά πέθανε.

Ο Έρωτας πήρε το ξίφος και έκοψε την καρδιά της μητέρας του σε πολλά μικρά κομμάτια, πιστεύοντας πως έτσι θα νιώσει, όπως ένιωθε εκείνος χάνοντας την αγάπη της ζωής του. Αυτό ο Δίας το κατάλαβε και έτρεξε να βρει τον Έρωτα που έκλαιγε πάνω απ' τα πτώματα των δύο πιο αγαπημένων του γυναικών. Αλλά τι ειρωνεία..... ήταν και οι δύο νεκρές!

Ο Δίας κατάλαβε τον πόνο που ένιωθε ο Έρωτας για να το κάνει αυτό. Έτσι δεν τον καταδίκασε σε θάνατο, αλλά σε ισόβια τιμωρία που προέβλεπε να μην ξαναγαπήσει ποτέ στη ζωή του και να χάσει τη θεική του ιδιότητα. Την επόμενη ημέρα έγινε η κηδεία της Αφροδίτης και της Ψυχής, που θάφτηκαν στον ίδιο τάφο, με πρωτοβουλία του Έρωτα, με σκοπό, έστω και μετά θάνατον η μία να συγχωρέσει την άλλη...

Ξύδης Κωνσταντίνος

Σκληρή διαπραγμάτευση

Η Αφροδίτη γυρνώντας από την Κύπρο, που είχε επισκεφτεί εξαιτίας κάποιας θυσίας, αντίκρισε το νεκρό σώμα της Ψυχής και ξέσπασε στα γέλια. Η χαρά της ήταν τεράστια! Τελικά τα είχε καταφέρει! Τα γέλια της αντηχούσαν σ' όλη τη γη...παντού... μέχρι που έφτασαν στα αυτιά του Έρωτα. Ο Έρωτας μόλις το έμαθε πέταξε όσο πιο γρηγορά μπορούσε για να συναντήσει την αγαπημένη του Ψυχή. Τη στιγμή που έφτασε εκεί κατάλαβε τι είχε γίνει! Η Ψυχή ήταν πλέον νεκρή εξαιτίας της ίδιας του της μητέρας, της Αφροδίτης. Συντετριμμένος από το θέαμα που αντίκρισε, ο Έρωτας έφυγε από το Ταίναρο απλά κοιτάζοντας τη μητέρα του στα μάτια με τόση οργή και μίσος που κανείς δεν περίμενε.

Ο Έρωτας θέλοντας να εκδικηθεί τη μητέρα του παίρνει τα βέλη του και τα κόβει, τη φαρέτρα του και την καίει, ενώ το τόξο του το αχρηστεύει σπάζοντάς το...Πλέον ο Έρωτας σταμάτησε τον ερωτά των θνητών.

Με την ψύχη νεκρή και κατά συνέπεια τον Έρωτα σε απόγνωση οι άνθρωποι δεν ερωτεύονταν πια. Ένα χάος επικράτησε στους θνητούς, που οι αθάνατοι καλούνταν να το λύσουν γρηγορά, πριν εξαλειφθεί το ανθρώπινο γένος.

Ο Έρωτας απελπισμένος πια κατέβηκε στον Άδη και συνάντησε τον θεό του Κάτω Κόσμου, τον Πλούτωνα. Του ζήτησε να τον αφήσει να πάρει την αγαπημένη του μαζί του πίσω απειλώντας τον πως αν δεν το επιτρέψει, θα καταστρέψει όλη την ανθρώπινη ύπαρξη, αφού μόνο ο ίδιος ήξερε πως μπορούσε να επιδιορθώσει τα ξεχωριστά του «εργαλεία».

Ο Πλούτωνα συμφώνησε λέγοντας του πως θα καταφέρει να σώσει την ίδια και το παιδί τους. Αν ήθελε το παιδί του να έμεινε αθάνατο να παρέμενε ο ίδιος στον Άδη βγαίνοντας μόνο τις νύχτες εκτελώντας το καθήκον για το οποίο ήταν προορισμένος. Ο Έρωτας επέτρεψε στη οικογένεια του να φύγει από τον Άδη με τον ίδιο να μένει εκεί, αναμένοντας τη νύχτα για να ξεκλέψει μερικές ματιές στην Ψυχή και στο παιδί του μέχρι να έρθει πάλι το επόμενο πρωί!

Παναγιωτίδης Ηλίας

Τέλος καλό, όλα καλά!

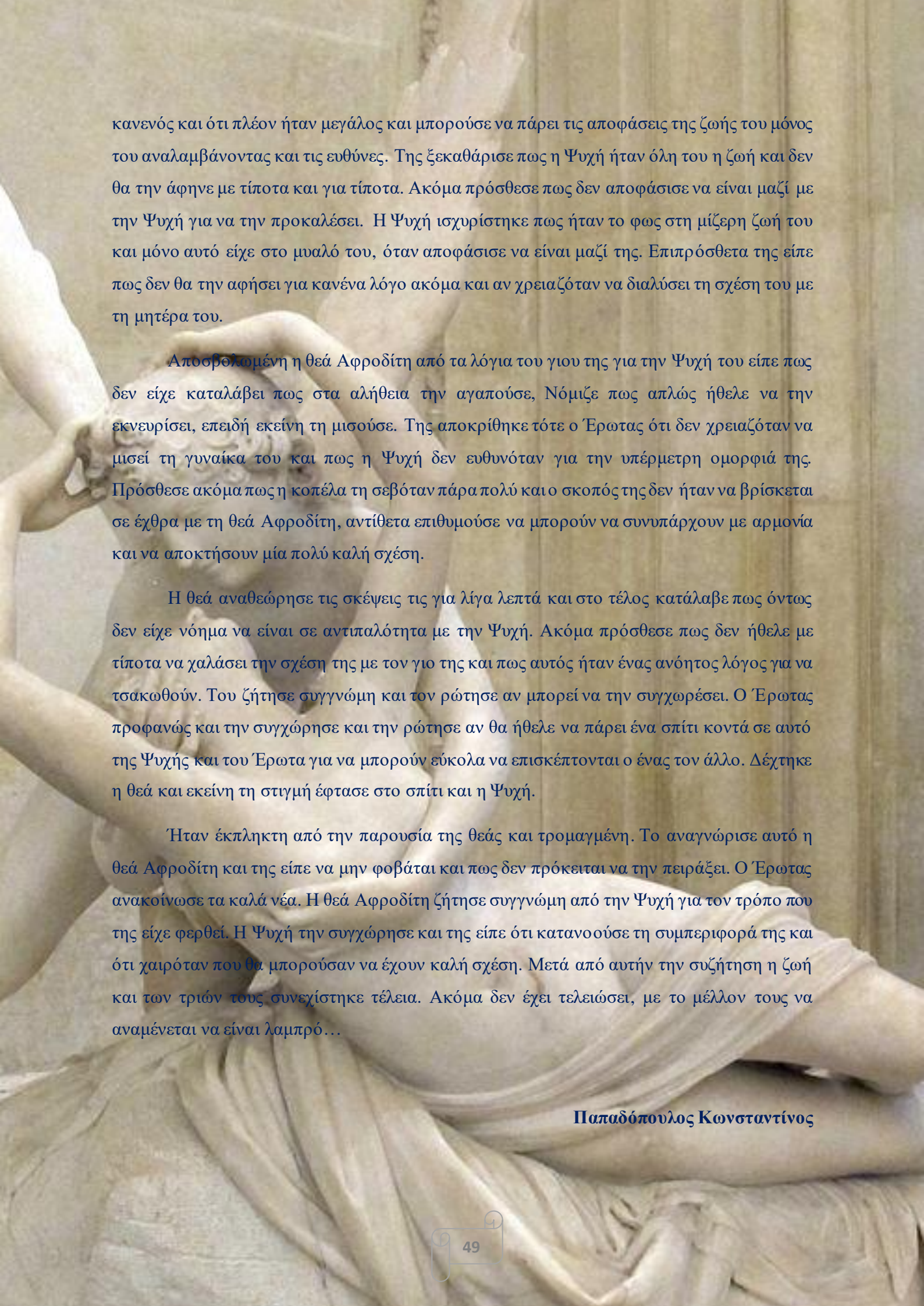
...Αφού ο Έρωτας έσωσε ξανά την ψυχή από βέβαιο θάνατο αποφάσισε να την πάρει μαζί του χωρίς να το πει σε κανέναν άλλο. Της το πρότεινε λοιπόν και αυτή δέχτηκε προφανώς αφού ήταν τρελά ερωτευμένη μαζί του και θα έκανε τα πάντα για να την συγχωρέσει μετά από αυτό που του έκανε. Πάρα όλο το υϊκό σέβας, που έτρεφε ο Έρωτας για τη μητέρα του, αγαπούσε περισσότερο την Ψυχή και δεν μπορούσε να φανταστεί την ζωή του χωρίς εκείνη.

Ο Έρωτας διάσημος καθώς ήταν είχε πολλές γνωριμίες και μπόρεσε να βρει ένα ειδυλλιακό εξωτικό σπίτι δίπλα στην θάλασσα, που η Ψυχή λάτρευε αμέσως. Η πρώτη σκέψη και των δύο μόλις είδαν το σπίτι ήταν πως εκεί θα μεγαλώσουν την υπέροχη οικογένειά τους. Εγκαταστάθηκαν λοιπόν εκεί και πέρασαν τους πρώτους τρεις μήνες πάρα πολύ ευχάριστα. Σε αντίθεση με την θεά Αφροδίτη που έψαχνε τον γιο της όλο αυτόν τον καιρό. Μπόρεσε όμως και έμαθε τον τόπο διαμονής του νεαρού ζευγαριού από έναν γνωστό της, που έτυχε να τους δει μαζί έξω.

Δεν είχε υπάρξει πιο θυμωμένη στη ζωή της με τον γιο της η θεά, γιατί πρώτα από όλα ένιωθε προδομένη μετά από όσα του έχει προσφέρει. Εκείνος να αγαπήσει τη μόνη γυναίκα που μίσησε η μητέρα του ήταν πολύ προσβλητικό για την ίδια και τη φήμη της. Πήρε μαζί της, λοιπόν, όσα χρειαζόταν και αποφάσισε να τους επισκεφθεί με σκοπό να αλλάξει τη γνώμη του γιου της. Έκανε ένα μεγάλο ταξίδι μέχρι να φτάσει στον προορισμό της και μετά από πέντε σχεδόν μέρες έφτασε. Ήθελε να μη μάθει πολύς κόσμος για το ταξίδι της οπότε πήγε μόνη της.

Αφού έφθασε στην αυλή του σπιτιού χτύπησε την πόρτα χωρίς να πάρει καμία απάντηση. Ξαναχτύπησε και πάλι δεν πήρε απάντηση. Αποφάσισε λοιπόν να περιμένει στο παγκάκι μέχρι κάποιος να εμφανισθεί. Μετά από περίπου μία ώρα ο θεός Έρωτας επέστρεψε και ήταν έκπληκτος μόλις αντίκρισε το νευριασμένο πρόσωπο της μητέρας του. Εκείνη μόλις τον είδε άρχισε να του φωνάζει έξαλλα και να τον κατηγορεί για προδοσία, λέγοντας του ότι της οφείλει πολλά, αφού η ζωή του μέχρι πριν από λίγα χρόνια εξαρτιόταν από εκείνη. Του είχε προσφέρει πολλά και εκείνος για αντάλλαγμα αγάπησε την Ψυχή, που εκείνη μισούσε.

Προσβεβλημένος από τα λόγια της ο Έρωτας απάντησε θυμωμένος ότι το σωστό για μία μάνα είναι να προσέχει το παιδί της και όχι να καταδικάζει τις αποφάσεις του. Την ευχαρίστησε που τόσα πρώτα χρόνια είχε σταθεί δίπλα του και τον μεγάλωσε σωστά, αλλά της επισήμανε πως όλα όσα είχε καταφέρει στη ζωή του τα κατάφερε μόνος του χωρίς τη βοήθεια

κανενός και ότι πλέον ήταν μεγάλος και μπορούσε να πάρει τις αποφάσεις της ζωής του μόνος του αναλαμβάνοντας και τις ευθύνες. Της ξεκαθάρισε πως η Ψυχή ήταν όλη του η ζωή και δεν θα την άφηνε με τίποτα και για τίποτα. Ακόμα πρόσθεσε πως δεν αποφάσισε να είναι μαζί με την Ψυχή για να την προκαλέσει. Η Ψυχή ισχυρίστηκε πως ήταν το φως στη μίζερη ζωή του και μόνο αυτό είχε στο μυαλό του, όταν αποφάσισε να είναι μαζί της. Επιπρόσθετα της είπε πως δεν θα την αφήσει για κανένα λόγο ακόμα και αν χρειαζόταν να διαλύσει τη σχέση του με τη μητέρα του.

Αποσβολωμένη η θεά Αφροδίτη από τα λόγια του γιου της για την Ψυχή του είπε πως δεν είχε καταλάβει πως στα αλήθεια την αγαπούσε, Νόμιζε πως απλώς ήθελε να την εκνευρίσει, επειδή εκείνη τη μισούσε. Της αποκρίθηκε τότε ο Έρωτας ότι δεν χρειαζόταν να μισεί τη γυναίκα του και πως η Ψυχή δεν ευθυνόταν για την υπέρμετρη ομορφιά της. Πρόσθεσε ακόμα πως η κοπέλα τη σεβόταν πάρα πολύ και ο σκοπός της δεν ήταν να βρίσκεται σε έχθρα με τη θεά Αφροδίτη, αντίθετα επιθυμούσε να μπορούν να συνυπάρχουν με αρμονία και να αποκτήσουν μία πολύ καλή σχέση.

Η θεά αναθεώρησε τις σκέψεις τις για λίγα λεπτά και στο τέλος κατάλαβε πως όντως δεν είχε νόημα να είναι σε αντιπαλότητα με την Ψυχή. Ακόμα πρόσθεσε πως δεν ήθελε με τίποτα να χαλάσει την σχέση της με τον γιο της και πως αυτός ήταν ένας ανόητος λόγος για να τσακωθούν. Του ζήτησε συγγνώμη και τον ρώτησε αν μπορεί να την συγχωρέσει. Ο Έρωτας προφανώς και την συγχώρησε και την ρώτησε αν θα ήθελε να πάρει ένα σπίτι κοντά σε αυτό της Ψυχής και του Έρωτα για να μπορούν εύκολα να επισκέπτονται ο ένας τον άλλο. Δέχτηκε η θεά και εκείνη τη στιγμή έφτασε στο σπίτι και η Ψυχή.

Ήταν έκπληκτη από την παρουσία της θεάς και τρομαγμένη. Το αναγνώρισε αυτό η θεά Αφροδίτη και της είπε να μην φοβάται και πως δεν πρόκειται να την πειράξει. Ο Έρωτας ανακοίνωσε τα καλά νέα. Η θεά Αφροδίτη ζήτησε συγγνώμη από την Ψυχή για τον τρόπο που της είχε φερθεί. Η Ψυχή την συγχώρησε και της είπε ότι κατανοούσε τη συμπεριφορά της και ότι χαιρόταν που θα μπορούσαν να έχουν καλή σχέση. Μετά από αυτήν την συζήτηση η ζωή και των τριών τους συνεχίστηκε τέλεια. Ακόμα δεν έχει τελειώσει, με το μέλλον τους να αναμένεται να είναι λαμπρό...

Παπαδόπουλος Κωνσταντίνος

Η παραμόρφωση της Αφροδίτης

...Καθώς η Ψυχή μετέφερε το κουτί με το βάλαμο γεμάτο, με τη βοήθεια της Περσεφόνης, συνάντησε στην τελευταία στροφή της σπηλιάς του Άδη την ωραία Ελένη της Σπάρτης. Αυτή πλησίασε την Ψυχή, της χαμογέλασε και την κολάκευσε πως είναι η ομορφότερη του κόσμου των θεών, των θνητών και των πεθαμένων. Τότε η Ψυχή άνοιξε την καρδιά της και της μίλησε για τα βάσανα που περνάει εξαιτίας της Αφροδίτης.

Η Ωραία Ελένη θυμήθηκε και τα δικά της βάσανα, αλλά επίσης θυμήθηκε πως όταν βρισκόταν στην Αίγυπτο αιχμάλωτη του Θεοκλύμενου, η αδελφή του η Θεονόη, που ήξερε τα μελλούμενα είχε προβλέψει ότι η Αφροδίτη θα χάσει τη θέση της, την ομορφιά της και τον θρόνο της, όταν θα γεννηθεί η ομορφιά της Ψυχής. Για να το επιβεβαιώσει φώναξε δίπλα της τον μάντη Κάλχα, ο οποίος γνώριζε πολύ καλά τη Θεονόη και τον χρησμό που είχε δώσει, όταν βρισκόταν στο παλάτι του Πρωτέα.

Η Ψυχή ανησύχησε και ανεβαίνοντας στο πάνω κόσμο εξέθεσε τα γεγονότα κλαίγοντας στον Έρωτα. Φοβόταν πως αν γεννηθεί το παιδί της, θα το σκοτώσει η Αφροδίτη, αφού η ομορφιά της θα είναι το παιδί της. Ο Έρωτας, φοβισμένος και αυτός, πήρε την Ψυχή και την πήγε στο θεό Πάνα, ο οποίος την έκρυψε σε μια σπηλιά στο δάσος της Αρκαδίας. Ο Έρωσ ανέβηκε στον Όλυμπο και συνάντησε τον Δία, μακριά από τα βλέμματα των άλλων θεών. Ο βασιλιάς των θεών λυπήθηκε το ζευγάρι και έδωσε εντολή στον Ερμή να τους μεταφέρει στο Δικταίο Άνδρο ώστε να γεννήσει εκεί η Ψυχή με ασφάλεια, όπως κι αυτός γεννήθηκε εκεί από τη μητέρα του, τη Ρέα, όταν την κυνηγούσε ο Κρόνος. Η Ψυχή γέννησε εκεί ένα πανέμορφο κοριτσάκι. Ο Έρωσ την ονόμασε Ηδονή, αλλά η Ψυχή την φώναζε πάντα «Ομορφιά μου».

Ένα ανοιξιάτικο πρωινό ο μαντατοφόρος Ερμής έφτασε στη σπηλιά τους για να τους ανεβάσει και πάλι στον Όλυμπο, όπου και θα γινόταν ο γάμος τους, τον οποίο θα ευλογούσε ο Δίας. Κανείς από τους θεούς δεν ήξερε ποιο θα ήταν το ζευγάρι. Όταν εμφανίστηκαν ο Δίας σηκώθηκε για να τους δώσει την θεϊκή ευλογία. Εκείνη τη στιγμή δυο γυναικεία χέρια άρπαξαν από την αγκαλιά της Ψυχής την μικρή Ηδονή. Ήταν η Αφροδίτη, που πήρε το παιδί προσπαθώντας να το γκρεμίσει από τον Όλυμπο.

Οργισμένος ο Δίας από την εικόνα αυτή, κατακεραύνωσε την Αφροδίτη, με αποτέλεσμα το πρόσωπο της να παραμορφώνεται κάθε φορά που έβγαινε ο ήλιος και να ομορφαίνει με τη δύση του. Οι θεοί αποφάσισαν τη θέση της Αφροδίτης στον Όλυμπο να πάρει

η μικρή Ηδονή, ενώ η θεά έγινε θνητή και τριγυρνούσε αλαφιασμένη στις όχθες της Στύγας, μέχρι να έρθει το τέλος της.

Μαρία Ξανθοπούλου

Ένα αινιγματικό τέλος

Εκείνη την ημέρα, την ημέρα του γάμου, ήταν όλοι εκεί. Οι ολύμπιοι θεοί, οι μούσες, οι νύμφες που διασκέδαζαν τους καλεσμένους, όλοι. Ακόμα και η Αφροδίτη! Χωρίς κανείς να το περιμένει πήγε κοντά στους νεόνυμφους για να τους ευχηθεί καλό μέλλον. Της Ψυχής της έλειπε όμως κάτι... οι γονείς και οι φίλοι της. Καθώς οι άλλοι διασκέδαζαν και βρίσκονταν σε κατάσταση μέθης, έκανε να φύγει, έστω να τους δει από ψηλά. Δεν είδε όμως τίποτα... Επίσης, ένιωθε ξέθωρη... Κυριολεκτικά! Μετά την πρώτη άφιξη της στο παλάτι του έρωτα ένιωθε στην κυριολεξία ξέθωρη. Ο Δίας, ο πατέρας των θεών έκανε την πρόποση για το ευτυχισμένο ζευγάρι. Πρώτα αναφέρθηκε στον Έρωτα:

-Πονηρέ και ερωτοποιέ Έρωτα εύχομαι να ζήσεις, μαζί με αυτήν την πανέμορφη γυναίκα την αθανασία σου. Σου εύχομαι επίσης να συμμορφωθείς, να ωριμάσεις και για πάντα να είσαι με την Ψυχή ευτυχισμένος. Και Ψυχή, ξεχάσαμε να σου ευχηθούμε...

Όταν είπαν όλοι μαζί την ευχή η Ψυχή κατάλαβε.

-Καλώς ήρθες στον κόσμο των Νεκρών...

Λάμπρος Παπαζόχος

A marble sculpture of a reclining female figure, likely a personification of Love or a similar allegorical figure. She is shown from the waist up, reclining on her left side. Her right arm is raised, with her hand resting on her head. Her left arm is bent, with her hand resting on her chest. A small child is nestled against her chest. The figure is draped in a heavy, flowing garment. The background is a plain, light-colored wall.

**Όταν το παραμύθι γεννά
εικόνες...**

Φαίδων Νιαβής

Νικόλαος Κυριακάκης

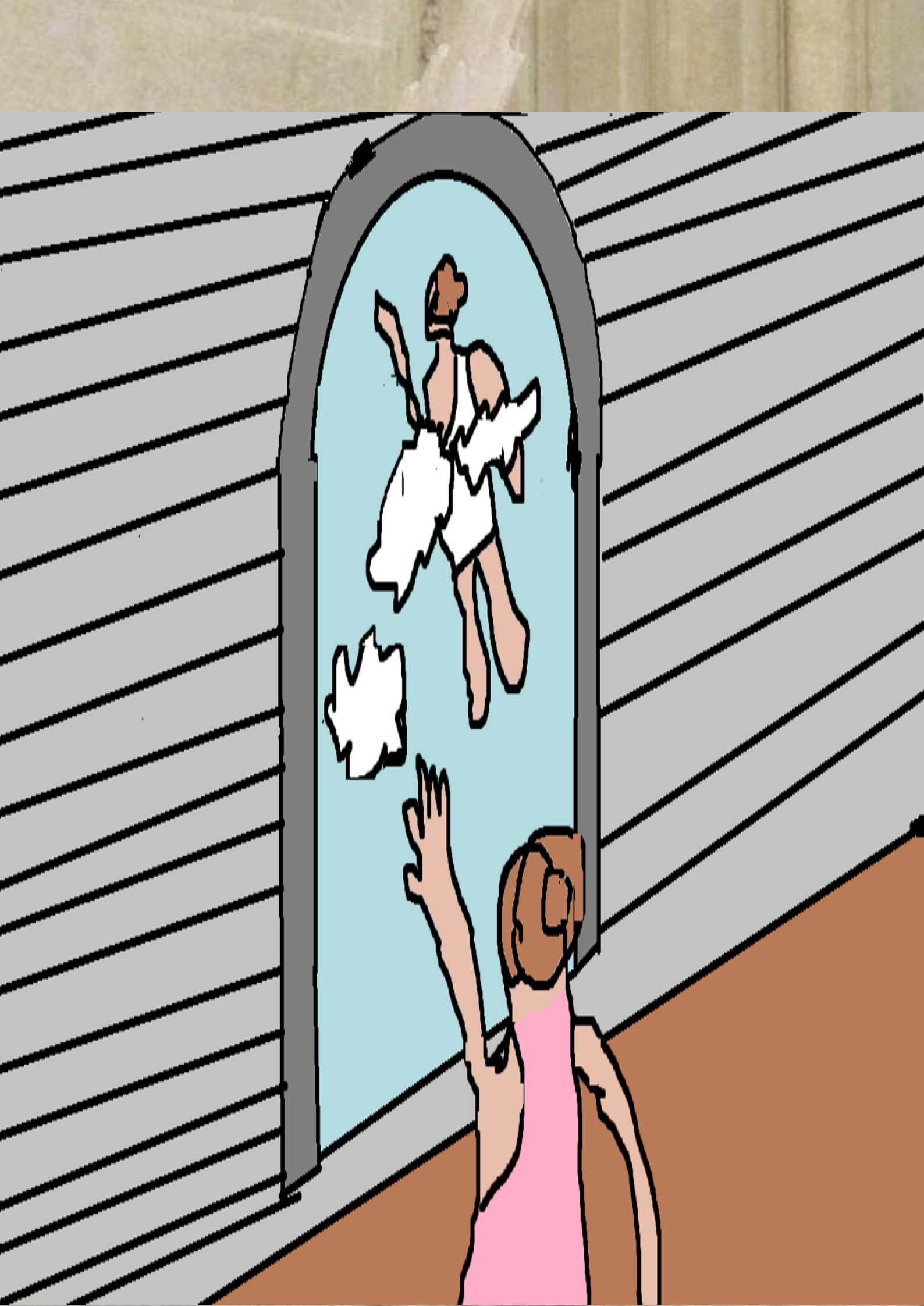
Γιάννης Μαρκάδας

Πολυξένη Οικονόμου

Βαγγέλης Παπαδάς

A marble sculpture depicting a woman in a reclining position, being held or supported by another person whose hands are visible on her head and chest. The woman has curly hair and is wearing a draped garment. The background is a wall with vertical panels.

Βαγγέλης Παπαδάς

A marble sculpture of a woman, likely a goddess or a noblewoman, holding a child. The woman is depicted from the waist up, with her head tilted down and her right hand resting on the child's head. Her left hand is placed on the child's chest. The child is lying on the woman's lap, partially covered by a draped garment. The background is a plain, light-colored wall with vertical lines. The text "Φαίδων Νιαβής" is overlaid on the sculpture in a blue, serif font.

Φαίδων Νιαβής

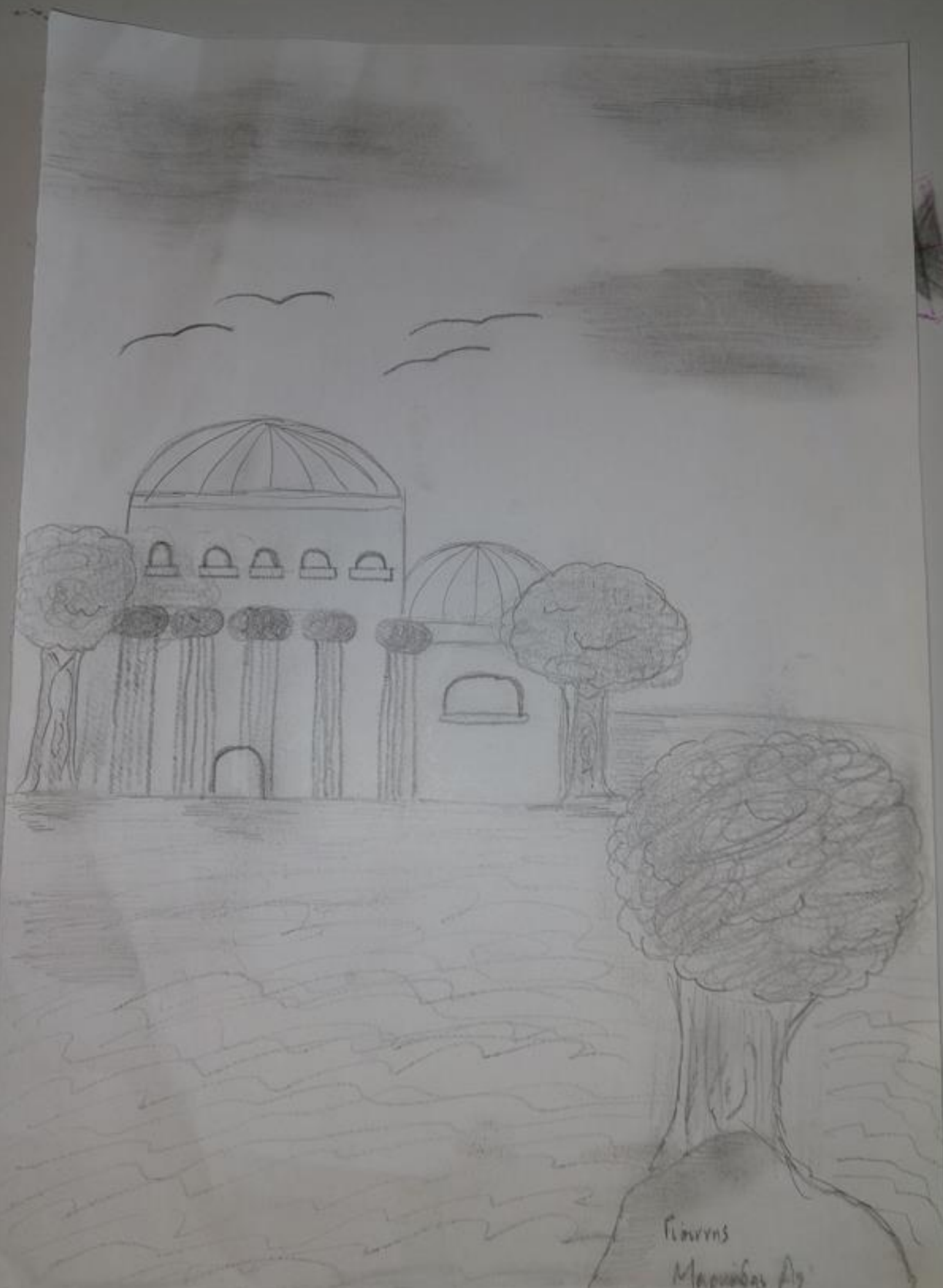

αὐτὴ ἡ γυναῖκ ἀπεκονίζει τὴν βία τῆς πόου ὁ Ἐσωτὸς καὶ ἡ Ψυχὴ παραβιμῶνται

A marble sculpture depicting a woman in a reclining position, being held or supported by another figure. The woman has her head tilted back and her arms raised, with her hands near her head. The figure holding her is partially visible on the left. The background is a plain, light-colored wall.

Γιάννης Μαρκάδας

Fluvius
Marpisus A7

A marble sculpture depicting a woman, likely Aphrodite, reclining and holding a winged figure, possibly Cupid. The woman has her hair styled in curls and is looking down at the figure. The winged figure is positioned behind her, with its wings spread. The sculpture is set against a background of vertical stone panels.

Νικόλαος Κυριακάκης

A marble sculpture depicting a woman in a state of distress or being held. She is shown from the waist up, with her head tilted back and eyes closed. Her hair is styled in intricate, curly waves. She is being held from behind by another figure, whose hands are visible on her head and shoulders. The woman's body is partially draped with a cloth that has deep, realistic folds. The background is a plain, light-colored wall with vertical lines, possibly representing a wall or a doorway. The overall style is characteristic of classical Greek or Roman art, emphasizing anatomical detail and emotional expression.

Παναγιώτα Κόκκα

A marble sculpture depicting a woman in a state of distress or being held. She is shown from the waist up, with her head tilted back and her arms raised. Her hair is styled in intricate curls. Another figure's hands are visible, one holding her head and another near her chest. The background is a plain, light-colored wall.

Μυθολογικό Λεξικό

Ανθή Κύρλεση

Δημήτρης Κουτρούμπας

Ηλίας Παναγιωτίδης

Νικολέττα Λέβα

A

Άδης (ή Αΐδης), ο το όνομα στην αρχή σήμαινε μόνο το θεό, αργότερα όμως και τον τόπο όπου βασιλεύε. 1. **Ο θεός:** γιος του Κρόνου και της Ρέας. Μετά το τέλος της βασιλείας του πατέρα τους ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Άδης μοιράστηκαν το βασίλειό του και πήραν, ο Δίας τον ουρανό, ο Ποσειδώνας τη θάλασσα και ο Άδης τον Κάτω Κόσμο. Εκεί βασιλεύε με τη γυναίκα του την Περσεφόνη, που είχε με τη βία απαγάγει και μεταφέρει στον σκοτεινό αυτό τόπο. Θεωρούνταν σκληρός και αμείλικτος θεός, τρομερός δικαστής των θνητών, που τους τιμωρεί μετά το θάνατό τους. Γι' αυτό στην αρχαιότητα δεν υπήρχε παρά μονάχα ένας ναός για τη λατρεία του, στην Ήλιδα, και άνοιγε μόνο μια φορά το χρόνο. Τα θύματα που του πρόσφεραν είχαν όλα μαύρο χρώμα και τα έδεναν με μαύρα σχοινιά. Από τα φυτά του είχαν αφιερώσει το κυπαρίσσι και το νάρκισσο. Ακόλουθοί του ήταν οι Ερινύες, οι Μοίρες, οι Κήρες, η Νέμεση, η Άτη και ο Κέρβερος. Από τους τραγικούς ονομάστηκε και Πλούτωνας, σαν κύριος όλων των θησαυρών του υπεδάφους. Στην τέχνη εικονίζεται με άχαρο πρόσωπο, μακριά μαλλιά και γένι. Φοράει χιτώνα με κοντά μανίκια και κρατά στο χέρι βακτηρία που καταλήγει σε αετό ή το κέρασ της Αμάλθειας. Αναφέρεται επίσης από τους συγγραφείς ότι φορούσε την κυνή (περικεφαλαία) στο κεφάλι -δώρο των Κυκλώπων- που τον έκανε αόρατο. (Απολλόδ. Α4 κ. εξ. 29.33). 2. **Ο τόπος:** οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι ο Άδης βρίσκεται κάτω από τη γη ή πέρα από τον Ωκεανό, στη χώρα των Κιμμερίων, τόπο σκοτεινό και πένθιμο, που περιβρέχεται από τους ποταμούς Αχέροντα, Στύγα, Λήθη, Κωκυτό και Πυριφλεγέθοντα. Είναι η χώρα που διαμένουν οι νεκροί. Τις σκιές τους οδηγούσε ο θεός Ερμής μέχρι το βασίλειο των νεκρών κι έπειτα μετέφερε ο Χάροντας με τη βάρκα του μέσα από τη λίμνη Στύγα. Για πορθμεία ο φοβερός Χάροντας έπαιρνε έναν οβολό από κάθε πεθαμένο, που οι ζωντανοί έβαζαν μέσα στο στόμα του. Και βέβαια μόνο η σκιά εκείνου που είχε ταφεί ή καεί μπορούσε να μπει στο βασίλειο του Άδη. Οι άταφοι δεν έβρισκαν ποτέ ανάπαυση και ειρήνη. Τους νεκρούς έκριναν τρεις δικαστές στον Κάτω Κόσμο: ο Μίνωας, ο Ραδάμανθυσ και ο Αιακός. Μετά την κρίση οι άδικοι ρίχνονταν στα Τάρταρα, ενώ οι δίκαιοι πήγαιναν στο Ηλύσιον Πεδίον ή στα νησιά των Μακάρων, τόπο ευδαιμονίας και μακαριότητας. Οι πεθαμένοι ποτέ δεν μπορούσαν να ξαναγυρίσουν στη γη, γιατί μπροστά στην πύλη του Άδη ο Κέρβερος φρουρούσε άγρυπνα την είσοδο. Οι αρχαίοι τοποθετούσαν την είσοδο του Άδη σε διάφορα μέρη: στο Ταίναρο, στην Αχερουσία λίμνη και αλλού, όπου υπήρχαν χάσματα γης.

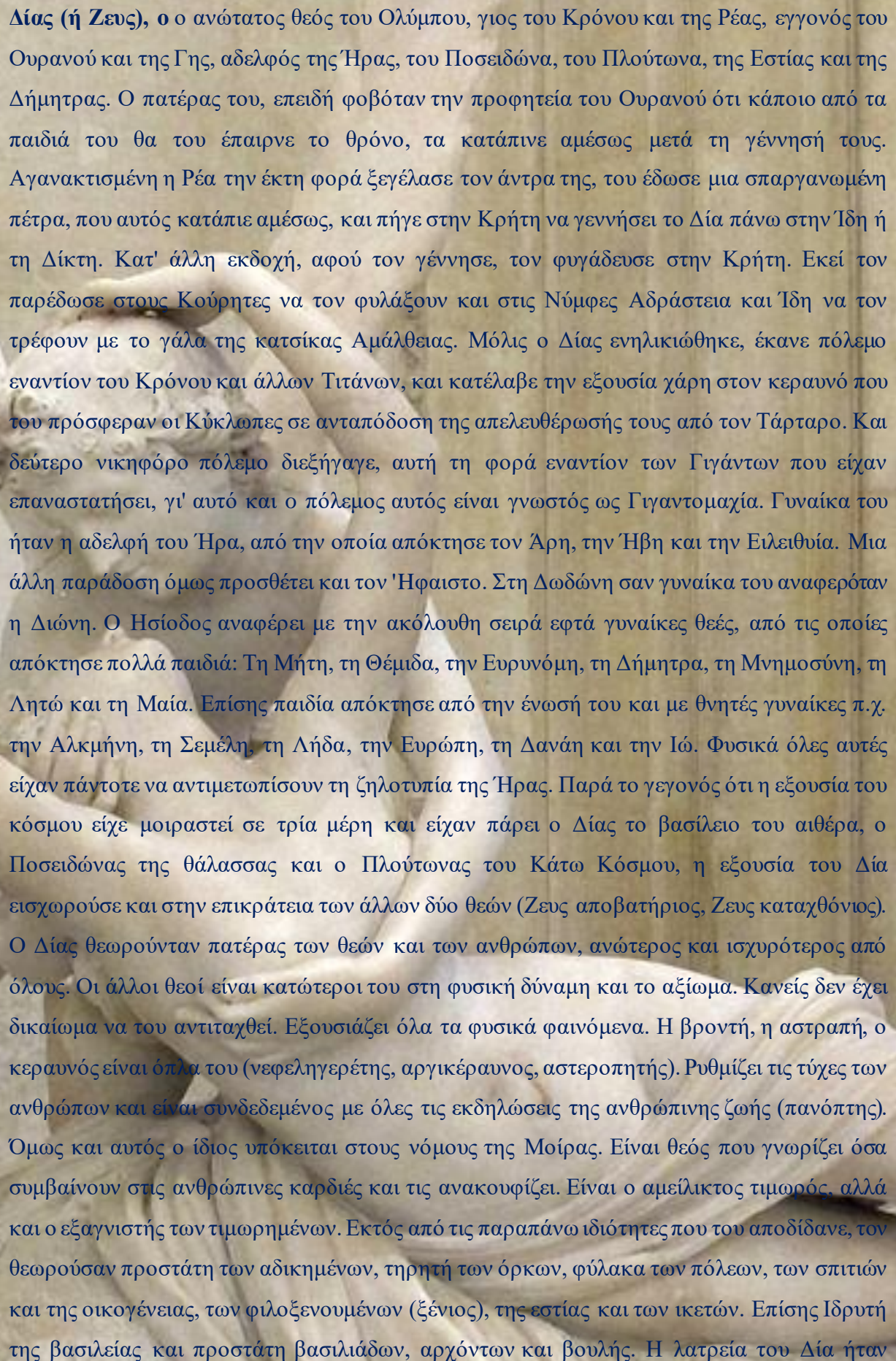
Απόλλων, ο- ένας από τους σημαντικότερους θεούς του Ολύμπου, γιος του Δία και της Λητώ, δίδυμος αδελφός της θεάς Άρτεμης. Τόπος γέννησής τους θεωρείται η Δήλος, αφού εκεί κατέφυγε κατά το μύθο η Λητώ ύστερα από πολλές περιπλανήσεις, προσπαθώντας να αποφύγει τη μανία της ζηλότυπης Ήρας. Σύμφωνα με άλλο μύθο η Λητώ γέννησε στο ιερό δάσος της Ορτυγίας, κοντά στη Δήλο, κατ' άλλους πάλι στη Λυκία. Για τους αρχαίους Έλληνες είναι ο θεός του ήλιου και του φωτός. Το φθινόπωρο πηγαίνει στη χώρα των Υπερβορείων (αποδημία), για να επιστρέψει την άνοιξη (επιδημία) πάνω σε άρμα που σέρνουν κύκνοι. Είναι θεός του εξαγνισμού, γιατί κι ο ίδιος εξαγνίστηκε για το φόνο του Πύθωνα στους Δελφούς, υπηρετώντας σα δούλος στην κοιλάδα των Τεμπών. Με παρόμοια σχέση εξάλλου υπηρέτησε το βασιλιά των Φερών Άδμητο και το Λαομέδοντα, βασιλιά της Τροίας, για διαφορετικούς λόγους τον καθένα. Έχει σχέση με τη βλάστηση, επομένως και τη γεωργία (Σμινθεύς). Χαρακτηριστικό του έμβλημα ένα χλωρό κλαδί δάφνης. Σαν Νόμιος Απόλλωνας επεκτείνει την προστασία του σε βοσκούς και κοπάδια (Λύκειος). Σαν Αγρευτής προστατεύει τους κυνηγούς και σαν Δελφίνιος τους ναυτικούς και τα μακρινά ταξίδια γι' αυτό του είχαν αφιερώσει το δελφίνι. Είναι ακόμη θεός του θανάτου, γιατί με τα τόξα του (Τοξότης) μπορεί και προκαλεί το θάνατο, παράλληλα όμως μπορεί να εμποδίσει την καταστροφή έτσι γίνεται θεραπευτικός θεός, θεός της ιατρικής και πατέρας του Ασκληπιού. Ονομάζεται και θεός Αλεξίκακος, αφού μπορεί να απομακρύνει κάθε επιδημία και να διώξει το κακό. Είναι σε θέση να ανακουφίσει κοντά στο σώμα και την ψυχή των ανθρώπων (Σωτήρ), κυρίως με καθαρμούς, και να δώσει ανάπαυση στις φορτωμένες με κρίματα συνειδήσεις. Κατεξοχήν μαντικός θεός ο Απόλλωνας λατρεύεται σε πολλούς τόπους, όπου έχουν ιδρυθεί προς τιμή του πολλά μαντεία. Ιδιαίτερη φήμη έχει το μαντείο των Δελφών για τους χρησμούς του (Λοξίας). Εκεί στους Δελφούς όλοι οι νομοθέτες ζητούν την επικύρωση των νόμων τους μέχρι τον 5ο π.χ. αι. και προστάτης του μαντείου δεν είναι άλλος από τον Απόλλωνα. Αρμοδιότητά του είναι να τηρεί την τάξη, να επιβάλλει το σεβασμό στους νόμους και να επιβλέπει την τήρηση των όρκων και μ' αυτό τον τρόπο φέρνει την πολυπόθητη ευτυχία. Αλλά και προστάτης της νεότητας θεωρήθηκε και σ' αυτόν αφιέρωναν οι νέοι τα μαλλιά τους, όταν τα έκοβαν για πρώτη φορά (Κουροτρόφος). Σύμβολα του Απόλλωνα, εκτός απ' αυτά που αναφέραμε, είναι ο ομφαλός, η λύρα, ο τρίποδας, το τόξο και τα βέλη, το γεράκι, ο γύπας, ο κόρακας, ο γρύπας, ο λύκος, το ελάφι, ο τράγος, η κατσίκα, το κριάρι, ο ποντικός, ο βάτραχος, το φίδι, η σαύρα. Από τα φυτά ο φοίνικας, η ελιά, τα στάχυα και κυρίως η δάφνη. Γιορτές αφιερωμένες σ' αυτόν το μεγάλο θεό υπήρχαν πολλές όπως τα Δήλια, τα Πύθια, τα Κάρνεια, τα Δελφίνια, τα Υακίνθια κ.ά. (βλ. κυρίως Όμ., Ησίοδ., Όμ. Ύμ., Απολλοδ. κ.α.).

Αφροδίτη, η κατά τον Όμηρο είναι θυγατέρα του Δία και της Διώνης (Ε 348. Υ 105. Ε 370). Ανήκει στους θεούς του Ολύμπου, όπου και κατοικεί. Σύμφωνα με άλλη ελληνική παράδοση (Θεογ. 188-195) γεννήθηκε από τον αφρό της θάλασσας και τα κομμένα μύρια του Ουρανού και αναδύθηκε μέσα από τα κύματα στην Κύπρο. Φαίνεται πως η λατρεία της έχει ανατολική προέλευση (υπάρχει σχέση ανάμεσα σ' αυτήν και τη φοινικική θεότητα Ασάρτη) και πέρασε στην Ελλάδα από την Κύπρο. Είναι θεά της ομορφιάς, του έρωτα και της γονιμότητας. Στην περίφημη κεντητή ζώνη της -τον κεστόν- περιλαμβάνει τον ίμερο, τον πόθο, τη θωπεία και την απατηλή πειθώ, όπλα ακαταμάχητα. Οι Χάριτες και οι Ώρες είναι μέλη της ακολουθίας της. Προκαλεί τον έρωτα σε όλα τα όντα. Άνθρωποι και θεοί επιζητούν την εύνοιά της. Ο Πάρης προτιμά να προσφέρει σ' αυτήν το μήλο της ομορφιάς, που είχε ρίξει η θεά Έριδα, και αυτή με τη σειρά της παρέδωσε στον Πάρη την ωραία Ελένη, προκαλώντας έτσι τον Τρωικό πόλεμο. Υπήρξε γυναίκα του ανάπηρου θεού Ήφαιστου και είναι γνωστός ο μύθος των ερωτικών της σχέσεων με το θεό του πολέμου Άρη. Ο Ήφαιστος πληροφορήθηκε από τον Ήλιο την απάτη και περιτύλιξε το ερωτικό κρεβάτι με αόρατα δίχτυα. Έτσι συνέλαβε στην κρίσιμη στιγμή το παράνομο ζευγάρι και κάλεσε τους άλλους θεούς να παραστούν στο θέαμα. Παιδιά της Αφροδίτης και του Άρη είναι ο Δείμος, ο Φόβος, η Αρμονία (η γυναίκα του Κάδμου) και πιθανόν ο Έρωτας και ο Πρίαπος. Άλλη ερωτική περιπέτειά της είναι με τον Αγκίση, αδελφό του βασιλιά της Τροίας Πρίαμου, πάνω στα βουνά της Ίδης. Από τον Αγκίση απόκτησε τον Αινεία και για χάρη του βοήθησε τους Τρώες κατά τον Τρωικό πόλεμο. Και ο Άδωνης υπήρξε ένας από τους αγαπημένους της. Η λατρεία της ήταν ευρύτατα διαδεδομένη, ιδιαίτερα σε λιμάνια, όπου τη θεωρούσαν προστάτρια των ναυτικών. Το αρχαιότερο και κυριότερο κέντρο λατρείας της υπήρξε η Κύπρος (Κύπρις). Ακολουθούν τα Κύθηρα (Κυθήρεια), η Κνίδος, η Κόρινθος, η Θήβα, η Αττική, η Σικελία και πολλά άλλα. Σύμβολά της είναι το περιστέρι, η μυρτιά, το ρόδο κ.ά. (βλ. κυρίως Όμ., Ησίοδ., Όμ. Ύμ., Απολλόδ. κ.α.).

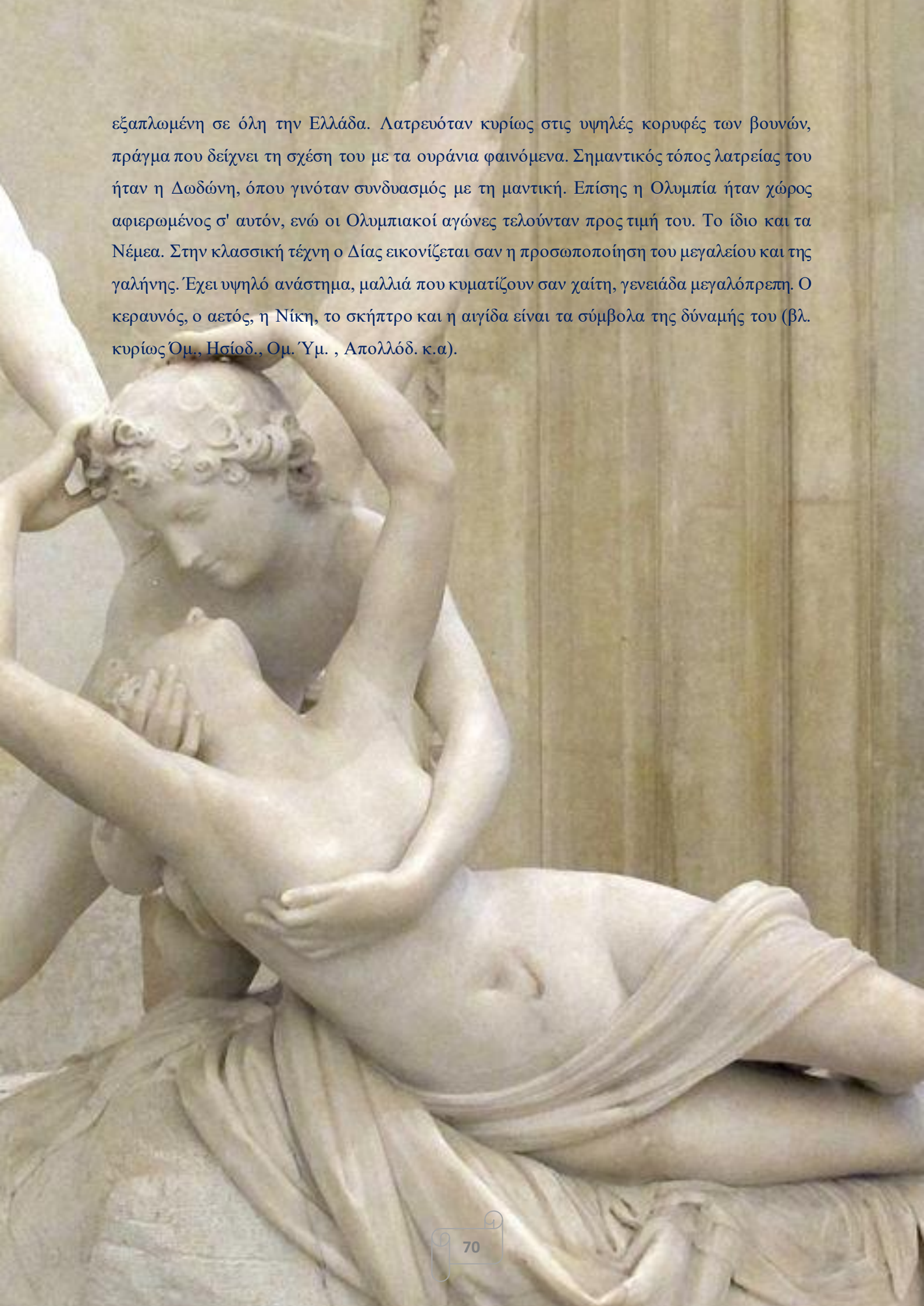

Δημήτηρ (ή Δήμητρα), η θυγατέρα του Κρόνου και της Γαίας, αδελφή του Δία, που μαζί του απέκτησε την Περσεφόνη. Από τον Ποσειδώνα, μεταμορφωμένο σε άλογο, απέκτησε μια κόρη, που κανείς δεν τολμούσε να αναφέρει το όνομά της, και ένα άλογο, τον Αρείονα (ε 125-128). Κατά τον Ησίοδο από τον Ιασίωνα απέκτησε ένα γιο, τον Πλούτο (Θεογ. 969). Ήταν θεά των σιτηρών και γενικά της γεωργίας. Αυτή έμαθε στους ανθρώπους να καλλιεργούν και να σπέρνουν τα χωράφια. Και επειδή γενική γνώμη είναι ότι με το τέλος του νομαδικού βίου και την αρχή της γεωργικής ζωής ο άνθρωπος ημερεύει, δημιουργεί θεσμούς και νόμους που επάνω τους βασίζεται και οργανώνεται η οικογενειακή και κοινωνική ζωή, γι' αυτό η Δήμητρα θεωρήθηκε σαν προστάτρια της οικογένειας και των θεσμών της. Πολλές φορές σαν θεά της ευφορίας ταυτίστηκε με τη Γη. Ο κυριότερος μύθος γύρω από τη Δήμητρα είναι αυτός που αναφέρεται στη μεγάλη αγάπη που έτρεφε για την Περσεφόνη, στην αρπαγή της τελευταίας από τον Πλούτωνα και στην απέραντη θλίψη της θεάς. Όταν δηλ. ο Άδης έκλεψε την Περσεφόνη, η Δήμητρα πλανιόταν θλιμμένη εννιά μέρες πάνω στη γη, κρατώντας πυρσούς και ρωτώντας για την απαγωγή όσους συναντούσε. Τέλος έφτασε στην Ελευσίνα, μεταμορφωμένη σε γριά, και φιλοξενήθηκε στο ανάκτορο του βασιλιά Κελεού. Εκεί ανέλαβε την ανατροφή του γιου του Δημοφώντα, που θέλησε να τον κάνει αθάνατο, τρέφοντάς τον με αμβροσία και καίγοντας το θνητό σώμα του στις φλόγες. Την είδε όμως η Μετάνειρα, μητέρα του παιδιού, και τρομαγμένη άρχισε να φωνάζει. Η Δήμητρα θύμωσε και σταμάτησε τη διαδικασία. Έτσι ο γιος του Κελεού έμεινε θνητός. Αλλά η Δήμητρα σε ανταπόδοση της φιλοξενίας δίδαξε στους κατοίκους της Ελευσίνας την καλλιέργεια της γης και τα Ελευσίνια μυστήρια. Στο μεταξύ, επειδή η θεά είχε αγανακτήσει για την αρπαγή της κόρης της, είχε προκαλέσει στη γη ακαρπία. Ο Δίας τότε υποχώρησε και την παρακάλεσε να ξαναρχίσει το έργο της, με τον όρο ότι θα διέταζε τον Άδη να κρατά την Περσεφόνη τρεις μήνες μόνο στον Κάτω Κόσμο και τους υπόλοιπους εννιά να της επιτρέπει να μένει πάνω στη γη με τη μητέρα της. Η λατρεία της θεάς φαίνεται πως προήλθε από την Κρήτη, απλώθηκε όμως σε όλη την Ελλάδα και προς τιμή της τελούνταν πλήθος γιορτές. Από αυτές οι σπουδαιότερες ήταν τα Θεσμοφόρια, γιορτή που συμμετείχαν μόνο γυναίκες παντρεμένες, τα Μικρά Μυστήρια στην Άγρα και τα Μεγάλα Ελευσίνια Μυστήρια στην Ελευσίνα. Ανάλογα με το περιεχόμενο της λατρείας της ήταν και τα εμβλήματα της θεάς: ένα δέμα από στάχια, καλάθι γεμάτο καρπούς, η παπαρούνα, ο νάρκισσος, το ρόδι, το πουλί γέρανος (βλ. κυρίως Ομ., Ησίοδ., Ομ. Ύμ., Απολλόδ. κ.α.).

Δίας (ή Ζευς), ο ο ανώτατος θεός του Ολύμπου, γιος του Κρόνου και της Ρέας, εγγονός του Ουρανού και της Γης, αδελφός της Ήρας, του Ποσειδώνα, του Πλούτωνα, της Εστίας και της Δήμητρας. Ο πατέρας του, επειδή φοβόταν την προφητεία του Ουρανού ότι κάποιο από τα παιδιά του θα του έπαιρνε το θρόνο, τα κατάπιε αμέσως μετά τη γέννησή τους. Αγανακτισμένη η Ρέα την έκτη φορά ξεγέλασε τον άντρα της, του έδωσε μια σπαργανωμένη πέτρα, που αυτός κατάπιε αμέσως, και πήγε στην Κρήτη να γεννήσει το Δία πάνω στην Ίδη ή τη Δίκητη. Κατ' άλλη εκδοχή, αφού τον γέννησε, τον φυγάδευσε στην Κρήτη. Εκεί τον παρέδωσε στους Κούρητες να τον φυλάξουν και στις Νύμφες Αδράστεια και Ίδη να τον τρέφουν με το γάλα της κατσίκας Αμάλθειας. Μόλις ο Δίας ενηλικιώθηκε, έκανε πόλεμο εναντίον του Κρόνου και άλλων Τιτάνων, και κατέλαβε την εξουσία χάρη στον κεραυνό που του πρόσφεραν οι Κύκλωπες σε ανταπόδοση της απελευθέρωσής τους από τον Τάρταρο. Και δεύτερο νικηφόρο πόλεμο διεξήγαγε, αυτή τη φορά εναντίον των Γιγάντων που είχαν επαναστατήσει, γι' αυτό και ο πόλεμος αυτός είναι γνωστός ως Γιγαντομαχία. Γυναίκα του ήταν η αδελφή του Ήρα, από την οποία απέκτησε τον Άρη, την Ήβη και την Ειλειθυία. Μια άλλη παράδοση όμως προσθέτει και τον 'Ηφαιστο. Στη Δωδώνη σαν γυναίκα του αναφερόταν η Διώνη. Ο Ησίοδος αναφέρει με την ακόλουθη σειρά επτά γυναίκες θεές, από τις οποίες απέκτησε πολλά παιδιά: Τη Μήτη, τη Θέμιδα, την Ευρυνόμη, τη Δήμητρα, τη Μνημοσύνη, τη Λητώ και τη Μαία. Επίσης παιδιά απέκτησε από την ένωσή του και με θνητές γυναίκες π.χ. την Αλκμήνη, τη Σεμέλη, τη Λήδα, την Ευρώπη, τη Δανάη και την Ιώ. Φυσικά όλες αυτές είχαν πάντοτε να αντιμετωπίσουν τη ζηλοτυπία της Ήρας. Παρά το γεγονός ότι η εξουσία του κόσμου είχε μοιραστεί σε τρία μέρη και είχαν πάρει ο Δίας το βασίλειο του αιθέρα, ο Ποσειδώνας της θάλασσας και ο Πλούτωνα του Κάτω Κόσμου, η εξουσία του Δία εισχωρούσε και στην επικράτεια των άλλων δύο θεών (Ζευς αποβατήριος, Ζευς καταχθόνιος). Ο Δίας θεωρούνταν πατέρας των θεών και των ανθρώπων, ανώτερος και ισχυρότερος από όλους. Οι άλλοι θεοί είναι κατώτεροι του στη φυσική δύναμη και το αξίωμα. Κανείς δεν έχει δικαίωμα να του αντιταχθεί. Εξουσιάζει όλα τα φυσικά φαινόμενα. Η βροντή, η αστραπή, ο κεραυνός είναι όπλα του (νεφελιγερέτης, αργικέρανος, αστεροπητής). Ρυθμίζει τις τύχες των ανθρώπων και είναι συνδεδεμένος με όλες τις εκδηλώσεις της ανθρώπινης ζωής (πανόπτης). Όμως και αυτός ο ίδιος υπόκειται στους νόμους της Μοίρας. Είναι θεός που γνωρίζει όσα συμβαίνουν στις ανθρώπινες καρδιές και τις ανακουφίζει. Είναι ο αμείλικτος τιμωρός, αλλά και ο εξαγνιστής των τιμωρημένων. Εκτός από τις παραπάνω ιδιότητες που του αποδίδανε, τον θεωρούσαν προστάτη των αδικημένων, τηρητή των όρκων, φύλακα των πόλεων, των σπιτιών και της οικογένειας, των φιλοξενουμένων (ξένιος), της εστίας και των ικετών. Επίσης Ιδρυτή της βασιλείας και προστάτη βασιλιάδων, αρχόντων και βουλής. Η λατρεία του Δία ήταν

εξαπλωμένη σε όλη την Ελλάδα. Λατρευόταν κυρίως στις υψηλές κορυφές των βουνών, πράγμα που δείχνει τη σχέση του με τα ουράνια φαινόμενα. Σημαντικός τόπος λατρείας του ήταν η Δωδώνη, όπου γινόταν συνδυασμός με τη μαντική. Επίσης η Ολυμπία ήταν χώρος αφιερωμένος σ' αυτόν, ενώ οι Ολυμπιακοί αγώνες τελούνταν προς τιμή του. Το ίδιο και τα Νέμεα. Στην κλασική τέχνη ο Δίας εικονίζεται σαν η προσωποποίηση του μεγαλείου και της γαλήνης. Έχει υψηλό ανάστημα, μαλλιά που κυματίζουν σαν χαίτη, γενειάδα μεγαλόπρεπη. Ο κεραυνός, ο αετός, η Νίκη, το σκήπτρο και η αιγίδα είναι τα σύμβολα της δύναμής του (βλ. κυρίως Όμ., Ησίοδ., Ομ. Ύμ. , Απολλόδ. κ.α).

Ε

Ελευσίς, η αρχαίος αττικός δήμος στον ομώνυμο κόλπο. Περιλάμβανε την περιοχή μεταξύ του Αιγάλεω και της Μεγαρίδας, που ονομαζόταν Θριάσιον πεδίων. Ανήκε στην Ιπποθοωντίδα φυλή και αποτελούσε αρχικά ιδιαίτερο κράτος. Κατά την παράδοση οι Ελευσίνιοι μαζί με μετανάστες από τη Θράκη πολέμησαν κατά των Αθηναίων και ο βασιλιάς τους Εύμολπος, μαζί με τους γιους του σκοτώθηκε από τον Ερεχθέα. Η Ελευσίνα συγχωνεύτηκε αργότερα με την Αθήνα, και οι δύο πόλεις συνδέθηκαν μεταξύ τους με δρόμο που είχε μήκος 22 χιλιομέτρων, την Ιερά οδό. Υπήρξε σημαντικό θρησκευτικό κέντρο, γνωστό για τα μυστήρια που τελούνταν προς τιμή της Δήμητρας, της Περσεφόνης και άλλων θεών. Τα ανώτατα αξιώματα κατείχαν με κληρονομικό δικαίωμα οι οικογένειες των Ευμολπιδών και των Κηρύκων. Οι Αθηναίοι άρχισαν να παίρνουν μέρος σ' αυτή τη λατρεία κατά τον 7ο αι. π.χ.

Έρως, ο προσωποποίηση της αμοιβαίας έλξης, γιος της Αφροδίτης και του Άρη ή κατ' άλλους άλλων θεών. Θεωρείται η δύναμη που φέρνει τάξη στο χάος και διατηρεί τη συνοχή των ειδών και ολόκληρου του κόσμου. Κατά τον Πλάτωνα είναι γιος του Πόρου και της Πενίας, διαρκώς ανικανοποίητος και ανήσυχος.

Z

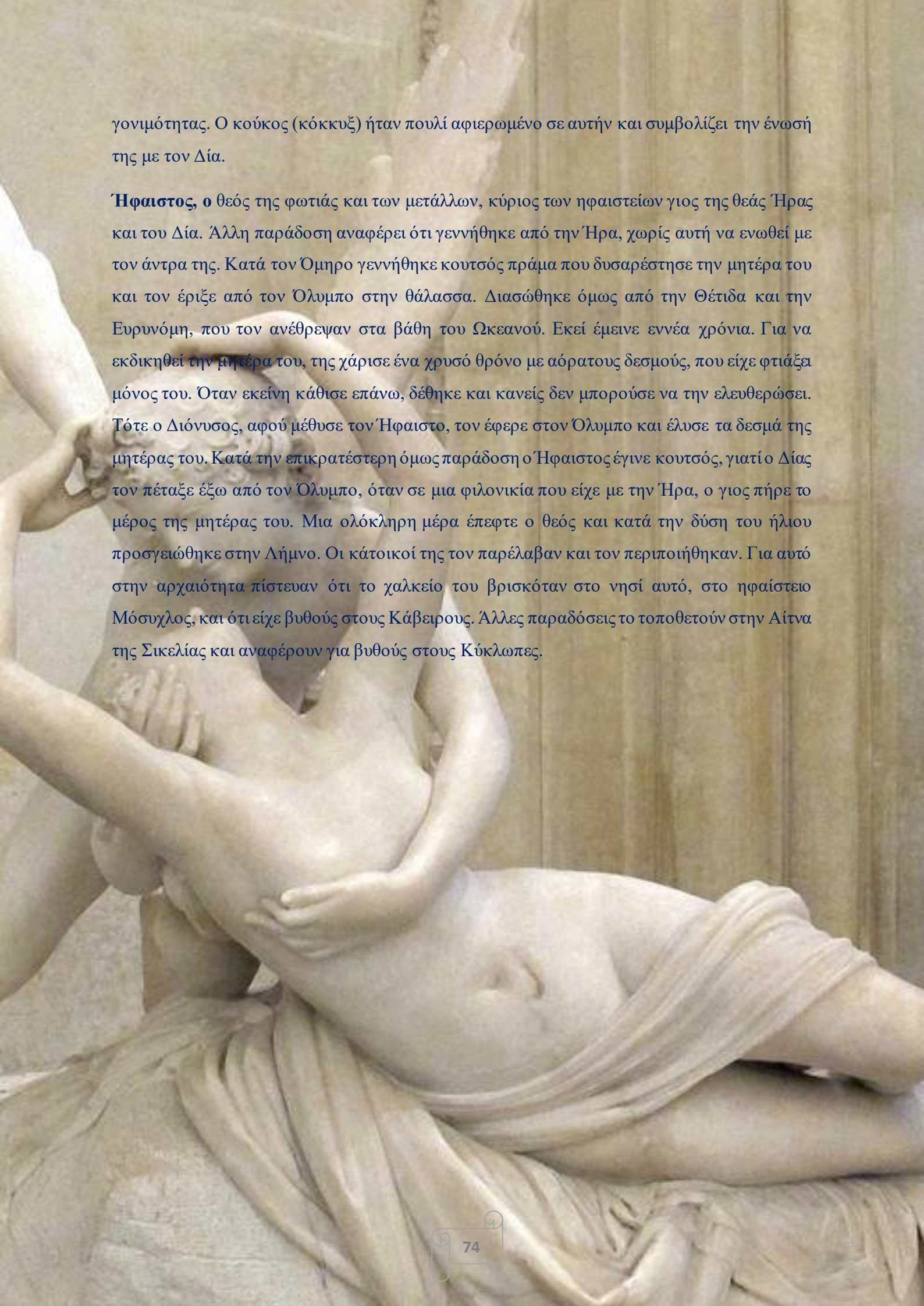
Ζέφυρος, ο προσωποποίηση του δυτικού ανέμου. Θεωρείται γιος της Ηώς και του Αστραίου, αδελφός του Βορέα. Αντίθετα από τον αδελφό του είναι απαλός, δίνει δροσιά στα Ηλύσια πεδία και βοηθάει τη βλάστηση. Από την Ποδάργη απέκτησε τα δύο άλογα του Αχιλλέα, τον Ξάνθο και το Βαλίο (δ 567. η 119. Β 130. 147. Π 130. Θεογ. 379).

Ζυγία, η προσωνύμιο της θεάς Ήρας. Την αποκαλούσαν γαμοστόλον, ζυγίαν και τελείαν, αυτή δηλαδή που ετοιμάζει τον γάμο, ως συζευγνύουσα και ολοκληρωμένη, αφού ο γάμος αποτελεί τον σκοπό, το τέλος ενός ανθρώπου.

Η

Ηδονή, η αποτελεί κόρη του Έρωτα και της Ψυχής.

Ήρα, η σπουδαιότερη και αρχαιότερη θεά του ελληνικού δωδεκάθεου, θυγατέρα του Κρόνου και της Ρέας, αδελφή του Δία και νόμιμη γυναίκα του, από τον οποίο απέκτησε τον Άρη, την Ήβη και την Ειλείθια. Με την τελευταία συχνά ταυτίζεται. Παιδί τους θεωρείται και ο Ήφαιστος, αλλά σύμφωνα με μία άλλη παράδοση τον γέννησε χωρίς να ενωθεί με άντρα. Αυτό ισχύει και για τον Τυφωέα, που ήταν τέρας. Η Ήρα είναι η αντίστοιχη με τον Δία θηλυκιά θεότητα, δηλαδή θεά των ουράνιων φαινομένων, με τη διαφορά ότι αυτή έχει αμεσότερη σχέση με τα νυχτερινά φαινόμενα του ουρανού. Είναι θεά που όλοι τη σέβονται. Έχει έντονο προσωπικό χαρακτήρα και είναι η μόνη που μπορεί να αντιμετωπίσει το Δία, είτε με παρρησία, είτε με γυναικεία πανουργία. Ο Δίας υπολογίζει το θυμό και γενικά τις αντιδράσεις της, πάντοτε όμως έχει αυτός τον τελευταίο λόγο. Η θεά ιδιαίτερο μυθολογικό κύκλο δεν έχει. Οι γύρω από αυτήν μύθοι είναι συναρτημένοι με ό,τι αφορά το Δία. Κατ' αυτούς υπήρξε υπόδειγμα πιστής γυναίκας, γι' αυτό και η κυριότερη ιδιότητά της είναι η προστασία του γάμου και των συνεπειών του, δηλαδή του τοκετού και της μητρότητας. Στην Αττική άλλωστε της είχαν αφιερώσει το μήνα Γαμηλιώνα. Υπήρξε όμως φοβερά ζηλότυπη. Πολλές γυναίκες, που γνώρισαν την εύνοια του Δία, δοκίμασαν τις συνέπειες αυτής της σχέσης. Η Αλκμήνη, η Σεμέλη, η Ιώ, η Λητώ, η Καλλιστώ υπέφεραν από την εκδικητικότητά της. Η μανία της επεκτεινόταν και στους εξώγαμους καρπούς του Δία. Ο Ηρακλής δοκίμασε την καταδίωξή της από την ώρα της γέννησής του. Μόνο μετά τον θάνατό του συμφιλιώθηκε μαζί του και του έδωσε την Ήβη για ουράνια γυναίκα του. Στην Ήρα αποδόθηκαν και πολεμικές ιδιότητες. Παρουσιάζεται να συμμετέχει στον Τρωικό πόλεμο. Βοηθάει τους Αργείους, γιατί η πόλη τους, μαζί με τις Μυκήνες και τη Σπάρτη, της είναι οι πιο αγαπητές. Βρίσκεται σε αντίθεση με τους θεούς εκείνους που την εμποδίζουν ή παίρνουν το μέρος των Τρώων. Το αρχαιότερο κέντρο λατρείας της ήταν το Άργος. Οι γιορτές που τελούνται προς τιμήν της είχαν πολεμικό κυρίως χαρακτήρα και ονομάζονταν Ηραία. Εκεί θυσίαζαν εκατό αγελάδες – το ιερό ζώο της θεάς. Η Σάμος υπήρξε ο σημαντικότερος τόπος λατρείας της. Εκεί τελούσαν, όπως και σε άλλα μέρη της Ελλάδας, τον Ιερό γάμο, που συμβόλιζε της ένωσή της με το Δία. Πάντως η λατρεία της ήταν εξαπλωμένη σε όλη τη χώρα. Στην τέχνη η θεά εικονίζεται μεγαλόπρεπη και επιβλητική. Φορεί στο κεφάλι διάδημα ή πόλο. Κρατάει σκήπτρο, σύμβολο εξουσίας, και ρόδι, σύμβολο

γονιμότητας. Ο κούκος (κόκκυξ) ήταν πουλί αφιερωμένο σε αυτήν και συμβολίζει την ένωση της με τον Δία.

Ήφαιστος, ο θεός της φωτιάς και των μετάλλων, κύριος των ηφαιστειών γιος της θεάς Ήρας και του Δία. Άλλη παράδοση αναφέρει ότι γεννήθηκε από την Ήρα, χωρίς αυτή να ενωθεί με τον άντρα της. Κατά τον Όμηρο γεννήθηκε κουτσός πράμα που δυσαρέστησε την μητέρα του και τον έριξε από τον Όλυμπο στην θάλασσα. Διασώθηκε όμως από την Θέτιδα και την Ευρυνόμη, που τον ανέθρεψαν στα βάθη του Ωκεανού. Εκεί έμεινε εννέα χρόνια. Για να εκδικηθεί την μητέρα του, της χάρισε ένα χρυσό θρόνο με αόρατους δεσμούς, που είχε φτιάξει μόνος του. Όταν εκείνη κάθισε επάνω, δέθηκε και κανείς δεν μπορούσε να την ελευθερώσει. Τότε ο Διόνυσος, αφού μέθυσε τον Ήφαιστο, τον έφερε στον Όλυμπο και έλυσε τα δεσμά της μητέρας του. Κατά την επικρατέστερη όμως παράδοση ο Ήφαιστος έγινε κουτσός, γιατί ο Δίας τον πέταξε έξω από τον Όλυμπο, όταν σε μια φιλονικία που είχε με την Ήρα, ο γιος πήρε το μέρος της μητέρας του. Μια ολόκληρη μέρα έπεφτε ο θεός και κατά την δύση του ήλιου προσγειώθηκε στην Λήμνο. Οι κάτοικοί της τον παρέλαβαν και τον περιποιήθηκαν. Για αυτό στην αρχαιότητα πίστευαν ότι το χαλκείο του βρισκόταν στο νησί αυτό, στο ηφαίστειο Μόσυχλος, και ότι είχε βυθούς στους Κάβειρους. Άλλες παραδόσεις το τοποθετούν στην Αίτνα της Σικελίας και αναφέρουν για βυθούς στους Κύκλωπες.

Κ

Κέρβερος, τερατόμορφος σκύλος, τρικέφαλος, με ράχη γεμάτη φίδια, με ουρά λιονταριού, που κατέληγε σε δράκοντα (φίδι), γιος του Τυφώνα και της Έχιδνας. Φρουρός άγρυπνος του Άδη, απαγόρευε την έξοδο από τον σκοτεινό εκείνο τόπο. Η θεά του και μόνη προκαλούσε την φρίκη. Μόνον ο Ορφέας με την μουσική του κατόρθωσε να τον αποκοιμίσει. Ο Ηρακλής πραγματοποίησε τον τελευταίο άθλο του μεταφέροντας τον στον Ευρυσθέα και πάλι ξανά στον Άδη.

Κυθήρεια Αφροδίτη, σύμφωνα με τον Ησίοδο, η Αφροδίτη γεννήθηκε όταν ο Κρόνος έκοψε τα γεννητικά όργανα του Ουρανού και τα πέταξε στη θάλασσα. Η Αφροδίτη βγήκε γυμνή από τη θάλασσα στα ανοιχτά των Κυθήρων και έπειτα καλλωπίστηκε από τις θεραπαινίδες, τις Ωρες, και μεταφέρθηκε στον Όλυμπο, όπου παρουσιάστηκε στο Δία και τους υπόλοιπους θεούς. Με τη βοήθεια του Ζέφυρου ταξίδεψε μέχρι την Πάφο.

Κωκυτός, ποταμός του Άδη, που πηγάζει από την Στύγα.

Μ

Μίλητος, η Μίλητος ήταν αρχαία ελληνική πόλη της Ιωνίας χτισμένη στις δυτικές ακτές της Μικράς Ασίας (στην περιοχή που σήμερα αποτελεί την Επαρχία Αϊδινίου της Τουρκίας), κοντά στις εκβολές του Μαιάνδρου ποταμού. Η περιοχή κατοικείτο από την Εποχή του Χαλκού.

Μητέρα των Ερώτων, η είναι η Αφροδίτη καθώς ήταν και θεά του Έρωτα.

Μούσες, οι θυγατέρες της Μνημοσύνης και του Δία ή της Αρμονίας ή του Ουρανού και της Γαίας, θεότητες της ποίησης, της μουσικής, του χορού, της αστρονομίας και γενικά των τεχνών και των επιστημών. Ο αριθμός τους ποικίλλει: άλλοτε τρεις, άλλοτε επτά και τελικά οι εξής εννιά: Κλειώ της Ιστορίας, Ευτέρπη της μουσικής, Πολύμνια των ύμνων και της μιμικής, Τερψιχόρη του χορού και της χορικής ποίησης, Ερατώ της λυρικής ποίησης, Μελπομένη της τραγωδίας, Θάλεια της κωμωδίας και Ουρανία της αστρονομίας. Αρχηγός τους θεωρούνταν ο Απόλλωνας (Μουσηγέτης). Τόπος λατρείας τους ήταν, εκτός από τον ομώνυμο λόγο στην Αθήνα, κυρίως ο Ελικώνας στην Βοιωτία. Οι αρχαίοι Έλληνες τους είχαν αφιερώσει τις πηγές Αγαπίπη και Ιπποκρήνη. Αγαπητοί τους τόποι εξάλλου ήταν ο Παρνασσός και οι Δελφοί.

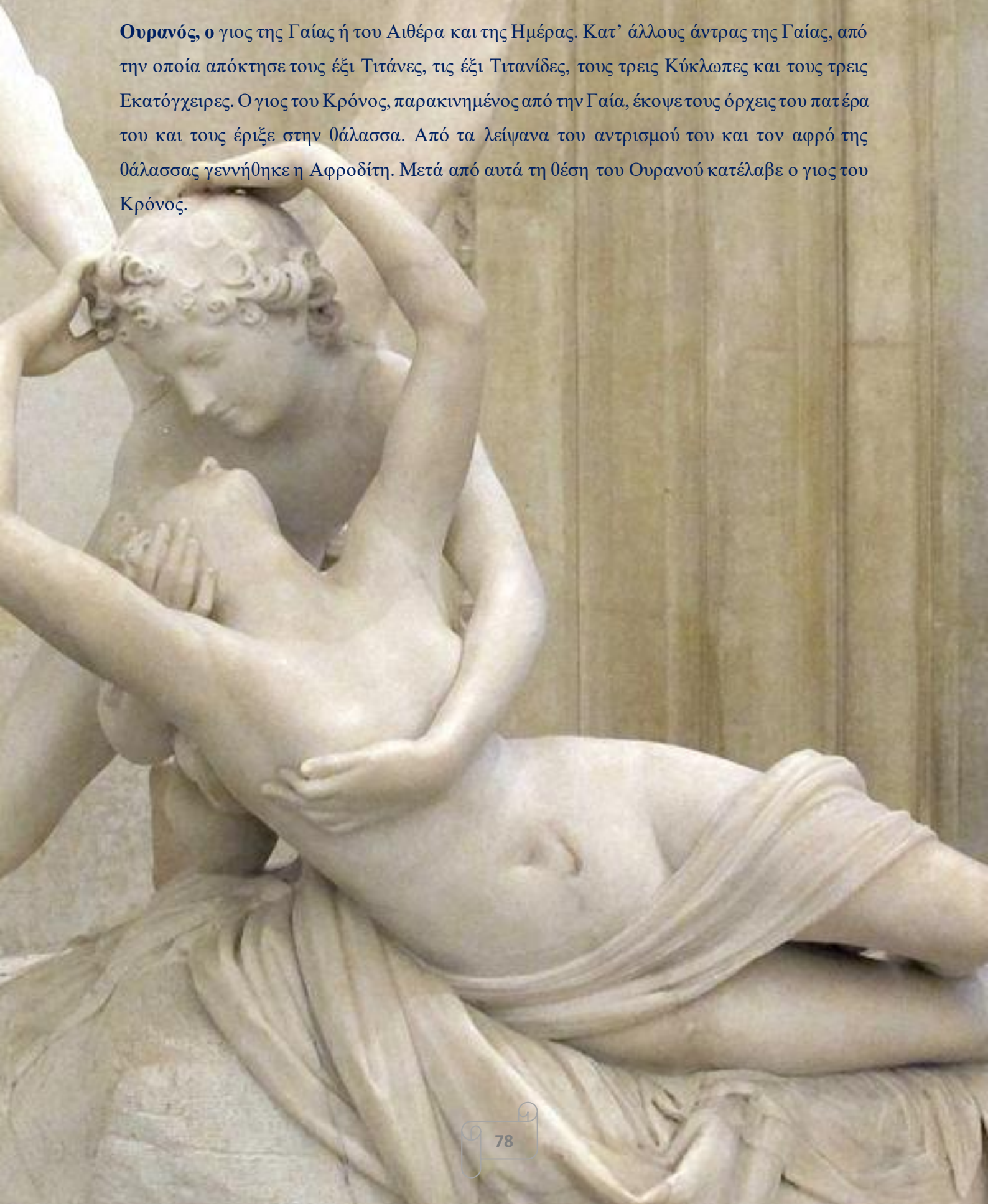
N

Νηρηίδες, οι πενήντα ωραίες θυγατέρες του Νηρέα και της Δωρίδας. Πολλές φορές όμως αναφέρονται μέχρι εκατό. Κατοικούσαν στο πατρικό τους ανάκτορο, στα βάθη της θάλασσας, και ασχολούνταν κυρίως με την υφαντική. Θεωρούνταν προστάτριες των ναυτικών. Ο Ησίοδος αναφέρει πενήντα με τα ονόματά τους, ενώ ο Απολλόδωρος σαράντα πέντε. Οι πιο γνωστές είναι η Θέτιδα, η Αμφιτρίτη και η Γαλάτεια.

Νύμφες, οι κατώτερες γυναικείες θεότητες, θυγατέρες του Δία – κατά των Όμηρο. Ήταν βέβαια θνητές, αλλά ζούσαν πολλά χρόνια. Κατοικούσαν στα βουνά, στα δάση, σε νησιά και κυρίως σε πηγές. Άλλωστε ανάλογα με την κατοικία τους έπαιρναν και το όνομά τους: Δρυάδες, Ορειάδες, Ναπαίες, Αμαδρυάδες, Ναιάδες κ.ά. Τις φανταζόντουσαν νέες και ωραίες, με ευεργετική επίδραση στους ανθρώπους. Συχνά ερωτεύονταν θνητούς και αποκτούσαν μαζί απογόνους. Κάποτε όμως εξαιτίας αυτών των σχέσεων δείχνονταν σκληρές. Καλή επίδραση είχαν και στη βλάστηση, επομένως θεωρούνταν και γονιμικές θεότητες. Γι' αυτό οι νέες τις είχαν για προστάτριές τους, ιδίως όσες επρόκειτο μα παντρευτούν, και συχνά οι μελλοννύμφες βυθίζονταν στα νερά κάποιας ιερής πηγής. Εξαιτίας αυτής τους της ιδιότητας θεωρήθηκαν τροφοί διαφόρων θεών, όπως του Ερμή και του Διόνυσου – και αποτελούσαν μέλη της ακολουθίας τους – καθώς επίσης του Απόλλωνα, της Άρτεμης του Πάνα, των Σειληνών και των Σατύρων. Η λατρεία τους τελούνταν μέσα σε σπηλιές, τα νυμφαία, όπου τους πρόσφεραν θυσίες. Και μαντικές ιδιότητες τους απέδιδαν, ιδίως στις Νύμφες του νερού. Όσους προέβλεπαν το μέλλον κάτω από την επίδρασή τους, τους ονόμαζαν νυμφόληπτους.

Ο

Ουρανός, ο γιος της Γαίας ή του Αιθέρα και της Ημέρας. Κατ' άλλους άντρας της Γαίας, από την οποία απέκτησε τους έξι Τιτάνες, τις έξι Τιτανίδες, τους τρεις Κύκλωπες και τους τρεις Εκατόγχειρες. Ο γιος του Κρόνος, παρακινήμένος από την Γαία, έκοψε τους όρχεις του πατέρα του και τους έριξε στην θάλασσα. Από τα λείψανα του αντρισμού του και τον αφρό της θάλασσας γεννήθηκε η Αφροδίτη. Μετά από αυτά τη θέση του Ουρανού κατέλαβε ο γιος του Κρόνος.

Π

Πάνας, ο γιος του Ερμή και μιας Νύμφης ή της Πηνελόπης, ή του Δία και της Θύμβρης, θεός των αγρών, των κοπαδιών και της γονιμότητας. Λατρευόταν κυρίως στην Αρκαδία. Τον φαντάζονταν να δασύ ανθρώπινο σώμα, πόδια τράγου και αυτιά, κέρατα και ουρά κατσίκας. Συνήθιζε να κυνηγά Νύμφες στα δάση: η Πίτης ήταν η αγαπημένη του, καταδίωξε την Σύριγγα που προτίμησε να γκρεμιστεί στον Λάδωνα ποταμό και μεταμορφωθεί σε καλάμι, γοήτευσε τη Σελήνη προσφέροντάς της ένα δέρμα θαυμαστής λευκότητας. Του άρεσε να τρομάζει τους ταξιδιώτες και να φέρνει τον πανικό στους εχθρούς, όπως έκανε με τους Πέρσες στον Μαραθώνα. Σαν ανταμοιβή οι Αθηναίοι ίδρυσαν προς τιμήν του ιερό σε ένα σπήλαιο κάτω από την Ακρόπολη. Του αποδίδονταν και προφητικές ιδιότητες.

Περσεφόνη, η θυγατέρα του Δία και της Δήμητρας, γυναίκα του Πλούτωνα, θεά του Άδη και της βλάστησης. Όταν κάποτε μάζευε λουλούδια με τις φίλες της, την άρπαξε ο Πλούτωνας και με το άρμα του την οδήγησε στον Άδη. Μάταια η Δήμητρα την αναζητούσε. Τέλος ο παντογνώστης Ήλιος φανέρωσε τον απαγωγέα και η Δήμητρα αγανακτισμένη ζήτησε την μεσολάβηση του Δία για την επιστροφή της κόρης της. Ο Δίας έστειλε αγγελιοφόρο τον Ερμή και ο Πλούτωνας αναγκάστηκε να υποχωρήσει, αφού της έδωσε να φάει μερικούς κόκκους ροδιού. Με αυτόν τον τρόπο, και σύμφωνα με την απόφαση του Δία, την εμπόδιζε να παραμένει συνέχεια πάνω στην γη, και το ένα τρίτο του χρόνου βρισκόταν κοντά του, ενώ το υπόλοιπο διάστημα έμενε με την μητέρα της. Φαίνεται ότι ο όλος μύθος συμβολίζει τη βλάστηση. Η Περσεφόνη με το όνομα Κόρη λατρευόταν με τη Δήμητρα στα Ελευσίνια μυστήρια. Χαρακτηριστικό είναι ότι στον Ομηρικό Ύμνο, τον αφιερωμένο στην Δήμητρα, παρουσιάζεται σαν μια πανέμορφη θεά, ενώ στα Ομηρικά έπη εμφανίζεται σαν μια φοβερή θεά του Άδη.

Παλαίμων, ο γιος της Ινώ και του Αθαμάντα. Αρχικά ονομαζόταν Μελικέρτης. Όταν η Ινώ πάνω στην τρέλα της έπεσε στην θάλασσα με το παιδί της, έγιναν και οι δύο δεκτοί ανάμεσα στους θεούς της θάλασσας και πήραν τα ονόματα Λευκοθέα και Παλαίμων.

Πορτούνος, ο ρωμαϊκός θεός των κλειδιών, των θυρών, των ζώων και των λιμανιών. Ίσως είχε προστατεύσει αρχικά τις αποθήκες όπου αποθηκεύονταν τα σιτηρά, αλλά αργότερα συσχετίστηκε με λιμάνια, ίσως λόγω λαϊκών συσχετίσεων μεταξύ "πύλη, πόρτα" και "λιμάνι", "πύλη" προς τη θάλασσα, ή λόγω της επέκτασης κατά την έννοια του portus. Ο Πορτούνος αργότερα συνενώθηκε με τον ελληνικό Παλαίμων.

Πρόνοια, η σύζυγος του Τιτάνα Προμηθέα. Ήταν Ωκεανίδα Νύμφη του όρους Παρνασσού στην Φωκίδα.

Σ

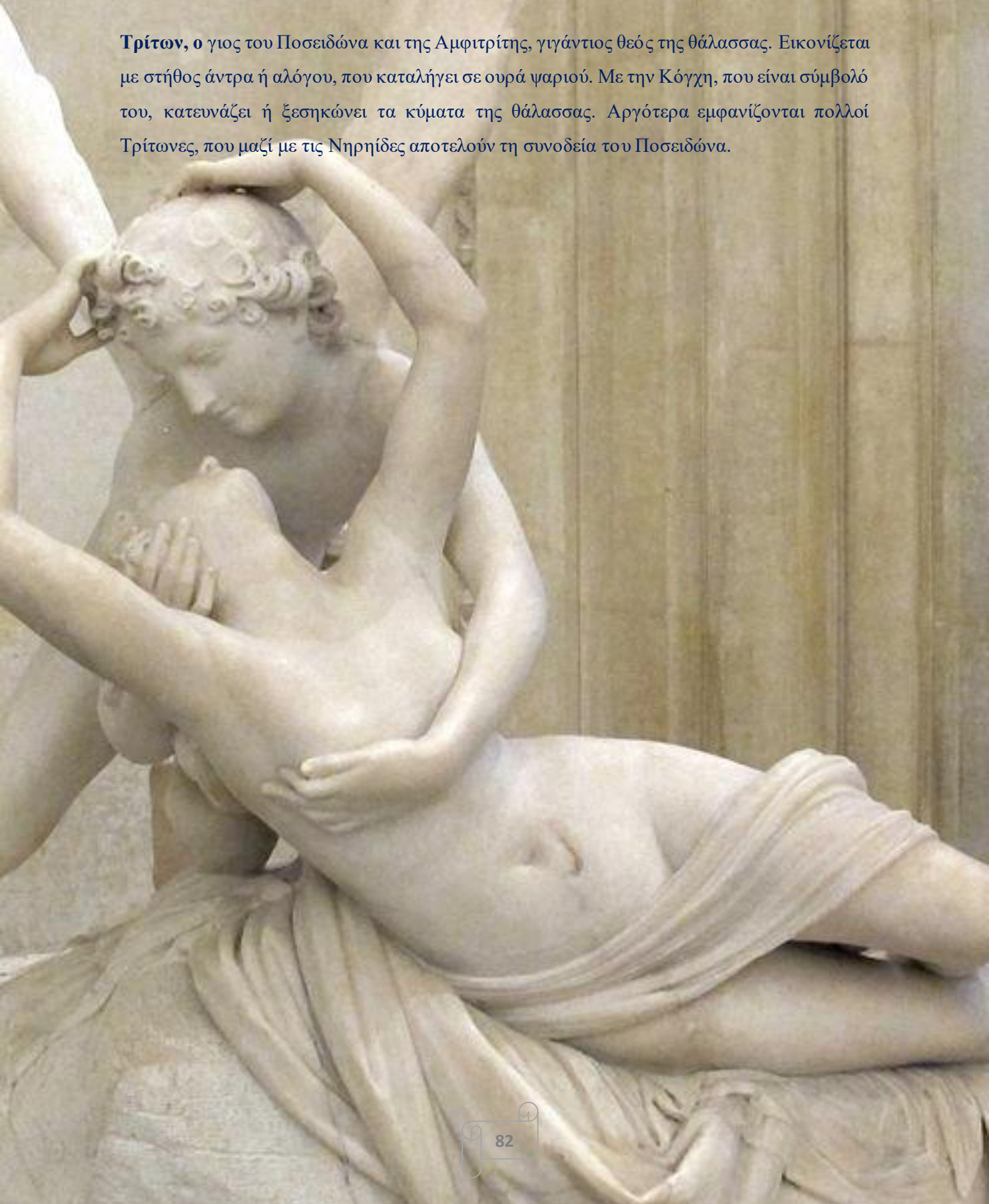
Σάτυρος, ο φανταστικό ον της ελληνικής μυθολογίας, δαίμονας της φύσης με δασύτριχο σώμα, μύτη σιμή και πόδια, αυτιά και ουρά τράγου. Θεωρούνταν δειλός, οκνηρός και αεικίνητος. Ο χορός, η μουσική το κρασί και η ικανοποίηση των σεξουαλικών ενστίκτων του ήταν η κυριότερη απασχόλησή του. Ήταν μέλη της συνοδείας του Διονύσου.

Στυξ, η-1. Νύμφη, θυγατέρα του Ωκεανού και της Τηθύος, γυναίκα την Πάλλαντα, η οποία είχε πάρει μέρος στην Τιτανομαχία. Παιδιά της είναι το Κράτος, η Νίκη, ο Ζήλος και η Βία Άδη, που στο όνομά του οι θεοί έπαιρναν το μεγαλύτερο και φοβερότερο όρκο. οι αρχαίοι πίστευαν όποιος έπινε από το νερό της, πέθαινε. Την τοποθετούσαν στους πρόποδες των Αροαίων, κοντά στην αρχαία πόλη Νωνάκριδα, στην Αρκαδία.

Σύριγγ, η Νύμφη της Αρκαδίας, που την ερωτεύτηκε ο Πάνας. Για να τον αποφύγει, γκρεμίστηκε από τις όχθες του Λάδωνα ποταμού και μεταμορφώθηκε σε καλάμι, από το οποίο ο θεός έφτιαξε τη σύριγγα, μουσικό όργανο που μοιάζει με αυλό.

T

Τρίτων, ο γιος του Ποσειδώνα και της Αμφιτρίτης, γιγάντιος θεός της θάλασσας. Εικονίζεται με στήθος άντρα ή αλόγου, που καταλήγει σε ουρά ψαριού. Με την Κόγχη, που είναι σύμβολό του, κατευνάζει ή ξεσηκώνει τα κύματα της θάλασσας. Αργότερα εμφανίζονται πολλοί Τρίτωνες, που μαζί με τις Νηρηίδες αποτελούν τη συνοδεία του Ποσειδώνα.

Υ

Υγία, η θεά της υγείας και προσωποποίηση της, θυγατέρα του Ασκληπιού και της Ηπιόνης, αδελφή της Πανάκειας, της Ιασώς, της Ακεσώς κ.λ.π. Στην τέχνη εικονίζεται σαν μια νέα γυναίκα, που κρατάει σκήπτρο ή φίδι, το οποίο πίνει από ένα κύπελλο.

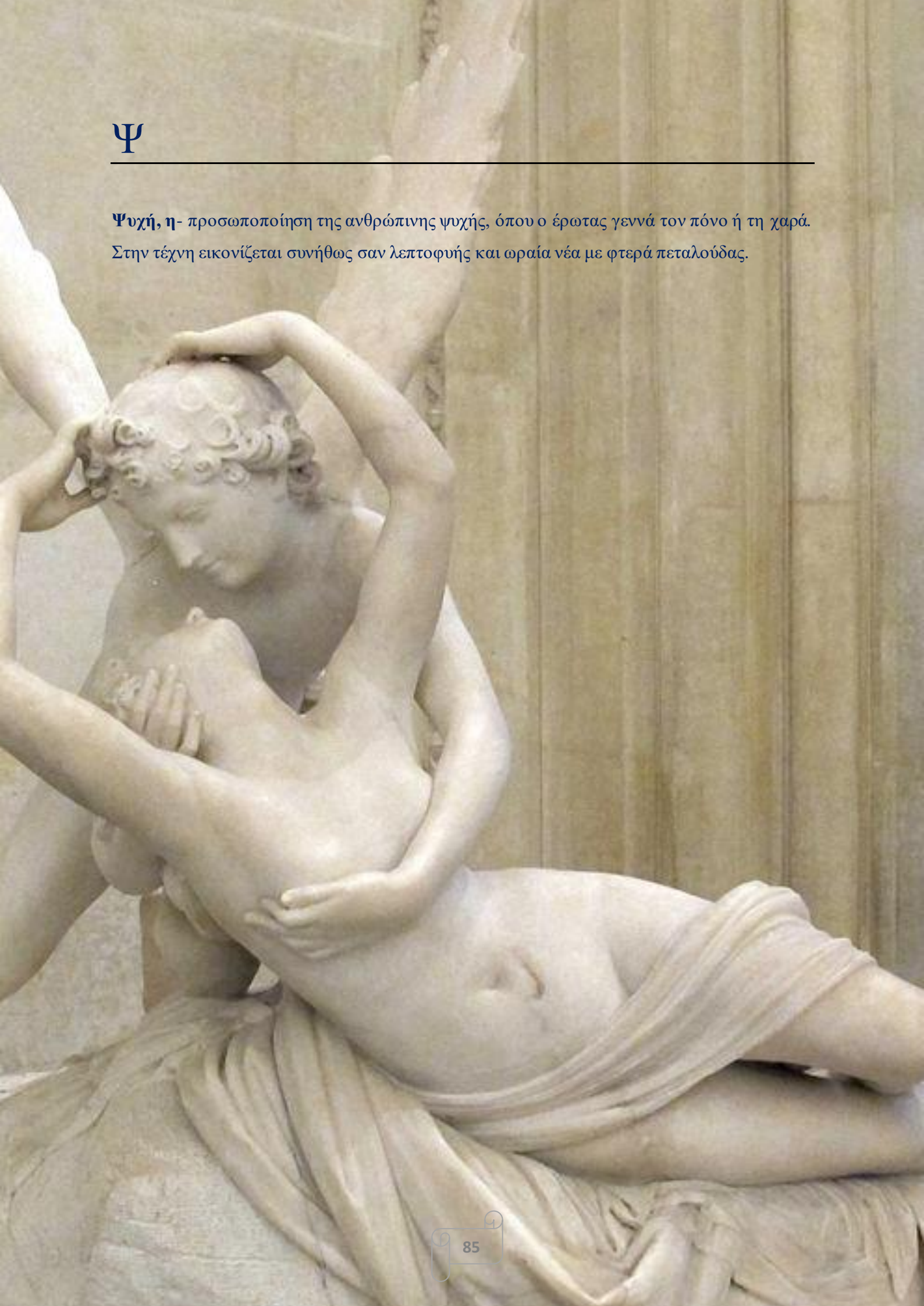

Χ

Χάριτες, οι θεές που εκπροσωπούν τη γυναικεία χάρη, θυγατέρες του Ήλιου και της Αίγλης ή κατά τον Ησίοδο του Δία Και της Ευρυνόμης. Αρχικά αναφέρεται μία Χάρις, γυναίκα του Ήφαιστου. Ο Όμηρος αφήνει να εννοηθεί ότι ήταν πολλές και διαφορετικής ηλικίας. Τις θεωρούσαν ακολούθους της Αφροδίτης, που χάριζαν στις γυναίκες χάρη, ομορφιά και θέλητρα.

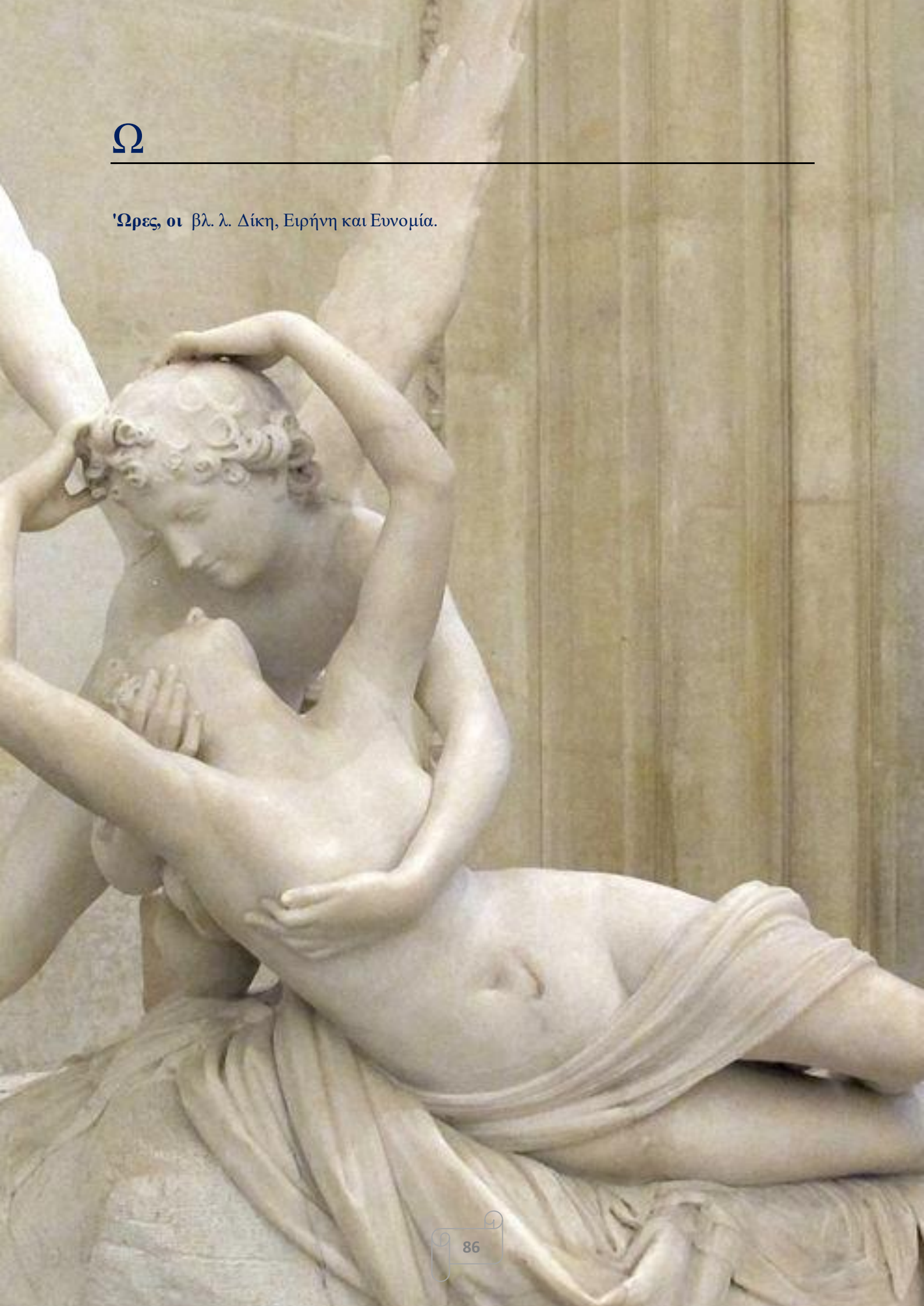
Ψ

Ψυχή, η- προσωποποίηση της ανθρώπινης ψυχής, όπου ο έρωτας γεννά τον πόνο ή τη χαρά.
Στην τέχνη εικονίζεται συνήθως σαν λεπτοφύης και ωραία νέα με φτερά πεταλούδας.

Ω

Ώρες, οι βλ. λ. Δίκη, Ειρήνη και Ευνομία.

Βιβλιογραφία:

- Αντερσεν, Χ. Κ. (2017), *Παραμύθια του Άντερσεν*, Αθήνα
- Απουλήιος (1982), *Ο Χρυσός γάιδαρος ή οι μεταμορφώσεις*, Αθήνα
- Γκριμ, Αδελφοί (2019), *Παραμύθια των Αδελφών Γκριμ*, Αθήνα
- Γκριμάλ, Π. (1991), *Λεξικό της ελληνικής και ρωμαϊκής μυθολογίας*, Θεσσαλονίκη
- Δικαίου, Ε. (2013), *Ο Ιάσοντας και το χρυσόμαλλο δέρας*, Αθήνα
- Eloisa, J. (2020), *Η Πεντάμορφη και το τέρας*, Αθήνα
- ΗΣίοδος (2007), *ΗΣίοδος: Θεογονία*, Αθήνα
- Gool, V, (1997), *Ηρακλής*, Αθήνα
- Περώ, Σ. (2017), *Κλασικά παραμύθια*, Αθήνα
- :Pirota, S. (2011), *Αράχνη*, Αθήνα